

---

OPĆINA LASTOVO

---



RAZVOJNA STRATEGIJA  
OPĆINE LASTOVO  
2014. – 2020.

**Verzija 2**

**Ožujak 2015. godine**



## SADRŽAJ

PREDGOVOR NAČELNIKA .....	1
UVOD.....	2
1. METODOLOGIJA I SUDIONICI .....	4
2. ANALIZA DRUŠTVENO-EKONOMSKE SITUACIJE NA PODRUČJU OPĆINE .....	7
2.1. Geoprostorna obilježja.....	7
2.2. Infrastruktura .....	12
2.3. Demografske značajke .....	24
2.4. Kulturno – povijesno nasljeđe .....	27
2.4.1. Povijest Lastova.....	27
2.4.2. Kulturna dobra .....	33
2.5. Gospodarstvo.....	44
2.6. Tržište rada.....	52
2.7. Obrazovanje .....	54
2.8. Ostala društvena infrastruktura.....	59
2.8.1. Udruge otoka Lastova .....	59
2.8.2. Zdravstveni sustav.....	82
3. ZAŠTITA OKOLIŠA .....	84
3.1. Prirodno nasljeđe.....	84
3.2. Ekološka mreža .....	86
3.3. Park prirode Lastovsko otočje.....	88
3.4. Suradnja Općine Lastovo s Parkom prirode „Lastovsko otočje“ (Ili suživot lokalne zajednice s prirodom).....	96
4. VIZUALNI IDENTITET OPĆINE LASTOVO (BRAND ZELENI OTOK) .....	99
4.1. Vizualni identitet i brandiranje .....	99
4.2. Prijedlog modela izgradnje branda turističke destinacije Lastova.....	101
5. SWOT ANALIZA.....	102
6. VIZIJA I STRATEŠKI CILJEVI.....	105
7. CILJEVI, PRIORITETI I MJERE .....	107
8. BAZA PROJEKATA .....	112
9. USKLAĐENOST STRATEGIJE S NACIONALNIM I REGIONALNIM POLITIKAMA .....	115
10. PROVEDBA STRATEGIJE: INSTITUCIONALNI I FINANCIJSKI OKVIR.....	123
10.1. Organizacijska struktura.....	123
10.2. Financijski okvir (izvori financiranja).....	124
11. IZVJEŠTAVANJE I PRAĆENJE (EVALUACIJA) .....	128



## PREDGOVOR NAČELNIKA

Poštovani stanovnici općine Lastovo, izuzetna mi je čast predstaviti vam iznimno važan strateški dokument pod naslovom **Razvojna strategija Općine Lastovo 2014. – 2020.**

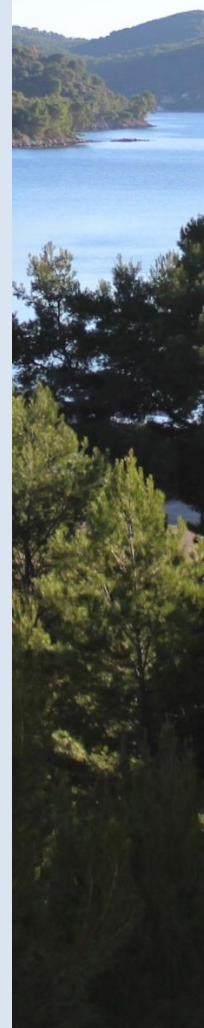
Izazovi modernog doba obilježeni ulaskom Republike Hrvatske u Europsku uniju postavljaju visok kriterij razvitka našeg otoka te je nužno oblikovati jasnu viziju cilja prema kojem se krećemo. Iz tog razloga postavljamo ovaj dokument kao temeljni reverzibilni proces aplikacije projektnih zadataka koji svoju logičnu podlogu nalaze u istinskim potrebama stanovnika općine Lastovo. Javna, gospodarska i društvena infrastruktura trebaju se nadograđivati u skladu sa stvarnim potrebama lokalne zajednice, istovremeno omogućujući stvaranje platforme javnog karaktera koja bi filtrirala investicije „vanjskih“ ulagača te imajući na umu očuvanje ključne uloge egzistencije života na otoku. Svi smo svjesni raznovrsnog potencijala Lastova, kako na „baštinskom“, tako i na „društvenom“ elementu, no nepostojanje jedinstvene vizije priječilo je pozitivnu tranziciju naše male zajednice.

Strategija obuhvaća raznolik i multidisciplinarn pristup problematici različitog intenziteta s kojom se suočavamo te su ponuđena i neka konkretna rješenja, a istovremeno su otvorena i brojna druga žarišta o kojima možete saznati u nastavku ovog master dokumenta. Molim vas da obratite pozornost na akcijski plan koji apsorbira sve aktualne projekte, od idejnih do onih spremnih na izvedbu/provedbu te ih slaže u prioritetnu bazu i usmjerava na dostupne natječaje unutar fondova Europske unije. U aneksu dokumenta nalazi se lista dostupnih modela financiranja (najava za 2015. godinu) shodno bazi prioriteta projekata, gdje možete pratiti proces povlačenja sredstava. Na taj način ovaj dokument postaje baza informacija koja vam uistinu može odgovoriti na pitanja – kako, zašto i koliko brzo?

Za kraj, dopustite mi da zahvalim svima onima koji su dali svoj doprinos pri izradi ovog dokumenta.

Leo Katić

načelnik Općine Lastovo



## UVOD

*Strategija razvoja Općine Lastovo 2014. – 2020.*<sup>1</sup> predstavlja ključni strateški dokument na kojem će se temeljiti jasno definirana vizija razvoja općine Lastovo. Vizija razvoja treba biti podjednako zasnovana na razvoju društvene i gospodarske infrastrukture, stvarajući tako pozitivnu poduzetničku klimu, podlogu za inovacije u turizmu te platformu za bolju kvalitetu života na otoku. Dokument RSOL oblikovan je način da na temelju široke procjene postojećeg stanja ponudi brzu i efikasnu aplikaciju postojećih rješenja problematike, potencijalna rješenja te nova žarišna pitanja. Uključivanje svih potencijalnih dionika jest nužni preduvjet da dokument dobije potpunu i relevantnu važnost, što je i ugrađeno i u samu metodologiju rada konzultantske kuće.

Fondovi Europske unije nude široku paletu mogućnosti financiranja, te je nužno oblikovati bazu projekata koji će se moći pravodobno aplicirati na tekuće natječaje. Istodobno prioritizacija unutar baze projekata omogućuje slaganje odgovarajuće konstrukcije na kojoj će se moći temeljiti budući projekti, kako javnog karaktera, tako i oni iz sfere privatnog sektora. Temeljem saznanja tijela jedinice lokalne samouprave te konzultantskim kanalima istraživanja dobivena je disperzivna slika aktualnih potreba, problema te prepreka pojedinih dionika na području općine Lastovo. Navedena disperzivna slika razrađena je kroz različita segmentirana poglavlja kako bi svaki pojedinac ili pravni oblik dobio svoje mjesto u kojem je na jednostavan način moguće crpiti potrebne informacije. Općina Lastovo putem novog dizajna svoje web stranice odlučila je povećati razinu informiranosti, uključenosti te same svijesti stanovništva o tijeku razvoja njihove općine na različitim poljima poduzetništva i društvene platforme.

Dugi niz godina otok Lastovo funkcionirao je putem turističkih usluga smještaja tijekom ljetne sezone, dok se ostatak godine „kratio“ održavanjem pogona za malobrojno stanovništvo koje je izabralo otok za stalno prebivalište. RSOL nudi model sprege prihoda i kvalitete u obliku cjelogodišnje turističke ponude, poduzetništva, poljoprivredne proizvodnje kroz ideje Lastova kao održivog i zelenog otoka. Partnerstva

---

<sup>1</sup> Dalje u tekstu - RSOL

Općine Lastovo, Parka prirode Lastovsko otočje, trgovačkih društava, obrta, OPG-ova, zadruga, udruga civilnog društva i ostalih dionika stvaraju javni dijalog koji besprijekorno pridonosi jedinstvenosti otoka.

Dokument posjeduje specifičnu metodologiju rada te visoki intezitet autorskog teksta, razrađen kroz segmentirana poglavlja kako slijede.

**Grafikon 1.** Prikaz sheme multidisciplinarnosti RSOL-a



Izvor: Poduzetnički centar Solin

## 1. METODOLOGIJA I SUDIONICI

*Razvojna strategija Općine Lastovo 2014. – 2020.* izrađena je u skladu s *Pravilnikom o obveznom sadržaju, metodologiji izrade i načinu vrednovanja županijskih razvojnih strategija*<sup>2</sup>, propisanom od strane Ministarstva regionalnog razvoja i fondova EU.<sup>3</sup> Navedeni *Pravilnik* predstavlja početak sustavnog procesa strateškog planiranja razvoja na razini županija u Republici Hrvatskoj te je koncept županijske strategije primjenjiv i na nižoj razini, odnosno općinskoj razini, iz razloga međusobne uskladiivosti strukture samih dokumenata.

Dokument se izrađuje za period od sedam godina gdje se dedukcijskim metodama razrađuju temeljni prioriteti s popratnim mjerama čije će se aktivnosti – projekti aplicirati u navedenom periodu.

Sadržaj RSOL-a razrađen je kroz sljedeća poglavlja:

- ✓ UVOD
- ✓ METODOLOGIJA I SUDIONICI
- ✓ ANALIZA DRUŠTVENO – EKONOMSKE SITUACIJE NA PODRUČJU OPĆINE
- ✓ ZAŠTITA OKOLIŠA
- ✓ VIZUALNI IDENTITET
- ✓ SWOT ANALIZA
- ✓ VIZIJA I STRATEŠKI CILJEVI
- ✓ CILJEVI, PRIORITETI I MJERE
- ✓ BAZA PROJEKATA
- ✓ USKLAĐENOST STRATEGIJE S NACIONALNIM I REGIONALNIM POLITIKAMA
- ✓ PROVEDBA STRATEGIJE: INSTITUCIONALNI I FINANCIJSKI OKVIR
- ✓ IZVJEŠTAVANJE I PRAĆENJE (EVALUACIJA)

---

<sup>2</sup> NN 53/10

<sup>3</sup> Dalje u tekstu - MRVFEU



## **OKVIR DIONIKA:**

✚ Naručitelj dokumenta RSOL Općina Lastovo ustanovila je radnu skupinu koju čine:

- 1) Leo Katić, načelnik
- 2) Marčelino Simić, donaćelnik
- 3) Ivana Marčeta Frlan, pročelnica Jedininstvenog upravnog odjela
- 4) Ljubo Jurica, predsjednik Općinskog vijeća
- 5) Tonči Šarić, zamjenik predsjednika Općinskog vijeća
- 6) Annete Mufić Trojković, članica Općinskog vijeća
- 7) Anita Jančić Lešić, članica Općinskog vijeća
- 8) Ivan Ivelja, član Općinskog vijeća
- 9) Margaret Hropić, članica Općinskog vijeća
- 10) Tonči Grgurević, član Općinskog vijeća
- 11) Ivan Čučević, član Općinskog vijeća
- 12) Stjepan Jurica, član Općinskog vijeća
- 13) Iva Frlan, direktorica Turističke zajednice Lastovo
- 14) Jelena Matoković, predstavnica Parka prirode Lastovsko otočje

U okviru dionika uključeni su i predstavnici turističkih i ugostiteljskih subjekata, predstavnika udruga civilnog društva, zadruga te svi ostali pravni i fizički predstavnici otočke zajednice. Kao tehnička pomoć angažirani su vanjski konzultanti (PPI<sup>4</sup> Poduzetnički centar Solin) koji su formirali stručni tim te u suradnji s odgovornim osobama unutar Općine Lastovo započeli proces definiranja politike lokalnog razvoja.

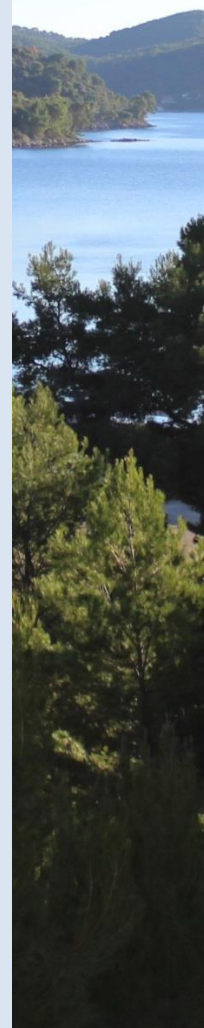
## **METODOLOGIJA:**

✚ Proces razvoja strategije organiziran je u četiri jednostavna te reverzibilna koraka:

- A) **Preliminarne konzultacije s dionicima** u kojem je utemeljen kanal dotoka informacija te kreiran sadržaj ključnih tema strategije
- B) **Napredne konzultacije s dionicima** gdje su analizirane i ažurirane baze strateških projekata te okvir SWOT analize
- C) **Radna verzija 1** koja prolazi verifikaciju od strane naručitelja – općine Lastovo
- D) **Radna verzija 2** koja prolazi proces javne rasprave i vodi ka konačnoj verziji dokumenta (**verzija 3**)

---

<sup>4</sup> Poduzetnička potporna institucija



- A) **Preliminarne konzultacije s dionicima** održane su 09. listopada 2014. godine između naručitelja Općine Lastova (predstavnici - načelnik Leo Katić te pročelnica Jedinostvenog upravnog odjela Ivana Marčeta Frlan) s voditeljem stručnog tima konzultanske kuće (PPI Poduzetnički centar Solin) Ivanom Ninčević gdje su iznesene i usvojene slijedeće točke:
- Prijedlog okvirnog sadržaja
  - Izvori informacija te utvrđen kanal komunikacije
  - Utvrđen okvir baze projekata
  - Utvrđeni vremenski okviri (radna verzija 1 u siječnju 2015. godine)
  - Okvir internetskih upitnika
- B) **Napredne konzultacije s dionicima** održane 18. prosinca 2014. godine u prostorima Općine Lastovo gdje su pred Općinskim vijećem iznesene i usvojene slijedeće točke:
- Izmjena i dopuna okvirnog sadržaja
  - Utvrđeni izvori informacija te usvojeni internetski upitnici
  - Ažurirana baza projekata Općine Lastovo
  - Pregled prijavljenih projekata u protekloj 2014. godini
  - Usvojena SWOT analiza
- C) U siječnju 2015. godine **radna verzija 1** upućena je naručitelju Općini Lastovo na verifikaciju slijedećih tema:
- Analiza društveno – ekonomske situacije na području općine
  - Zaštita okoliša
  - Prioriteti i mjere
  - Usklađenost RSOL-a s nacionalnim i regionalnim politikama
- D) Tijekom veljače 2015. godine izvršeno je ažuriranje prema *inputu* od strane naručitelja Općine Lastovo, te je 09. ožujka 2015. godine predana **radna verzija 2** dokumenta RSOL. Radna verzija 2 s popratnim evaluacijskim upitnikom<sup>5</sup> dostupna je putem službene web stranice Općine Lastovo gdje su svi dionici upućeni na sudjelovanje pri oblikovanju konačne verzije strateškog dokumenta.

---

<sup>5</sup> oznaka RSOL 2.0

## 2. ANALIZA DRUŠTVENO-EKONOMSKE SITUACIJE NA PODRUČJU OPĆINE

### 2.1. GEOPROSTORNA OBILJEŽJA

*Zakonom o područjima županija i općina u Republici Hrvatskoj*<sup>6</sup> otok Lastovo i njegov arhipelag utvrđeni su kao osnovna jedinica lokalne samouprave (JLS) *Općina Lastovo* u sastavu Dubrovačko-neretvanske županije koju čini 5 gradova (Dubrovnik, Korčula, Ploče, Metković i Opuzen) i 17 općina (Blato, Dubrovačko primorje, Janjina, Konavle, Kula Norinska, Lastovo, Lumbarda, Mljet, Orebić, Pojezerje, Slivno, Smokvica, Ston, Trpanj, Vela Luka, Zažablje i Župa dubrovačka) gdje Općina Lastovo pripada u funkcionalnu cjelinu otočnog područja. Županijsko središte se nalazi u Gradu Dubrovniku.

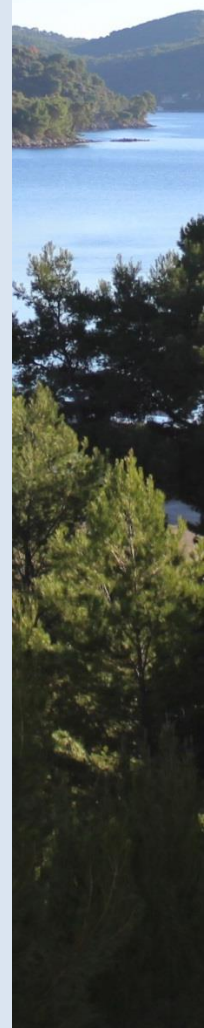
**Slika 1.** Položaj Dubrovačko-neretvanske županije u RH



Izvor: [hr.wikipedia.org](http://hr.wikipedia.org)

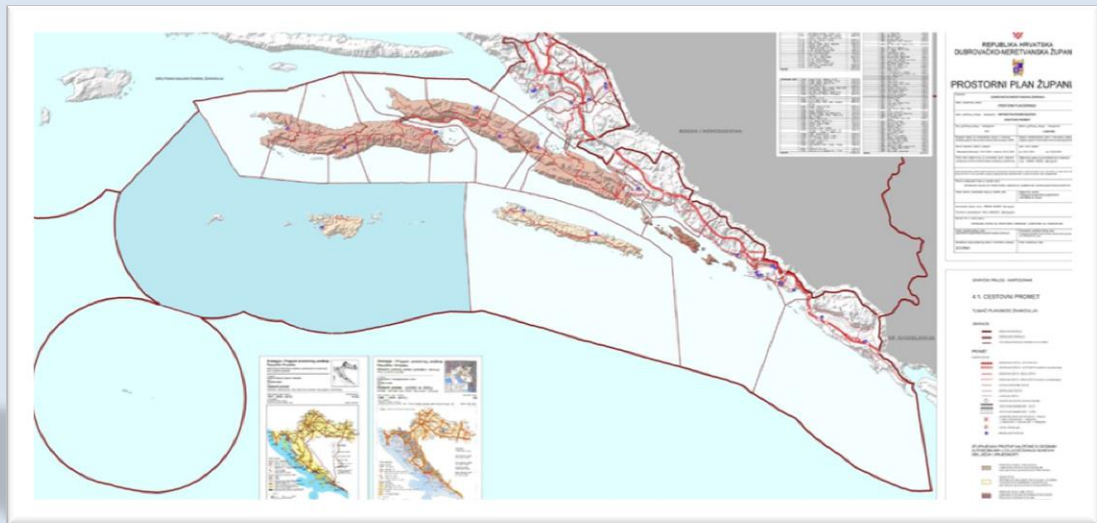
Općina Lastovo (OL) kao sastavni dio Županije Dubrovačko – neretvanske (DNŽ) čini oko 3% njezine površine (OL 53km<sup>2</sup>, DNŽ 1781 km<sup>2</sup>) i svega oko 0,65% njezinog stanovništva (OL 792, DNŽ 122.568 stanovnika). Gustoća naseljenosti na Lastovu je 14,94 stanovnika/km<sup>2</sup>, značajno manja od prosjeka naseljenosti županije koji iznosi 68,82 stanovnika/km<sup>2</sup>.

<sup>6</sup> NN 90/92



Otočno područje Općine Lastovo čine najveći otok Lastovo, prema kojem je područje i dobilo ime, zajedno s nizom otoka, otočića i hrđi. Pripada u skupinu južno - dalmatinskih otoka, a pruža se u pravcu zapad - istok, što odgovara tzv. hvarskom pravcu pružanja. Koeficijent razvedenosti obale je visok, stoga ukupna dužina obala otoka, otočića i grebena iznosi preko 100 km. Otok je udaljen 94 km od Splita, 57 km od Visa, 31 km od Mljeta, te 13 do 20 km od Korčule od koje ga dijeli Lastovski kanal.

**Slika 2.** Granice općine Lastovo u odnosu na županiju Dubrovačko-neretvansku



Izvor: [www.edubrovnik.org](http://www.edubrovnik.org)

Općina Lastovo administrativno pripada Dubrovačko-neretvanskoj županiji, međutim otok je bolje povezan sa Splitom koji je središte Splitsko-dalmatinske županije. Sa Splitom je Lastovo povezano izravnom trajektnom i katamaranskom linijom, dok s Dubrovnikom direktnu brodsku vezu ima samo u ljetnim mjesecima za vrijeme turističke sezone. Da bi došli do županijskog središta, u ostalom dijelu godine Lastovci trebaju kombinirati pomorsko-kopneni prijevoz (Lastovo-Korčula-Pelješac-Dubrovnik), te zbog toga Lastovo gravitira Splitu po pitanju većine elementarnih životnih potreba stanovništva otoka. Katastar Općine Lastovo te Općinski sud se nalaze u mjestu Blato na Korčuli, pa su iz tog razloga Lastovci orijentirani i na otok Korčulu.

Granice Općine Lastovo formiraju svojevrsni izduženi paralelogram, kao što se može vidjeti na slici 2. Na sjeveru Općina Lastovo graniči s

općinama Vela Luka, Blato, Smokvica i Gradom Korčulom, na zapadu graniči sa Splitsko-dalmatinskom županijom, na istoku s granicama Općine Mljet, dok je na jugu općinska granica istovremeno i državna i županijska granica, što Općinu Lastovo čini dijelom državnog pograničnog teritorija na moru.

Granica katastarske općine istovjetna je općinskoj granici jer je cijela Općina Lastovo jedinstvena katastarska općina. Statističke granice naselja utvrđene su za sedam statistički određenih naselja: Lastovo, Ubli, Pasadur, Skrivena Luka, Zaklopatica, otok Sušac i otok Glavat<sup>7</sup>.

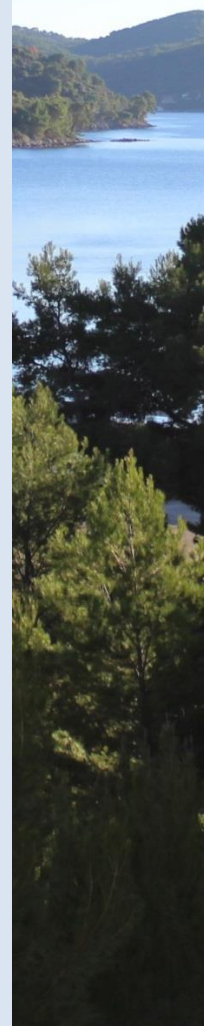
Otok Lastovo i pripadajući arhipelag su od stvaranja prvih hrvatskih zajednica gotovo kontinuirano imali status autonomne općine, bez obzira kojoj široj političkoj asocijaciji pripadali. Izolirana lokacija je potencirala taj status, a sve zajedno je uzrokom posebnosti i specifičnim karakteristikama Lastova i Lastovaca. Tradicionalno središte ove otočke političko-teritorijalne jedinice je naselje Lastovo.

Lastovo se nalazi na tzv. perigargansko-pelješkom pragu, na granici između plićeg sjevernog dijela Jadranskog mora (relativno izdužene i plitke sjevernojadranske udoline) i mnogo dubljeg južnog dijela. Navedene geografske značajke daju mu važan strateški i geoprometni položaj, jer se nalazi na sjecištu pomorskih putova koji vode iz Mediterana prema Južnoj i Srednjoj Dalmaciji.

Prema klimatskim obilježjima, Lastovo pripada mediteranskoj klimi jadranskog tipa. Karakteristike ovog klimatskog područja su blage i vlažne zime, te topla i sušna ljeta. Zbog velike udaljenosti od kopna, za klimu Lastova značajniji je utjecaj temperature mora, pa srednja godišnja temperatura iznosi 16°C (ljeti 22,8°C; zimi 9,2°C), a sve srednje mjesečne temperature su iznad 7°C (zimi najniža do 0°C, a ljeti najviša do 34°C). Najučestaliji vjetrovi koji pušu na Lastovu su jugo (JI), bura (SI) i tramontana (SZ). Prisutni su tijekom cijele godine, a najčešće pušu u jesen i zimi. Jugo donosi toplo i kišno vrijeme, a bura i tramontana hladan, suh i vedar tip vremena. U ljetnom dijelu godine najviše do izražaja dolaze maestral (Z-SZ), dnevni vjetar koji donosi vedar i suh tip vremena te burin (I-SI), koji je pandan maestralu, a puše noću s kopna na more pri čemu dolazi do izražaja samo u većim uvalama.

---

<sup>7</sup> Sušac i Glavat nisu naselja



Insolacija na Lastovu iznosi 2761 h godišnje što ga svrstava u najsunčanija područja jadranskog primorja, što pogoduje dugoj kupališnoj sezoni, iako je često izloženo ljetnim sušama. Oblačnih dana u godini je u prosjeku samo 77, a oborine se gotovo isključivo javljaju u obliku kiše. Srednja godišnja količina oborina iznosi 681,6 mm od čega 70% padne u hladno doba godine (jesen i zima). Visoki postotak relativne vlage zbog izloženosti otvorenom moru te rosa donekle nadoknađuju nedovoljnu količinu kiše.

Na području Lastovskog otočja mogu se locirati četiri tipa autohtonih tala: crnica i smeđe tlo na vapnencu i dolomitu (Sušac), rendzine na sedrenim naslagama (Kopist, Mrčara, Prežba) i crvenica (Lastovo i Lastovnjaci). Osim toga, u sastavu tla otoka Lastova i Sapluna (Lastovnjaci) utvrđene su pješčane nakupine - crvenkasti i sivosmeđi pijesci, tzv. reliktna tla eolskog porijekla koja su nanijeli pleistocenski vjetrovi. Te naslage povećavaju plodnost polja od kojih se najplodnija nalaze u unutrašnjosti otoka - Vinopolje, Nižno Polje, Lokavje, Prgovo. Ta polja se odlikuju i većom dubinom tla, što je posebno značajno za poljoprivredu jer dugo zadržavaju vlagu. Sastav stijena, mala površina otoka i klima su doprinijele činjenici da na Lastovu nema stalnih tokova vode. Zbog učestalih oborina u hladnijem dijelu godine stvaraju se kratkotrajne bujice koje poniru u kraško podzemlje (ispunjeno morem uslijed tektonskih pomaka u prošlosti koji su doveli do nastanka složenog sustava podzemnih kanala).

Poniruća kišnica se zadržava u nepropusnim podzemnim rezervoarima vodonosnicima u obliku podzemne vode gdje se miješa s morem u sredini otoka. Bočata voda se iz podzemlja crpi s dvije lokacije na otoku Lastovu (polja Duboke i Prgovo) te se sustavom reverzne osmoze prerađuje u vodu za piće. Od voda stajaćica, na otoku Lastovu i nekim pripadajućim mu otocima prisutne su lokve, od kojih su veće u poljima Lokavje i Veja lokva, a tijekom zime i za vrijeme jakih jesenskih kiša dolazi do povremenog plavljenja pojedinih polja. Posebnost prirodnog krajobraza čini razvijen reljef otoka Lastova s velikim brojem uzvisina od kojih su najviši Veli Hum (417 m) i Mali Hum (415 m) u središnjem dijelu otoka.

Flora otoka Lastova pripada asocijaciji zimzelenog hrasta crnike, koji uz šume alepskog bora prekriva znatan dio otoka (60% ukupne površine otoka čini šumsko zemljište). Zahvaljujući ovoj činjenici Lastovo je uz Mljet

naš najšumovitiji otok. Osim šuma hrasta crnike i alepskog bora, na Lastovu su prisutne i česmina, bor, planika, vrijes, divlja maslina i mirta. Od samoniklog ljekovitog bilja može se pronaći kadulja, menta, kamilica, gospina trava, stolisnik, mažuran, komorač, lavanda i ružmarin<sup>8</sup>. Južnu stranu otoka su u posljednjih nekoliko desetljeća pustošili požari koji su desetkovali šume bora i crnike, no ostatak otoka je zadržao golemo bogatstvo različite vegetacije.

Zbog svojeg izoliranog geografskog položaja, na Lastovskom otočju su kod faune, jednako kao i kod flore, zabilježene endemične vrste (lastovska gušterica, endemične vrste puževa), a raritet predstavlja činjenica da na otoku nema zmija otrovnica. Ornitofauna otočja posebno je zanimljiva zbog važnosti Lastovskog otočja kao odmorišta i izvora prehrane pticama selicama, koje migriraju preko Jadrana i Apeninskog poluotoka do Afrike. Osim toga, na istočnim otočnim skupinama gnijezdi se čak 70% hrvatske populacije sredozemnog galeba koji je ugrožen na globalnoj razini, a podno svjetionika Struga gnijezdi se i rijetki Eleonorin sokol što daje ovom području međunarodnu ornitološku važnost. Izloženo izravnom utjecaju otvorenog mora južnog Jadrana, more oko Lastovskog otočja bogato je zooplanktonom što direktno utječe na kvantitetu i raznolikost ribljeg fonda, dok na morskom dnu nalazimo raskošne podmorske livade posidonije te ostale morske flore kojom obiluje lastovsko podmorje. Zbog navedenog prirodnog bogatstva Lastovsko otočje proglašeno je Parkom prirode 29. rujna 2006. godine.<sup>9</sup>

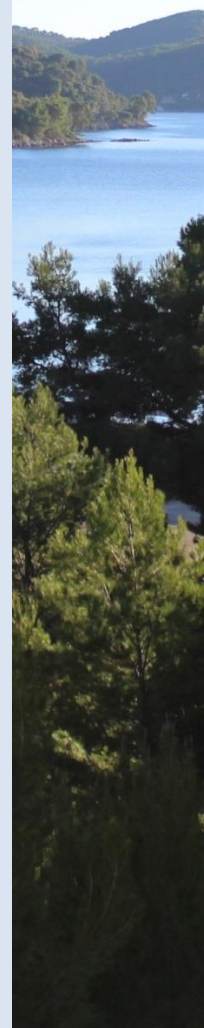
**Slika 3.** Lastovsko podmorje



Izvor: [www.pp-lastovo.hr](http://www.pp-lastovo.hr)

<sup>8</sup> Na Lastovu je prisutno preko 700 samoniklih biljnih vrsta, od čega je 21 endemična i 66 ugroženih.

<sup>9</sup> **Izvori:** Program ukupnog razvoja Općine Lastovo, lipanj 2009.; Plan upravljanja Parkom prirode „Lastovsko otočje“, srpanj 2012.; [www.lastovo.hr](http://www.lastovo.hr); [edubrovnik.org](http://edubrovnik.org); [hr.wikipedia.org](http://hr.wikipedia.org)



## 2.2. INFRASTRUKTURA

### PROMETNA INFRASTRUKTURA

Glavna otopka prometnica je državna cesta D119 koja povezuje naselja Ubli i Lastovo. Ukupna duljina ceste je 9,5 km, a njena obnova je završena 2014. godine.

Županijska cesta i sustav lokalnih cesta na prostoru otoka Lastova ne zadovoljavaju u potpunosti, kako u pogledu razvijenosti mreže, tako ni u pogledu prometno-tehničkih elemenata, sigurnosti i građevinskog stanja kolnika. Županijska cesta koja spaja Pasadur i Ubli duljine 2,7 km nastavlja se na državnu cestu. Ukupna duljina lokalnih cesta je 17,3 km.

**Tablica 1.** Klasifikacija prometnica na području općine lastovo

OZNAKA DRŽAVNE CESTE		OPIS CESTE	DULJINA (km)
DC	119	Ubli - Lastovo	9,5
<b>OZNAKA ŽUPANIJSKE CESTE</b>			
ŽC	6230	Pasadur (L69063) – Ubli (D119)	2,7
<b>OZNAKA LOKALNE CESTE</b>			
LC	69034	Zaklopatica – Lastovo (D119)	1,9
LC	69035	Lastovo (D119) – Skrivena Luka	5,8
LC	69062	Prehodišće – Pasadur (Ž6230)	2,2
LC	69063	Jurjeva Luka – Pasadur (Ž6230)	1,1
LC	69064	Lučica – Lastovo (D119)	0,9
LC	69065	Lastovo (L69035) – Barje	2,7
LC	69080	D119 – Skrivena Luka (L69035)	2,7

Izvor: [www.hrvatske-ceste.hr](http://www.hrvatske-ceste.hr)



Na Lastovu postoji veća mreža pomoćnih, šumskih, vojnih, prilaznih, poljskih i drugih prosjeka i putova, koje ujedno vrše i protupožarnu namjenu.

**Postojeći poljski i protupožani putovi su:**

- Ždrelo-Bozonji dol-Petrovi dovci
- Kruševa njiva-Podi-Velja lokva-Dosipje dol
- Dovin dol-Pršnaš dol-Dosipje dol-Studenac-Poljice-Struga
- Pržina-Pasjeka
- Pozalica-Zace
- Hrastove-Zle polje
- Vino polje-Prehodišća
- Ubli-Hum-Spivnik
- Prgovo-Duboke
- Hrastove-Zle polje-Voji dolac

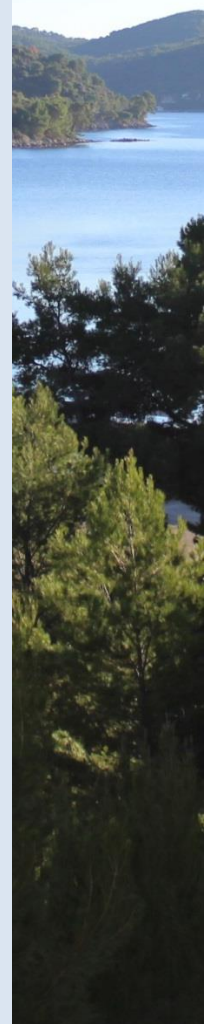
Lastovo je najistureniji i najjužniji naseljeni otok. Prema teritorijalnom ustroju pripada Dubrovačko-neretvanskoj županiji, no prema prometnoj povezanosti, funkcionalno je upućen na Split i ujedno je najudaljeniji od njega u odnosu na druge otoke. Prometna povezanost je slaba što doprinosi geografskoj, ali i psihološkoj izoliranosti.

U pomorskom prometu otok Lastovo se služi državnom lukom Ubli koja je otvorena za javni promet, a veza otočkih naselja sa Ublima se odvija putem autobusne linije.

SLIKA 5: Luka Ubli pripadajuća operativna obala



Izvor: [www.youtube.com](http://www.youtube.com) (Yacht Charter Croatia)



Povezanost otoka Lastova s kopnom ostvaruje se preko otoka Korčule i Hvara i to redovitom trajektnom linijom *Split – Vela luka – Ubli*, te brzobrodskom linijom *Split – Hvar – Vela luka – Ubli*.

### **RAZVOJNE POTREBE PROMETNE INFRASTRUKTURE:**

Cestovni promet je slabo razvijen, a ne očekuje se njegovo značajno povećanje. Postojeća cestovna mreža svojim karakteristikama ne zadovoljava u potpunosti niti današnje stanje te se predviđa njena rekonstrukcija i proširenje. Planirana cestovna mreža temelji se prvenstveno na rekonstrukciji i poboljšanju postojećih prometnica i putova te izgradnji novih trasa i cestovnih objekata.

**Državna cesta Ubli - Lastovo (D119)**, budući ne ispunjava tehničke uvjete za ovu kategoriju cesta, predlaže se rekonstrukcija i proširenje u cijeloj njezinoj duljini.

**Županijska cesta Ubli – Pasadur (Ž6230)**, također nedovoljne širine, sa izgradnjom neposredno na prometnici, lošim kolnikom i sl., ne zadovoljava uvjete za očekivani promet. Očekivana izgradnja na ovom dijelu otoka (proširenje naselja, rekonstrukcija hotela, izgradnja marine i ostalih sadržaja na prostoru Jurjeve luke i sl.) uvjetuje uspostavljanje kvalitetnije veze s naseljem Lastovo i ostalim dijelovima otoka. Stoga se predviđa:

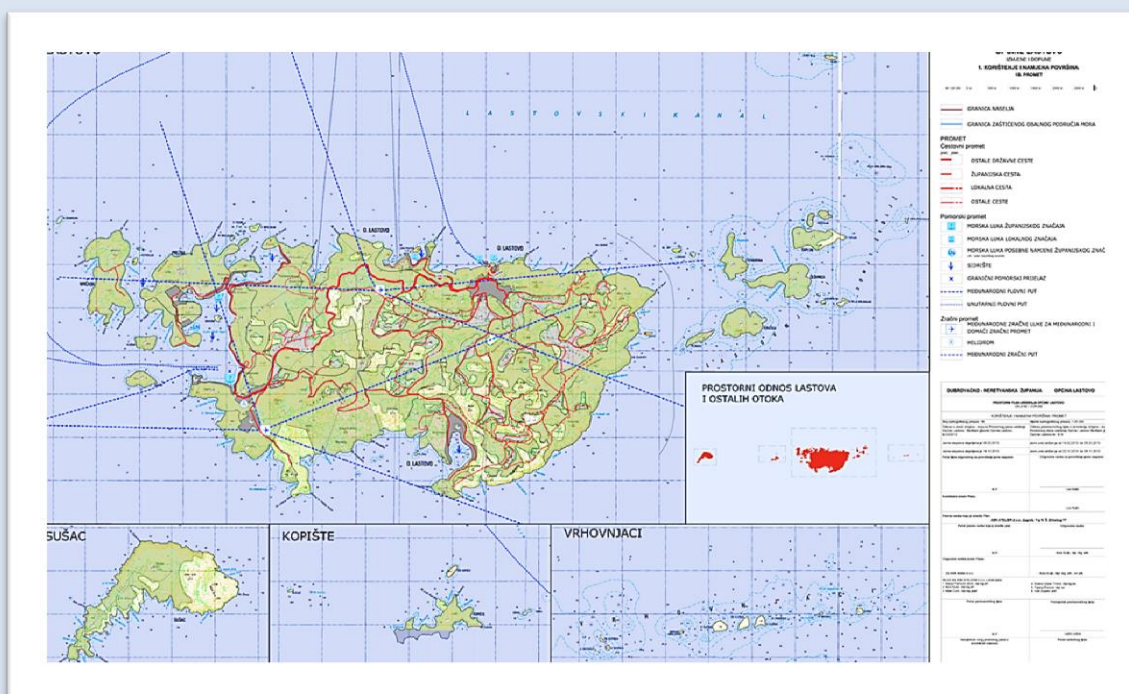
- rekonstrukcija ceste do hotela Solitudo s proširenjem kolnika, izgradnjom pješačkih kolnika i sl.;
- obilazak hotela Solitudo s istočne strane i rekonstrukcijom postojeće **lokalne ceste Pasadur – Prehodišće (L69062)**;
- zamjena postojećeg mosta i priključak na lokalnu cestovnu mrežu otoka Prežbe (stambeno naselje, turistička zona, vezovi, ostali sadržaji u Jurjevoj luci i Kremeni i sl.) odnosno **lokalnu cestu Jurjeva Luka – Pasadur (L69063)**.

**Lokalna cesta Zaklopatica - Lastovo (L69034)** zahtijeva neophodnu rekonstrukciju.

**Lokalna cesta Lastovo - Skrivena Luka (L69035)** zahtjeva održavanje.<sup>10</sup>

Većina cesta i putova je u izrazito lošem stanju, a značajne poljoprivredne površine su nedostupne za sve vrste vozila. *Programom razvoja prometne mreže Lastova*, koji je utvrdilo Općinsko vijeće, definirane su trase, dinamika izgradnje, i ostale karakteristike nerazvrstanih lokalnih cesta i putova.

**Slika 3.** Ucrtane prometnice na karti otoka Lastovo



Izvor: *Prostorni plan uređenja Općine Lastovo, siječanj 2010.*

**Prometnice u naseljima** su također neadekvatne zbog konfiguracije terena i postojeće izgradnje (Lastovo), ili nedovoljne širine i izgradnje stambenih objekata na samoj prometnici bez pješačkih površina u gotovo svim ostalim naseljima. Planovima uređenja naselja definirat će se potrebni zahvati, rekonstrukcije i sl.

**Most u Pasaduru** koji je od općeg interesa, dio je funkcionalne cjeline naselja Pasadur – Prežba, odnosno ugostiteljsko-turističke i sportsko-

<sup>10</sup> Prema Prostornom planu uređenja Općine Lastovo, siječanj 2010.

rekreacijske zone.

**Benzinska postaja u luci Ubli** dostatna je za današnje potrebe stanovništva i nautičara.

**Slika 4.** Most u naselju Pasadur koji povezuje matični otok s otočićem Prežba



Izvor: [www.youtube.com](http://www.youtube.com) (Yacht Charter Croatia)

## POMORSKI TRANSPORT / RAZVOJ

Poseban problem u pogledu razvoja turizma i gospodarstva predstavlja cijena pomorskog transporta. Za Općinu Lastovo nepovoljna je činjenica i da ne postoji izravna linija do središta Dubrovačko-neretvanske županije kojoj Općina Lastovo pripada pa za dolazak do Dubrovnika treba proći uzdužno čitav otok Korčulu i poluotok Pelješac kombinirajući tako cestovni prijevoz sa dvije trajektne linije koje te otoke povezuju sa kopnom. U ljetnim mjesecima uvodi se brzobrodaska linija *Dubrovnik – Šipan – Mljet – Korčula – Lastovo* koja prometuje dva puta tjedno.

U tijeku je postupak za uspostavljanje redovite putničke linije s kopnom hidroavionom. Provode se intenzivni pregovori na nivou *Ministarstva pomorstva, prometa i infrastrukture i Dubrovačko – neretvanske županije*. U luci Ubli na graničnom prijelazu, planirana je izgradnja pontona za hidrovijski prijevoz, a početak projekta je predviđen za ljeto 2015. godine. Lastovo je za vrijeme talijanske vlasti nad otokom već imalo hidroavionsku liniju i nakon više od 80 godina ponovno je uvodi. U Jurjevoj luci je bila usputna postaja redovite, svakodnevne hidroavionske linije *Brindisi – Valona – Lastovo – Zadar – Trst*.

Slika 5. Jurjeva luka



Izvor: Poduzetnički centar Solin

Što se tiče kapaciteta za zračni promet, postojeći heliodrom južno od luke Ubli služi za prihvat helikoptera koji se koriste kao prometne jedinice za specifične namjene (hitne medicinske intervencije, isto takve sigurnosne intervencije, taksu i sight-seeing službe i sl.). Zračne luke Lastovo nema, a najbliže su u Dubrovniku (zračna luka Čilipi) i Splitu (zračna luka Resnik).

Izuzevši kvalitetu prometnica (prometno-tehnički elementi), prometna povezanost naselja u Općini Lastovo je zadovoljavajuća, ali njezina geografska udaljenost od kopna i slaba povezanost s njime nije poticajna mjera razvoja ovog otoka. Općina Lastovo bi trebala utjecati na uvođenje stabilnog trajekta koji će odgovarati većini vremenskih uvjeta te koji će povezivati otok s kopnom, posebice nakon izgradnje Pelješčkog mosta kada će kopno biti prometno još dostupnije.

## POŠTANSKI I TELEKOMUNIKACIJSKI PROMET

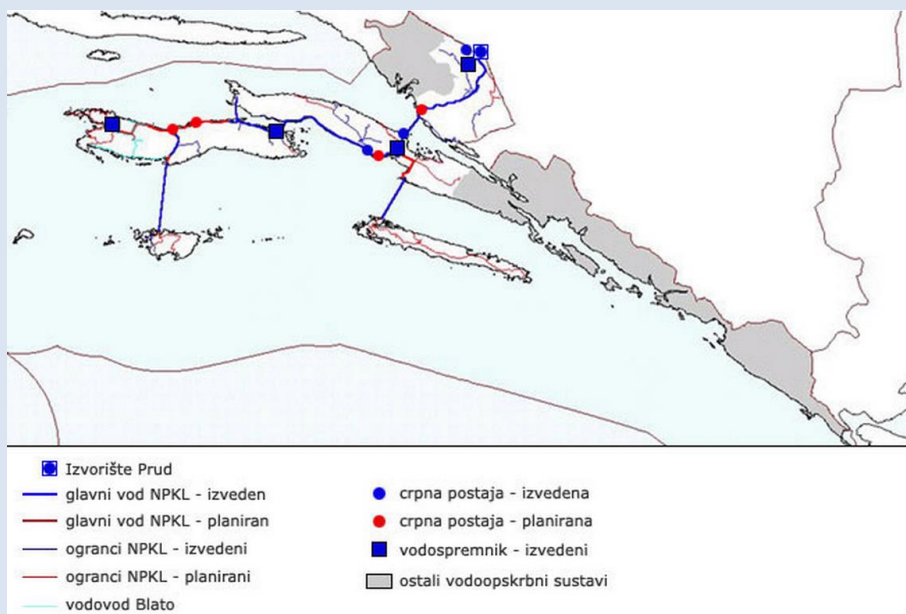
Poštanski i telekomunikacijski promet zadovoljava, kako potrebe domicilnog stanovništva tako i potrebe gostiju za vrijeme turističke sezone. Poštanski i telekomunikacijski objekti nalaze se u naseljima Ubli i Lastovo gdje se prikupljaju i otpremaju poštanske pošiljke, a telekomunikacijski objekti su povezani podzemnim svjetlovodom koji se nastavlja na podmorski svjetlovod prema otoku Korčuli i povezuje općinu Lastovo s državnim i međunarodnom telekomunikacijskom mrežom.

Sigurnosti telekomunikacijskog sustava doprinosi radiorelejna veza s otokom Korčulom kao nadopuna svjetlovodnoj vezi.

## VODOOPRSKBA

Vodoopskrba se donedavno temeljila isključivo na bunarima podzemne vode u poljima Prgovo i Duboke, individualnim i zajedničkim cisternama koje se pune kišnicom, a povremeno u sušnoj sezoni voda se dovozila i brodovima vodonoscima. Otkad je Lastovo priključeno na regionalni vodoopskrbni sustav iz doline rijeke Neretve koji ide pravcem Neretva – Pelješac – Korčula – Lastovo opskrba vodom ne predstavlja problem niti tijekom turističke sezone odnosno tijekom sušnih perioda.

Slika 6. Vodoopskrbna mreža NPKL



Izvor: [www.edubrovnik.org](http://www.edubrovnik.org)

Lastovci se još uvijek opskrbljuju lokalnim vodoopskrbnim sustavom koji se nalazi u polju Prgovo. Centralna crpna stanica tlači vodu u glavnu vodospremu „Lastovo“ smještenu na brdu Kaštel odakle se gravitacijskom mrežom razvodi do naselja Lastovo, Zaklopatica, Ubli i Pasadur uz korištenje dva desalinizatora. Za vrijeme suše ili turističke sezone kada se redovno javlja potreba za povećanim količinama pitke vode, uključuje se vodoopskrbni sustav iz doline rijeke Neretve čime je općina Lastovo osigurana od donedavnih poteškoća u opskrbi pitkom vodom. Naselja koja su još osjetljiva i ranjiva po pitanju vodoopskrbe su Skrivena Luka i dio naselja Pasadur – Prehodišće do kojih treba izgraditi cjevovod i priključiti ga na vodoopskrbni sustav. Navedenim naseljima godišnjim *Ugovorom s MRRFEU* omogućeno je korištenje subvencionirane vode do 20 kubika mjesečno po kućanstvu, odnosno 150 kubika godišnje, a subvencija se odnosi na vodu i njezin prijevoz cisternom do kućanstva.

## **ODVODNJA I KANALIZACIJSKI SUSTAV**

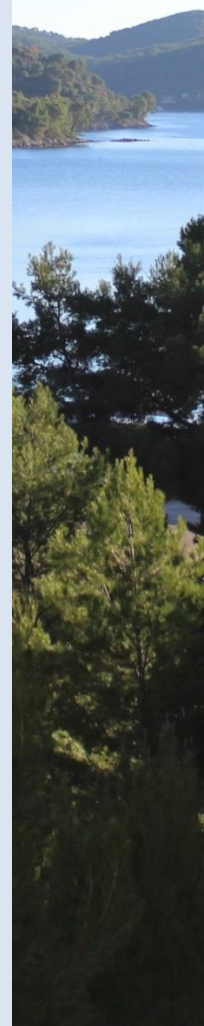
Odvodnja otpadnih voda nije riješena na adekvatan način jer se rješava pojedinačnim ispustima u more i septičkim jamama. Za naselje Ubli je djelomično izgrađena kanalizacija kojom se bez pročišćavanja u more otpuštaju otpadne i oborinske vode. Za naselje Lastovo izgrađen je kolektor koji ima podmorski ispust. Općina Lastovo svjesna je važnosti rješavanja ovog gorućeg problema i ubrzano rade na prikupljanju potrebnih dozvola te rješavanje imovinsko-pravnih odnosa koji su potrebni za pokretanje ovog kapitalnog projekta neophodnog za kvalitetan život lokalnog stanovništva i razvoj turističkih djelatnosti.

## **GOSPODARENJE OTPADOM**

Kruti komunalni otpad se redovito prikuplja i odlaže na odlagalište komunalnog otpada Sozanj- Lastovo. Međutim, odlagalište je donedavno bio neuređen deponij koja nije zadovoljavao ekološke kriterije, uzimajući u obzir Lastovo kao lokalitet očuvane prirodne i kulturne baštine. Općina Lastovo odlučila je započeti proces ekološkog gospodaranje otpadom, te je koristeći odobrena bespovratna financijska sredstva (*Fond za energetske učinkovitost*), krenula u projekt sanacije odlagališta (projekt je u tijeku).<sup>11</sup>

---

<sup>11</sup> **Izvori:** Program ukupnog razvoja Općine Lastovo, lipanj 2009.; Plan upravljanja Parkom prirode „Lastovsko otočje“, srpanj 2012.; [www.lastovo.hr](http://www.lastovo.hr)



## ENERGETSKI SUSTAV

Otok Lastovo uključen je u državnu elektroenergetsku mrežu tzv. otočkom vezom Zakučac – Brač – Hvar – Korčula – Ston, tj. preko dalekovoda DV 110 kV HE „Zakučac“ – TS „Dugi Rat“ – TS „Nerežišće“ – TS „Starigrad“ – TS „Blato“ – TS „Ston“ i dalekovoda DV 35kV TS „Blato“ – TS „Korčula“ – TS „Zamošće“ – TS „Pijavičino“ – TS „Janjina“ – TS „Ston“.

Elektroenergetika otoka Lastova ograničena je kapacitetom od 10 kV podmorskog kabela kojim je preko otoka Korčule Lastovo priključeno na elektroenergetsku mrežu Republike Hrvatske. Instalirana snaga mreže iznosi po procjeni 3.750 kW. Energija se nadzemnom mrežom od 10 kV razvodi do trafostanica Ubli, Lastovo, Pasadur, odnosno ex vojnih zona za potrebe vodocrpnih postrojenja te niskonaponskoj mreži do potrošača. Između Korčule i Lastova položen je 35 kV podmorski kabel koji je u eksploataciji kapaciteta 10KW.

**Tablica 2.** Potrošnja električne energije na otoku Lastovo (01.01.2014. do 31.12.2014.)

Mjesec	Potrošnja u 2014. god. (kWh)	
	Kućanstva	Gospodarstva
Siječanj	142.617	44.102
Veljača	142.269	58.953
Ožujak	132.011	46.580
Travanj	138.318	38.345
Svibanj	136.339	37.045
Lipanj	143.789	41.885
Srpanj	145.652	70.076
Kolovoz	150.286	75.026
Rujan	140.798	62.473
Listopad	100.949	47.330
Studenj	119.006	40.479
Prosinac	143.203	44.083
GODIŠNJA POTROŠNJA	1.635.237	606.377
<b>UKUPNO</b>	<b>2.241.614</b>	

Izvor: HEP Elektrojug Dubrovnik

Prema podacima s kojima raspolaže HEP Elektrojug Dubrovnik, ukupna potrošnja električne energije na otoku Lastovu u razdoblju od 01.01.2014. do 31.12.2014. je više od 2 MWh, od čega je udio potrošnje



u kućanstvu 73%. Najveća potrošnja je zabilježena u ljetnim mjesecima kada raste i broj potrošača zbog povećanog broja turističkih noćenja i djelatnosti koje se vežu s time. Na području općine Lastovo nalaze se 23 trafostanice.

**Tablica 3.** Trafostanice na otoku Lastovo

1.	Prehodišta	13.	Velje more 2
2.	Jurjeva luka 2	14.	Skrivena luka 1
3.	Prežba	15.	Skrivena luka 2
4.	Pasadur	16.	Duboke
5.	Ubli – centar	17.	Prgovo
6.	Ubli – obala	18.	Lastovo
7.	Uzor	19.	Jurjeva luka
8.	Logor	20.	Komanda 2
9.	Hum	21.	Pjevor
10.	Komanda 1	22.	Sv. Martin
11.	Buk	23.	Sozanj
12.	Velje more 1	24.	Zaklopatica

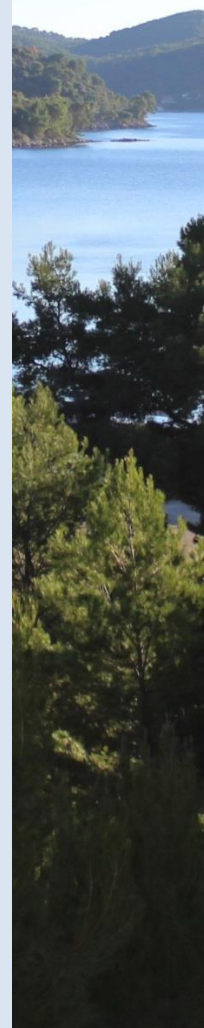
Izvor: HEP Elektrojug Dubrovnik

Općina Lastovo je podržala projekt „Meshartility“ te je u sklopu provedbe projekta pristupila *Sporazumu gradonačelnika*. Nakon službenog pristupanja *Sporazumu* provedene su radnje za izradu baznog inventara emisija stakleničkih plinova na području općine kao i prikupljanja podataka o potrošnji energije, te je zajedno sa ostalim dionicima procesa izrađen **Akcijски plan učinkovitog gospodarenja energijom Općine Lastovo**.<sup>12</sup>

SEAP ima popisane mjere za smanjenje emisija stakleničkih plinova kroz učinkovito korištenje energije i poticanje proizvodnje energije iz obnovljivih izvora do 2020. godine. Mjere su propisane u sektorima kućanstava, prometa, javne rasvjete, uslužnom sektoru, te u javnim zgradama i vozilima u vlasništvu grada. Ukupno smanjenje emisija u 2020. godini, u odnosu na referentnu 2012. godinu biti će razlika u iznosu od 546 tCO<sub>2</sub> što predstavlja smanjenje emisija za 20,29%.

Ispunjavanjem predviđenih mjera emisija stakleničkih plinova na

<sup>12</sup> Dalje u tekstu - SEAP



području Općine Lastovo će u 2020. godini biti minimalno 20% manje od emisija iz baznog inventara za 2012., a po dugoročnom planu i viziji razvoja energetskog sustava otoka Lastova one će pridonijeti energetskoj samostalnosti i CO<sub>2</sub> neutralnom energetskom sustavu.

Sporazum gradonačelnika je europska inicijativa kojom se mjesta, gradovi i regije dobrovoljno obvezuju na smanjenje svojih emisija CO<sub>2</sub> za minimalno 20% u odnosu na referentnu godinu. Ovo službeno opredjeljenje treba se ostvariti provedbom SEAP-a. Svrha SEAP-a je pomoć potpisnicima *Sporazuma gradonačelnika* da ispune obećanja koja su preuzeli potpisivanjem *Sporazuma*.

Svaki SEAP sadržava Bazni inventar emisija (BEI) i Akcijski plan (SEAP). BEI kao preduvjet za izradu SEAP-a pruža saznanja o prirodi subjekata koji emitiraju CO<sub>2</sub> na području pojedine općine/grada te na taj način pomažu da se poduzmu odgovarajuće radnje. Popisi provedeni posljednjih godina pomoći će utvrditi jesu li poduzete radnje osigurale dovoljno smanjenja CO<sub>2</sub> i jesu li potrebne dodatne radnje, akcije i projekti. SEAP je polazišna točka za razvoj energetike na određenom području, koja se u skladu s novim spoznajama dobivenim iz provedbe određenih mjera i akcija treba prilagoditi novonastaloj situaciji te u skladu sa stečenim iskustvom i u skladu s ostvarenim rezultatima treba biti propitivan i mijenjan na regularnoj osnovi.

**Akcijski plan učinkovitog gospodarenja energijom Općine Lastovo** je dokument nastao u okviru projekta „Meshartility“ s ciljem senzibiliziranja javnosti spram mogućnosti provođenja energetske politike, koja za cilj ima smanjenje emisija CO<sub>2</sub>, kroz mjere učinkovitog korištenja energije i poticanja lokalne proizvodnje energije iz obnovljivih izvora.

Pristupanje Općine Lastovo *Sporazumu gradonačelnika* i donošenje SEAP-a svrstava Općinu Lastovo među europske općine, koje na području svoje samouprave nastoje djelovati i pokazati da je moguće ostvarivanje europskih ciljeva klimatsko energetske politike.

Općina Lastovo je na natječaj *Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost*<sup>13</sup> prijavila projekt „Studija izvedivosti sa analizom troškova i koristi (eng. Feasibility Study with Cost-benefit analysis – CBA) podizanja energetske učinkovitosti i primjene obnovljivih izvora energije na području

<sup>13</sup> Dalje u tekstu - FZOEU

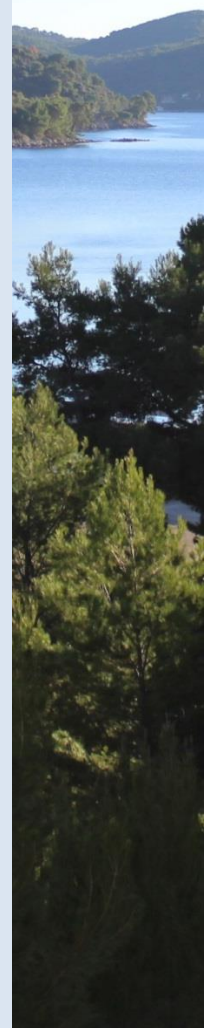
općine Lastovo“.

Cilj projekta je doprinijeti održivom razvoju općine Lastovo, a dobivena bespovratna sredstva bi se uložila u izradu studije izvedivosti s analizom troškova i koristi (eng. Feasibility Study with Cost-benefit analysis – CBA) podizanja energetske učinkovitosti i primjene obnovljivih izvora energije na području općine Lastovo.

Postojanje studije izvedivosti (s uključenom analizom troškova i koristi) je jedan od nužnih preduvjeta za prijavu projekata u javnom sektoru za financiranje instrumentima kohezijske politike EU, odnosno strukturnim fondovima EU. Po završetku izrade studije ista će se moći koristiti na dva načina:

- 1) kao cjeloviti dokument koji se prilaže na neki od budućih natječaja u sklopu kohezijske politike EU, FZOEU-a ili neki drugi tuzemni ili inozemni izvor financiranja, a koji u sklopu prijavne dokumentacije zahtijeva postojanje ovakvog dokumenta; isto će omogućiti dobivanje sredstava za operativnu provedbu/izvođenje projekata, mjera i aktivnosti predviđenih Studijom
- 2) kao relevantan izvor informacija za buduće razvojne dokumente, strategije, poslovne planove i sl.

Obnovljivi izvori energije nisu dovoljno zastupljeni na otoku Lastovu. Geografsko područje otoka Lastova ima izuzetno dobre meteorološke uvjete za proizvodnju električne energije putem solarne energije kao obnovljivog izvora. Investiranjem u povećanje energetske učinkovitosti moguće je ostvariti velike uštede energije uz relativno brz povrat investicije, stoga je od velike važnosti provoditi mjere povećanja energetske učinkovitosti. Korištenjem obnovljivih izvora energije (u prvom redu solarne energije) može se pridonijeti rješavanju energetske održivosti otoka, a u skladu s time pokrenuo bi se razvoj tradicionalnih otočnih djelatnosti putem lokalnih resursa.



### 2.3. DEMOGRAFSKE ZNAČAJKE

Prema popisu stanovništva iz 2011. godine Općina Lastovo brojala je 792 stanovnika, od kojih je 51% muškaraca i 49% žena. U odnosu na popis stanovništva iz 2001. godine broj stanovnika smanjio se za 43 (smanjenje od 5,43%) što nastavlja trend smanjenja broja stanovnika na otoku zabilježenih u prethodnim popisima stanovništva. Prosječna starost stanovnika Općine Lastovo je 44,4 godine (44,5 muškarci, 44,4 žene) i viša je od prosječne starosti u Dubrovačko-neretvanskoj županiji (41,5 godina). U odnosu na popis iz 2001. godine prosječna starost je porasla za 3,6 godina (4,8 godina muškarci i 2,3 godina žene). Udio radno sposobnog stanovništva u ukupnom stanovništvu iznosi 65% (2001. godine iznosio je 57,84%), dok je udio djece do 14 godina 13,13% (2001. godine bio je 18,92%). Udio mladog stanovništva (0-19 godina) je 19,70%, a starog stanovništva (60 i više godina) 28,79% što govori o lošoj demografskoj slici općine, premda je udio zrelog stanovništva (20-59 godina) zadovoljavajućih 51,51%. Ovi podaci nam govore da je postotak starijeg stanovništva otoka sve veći te da će se s nastavkom ovakvog trenda još i povećavati, što nam ukazuje na vrlo moguću te skoru depopulaciju, odnosno iseljavanje stanovništva s otoka, bilo u potrazi za poslom i boljim životnim uvjetima, bilo zbog školovanja.

**Tablica 4.** Kontingenti stanovništva Općine Lastovo za 2011. godinu

Spol	Ukupno	0-6 godina	0-14 godina	0-17 godina	0-19 godina	Žene u fertilnoj dobi		Radno sposobno stanovništvo (15-64 godine)	60 i više godina	65 i više godina	75 i više godina	Prosječna starost	Indeks starenja	Koeeficijent starosti
						Svega (15-49 godina)	od toga 20-29 godina							
sv.	792	46	104	135	156	-	-	514	228	174	87	44,4	146,2	28,8
M	404	19	49	64	68	-	-	274	110	81	43	44,5	161,8	27,2
Ž	388	27	55	71	88	157	36	240	118	93	44	44,4	134,1	30,4

Izvor: [www.dzs.hr](http://www.dzs.hr)

Od popisa stanovništva 1991. godine broj stanovnika općine Lastovo se stalno smanjivao. Najveći broj stanovnika je iselio s otoka početkom Domovinskog rata, prvenstveno iz razloga što je Lastovo bilo od velike vojno-strateške važnosti za bivšu Jugoslaviju te su na njemu bili aktivni vojni i stambeni objekti namijenjeni smještaju pripadnika vojske i njihovih obitelji, koji početkom rata iseljavaju s Lastova. Uspoređujući popis stanovništva iz 2001. godine s popisom iz 1991. godine uočavamo

smanjenje broja stanovnika za 31%, što je najveće ikad zabilježeno relativno smanjenje broja stanovnika (prvi popis stanovništva na otoku Lastovu izvršen je 1857. godine).

**Grafikon 2.** Popisi stanovništva 1991.-2011. godine



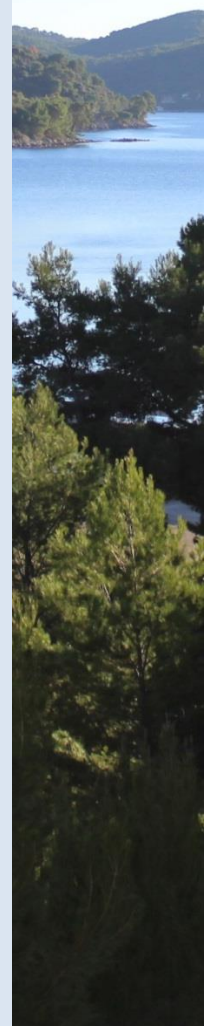
Izvor: [www.dzs.hr](http://www.dzs.hr)

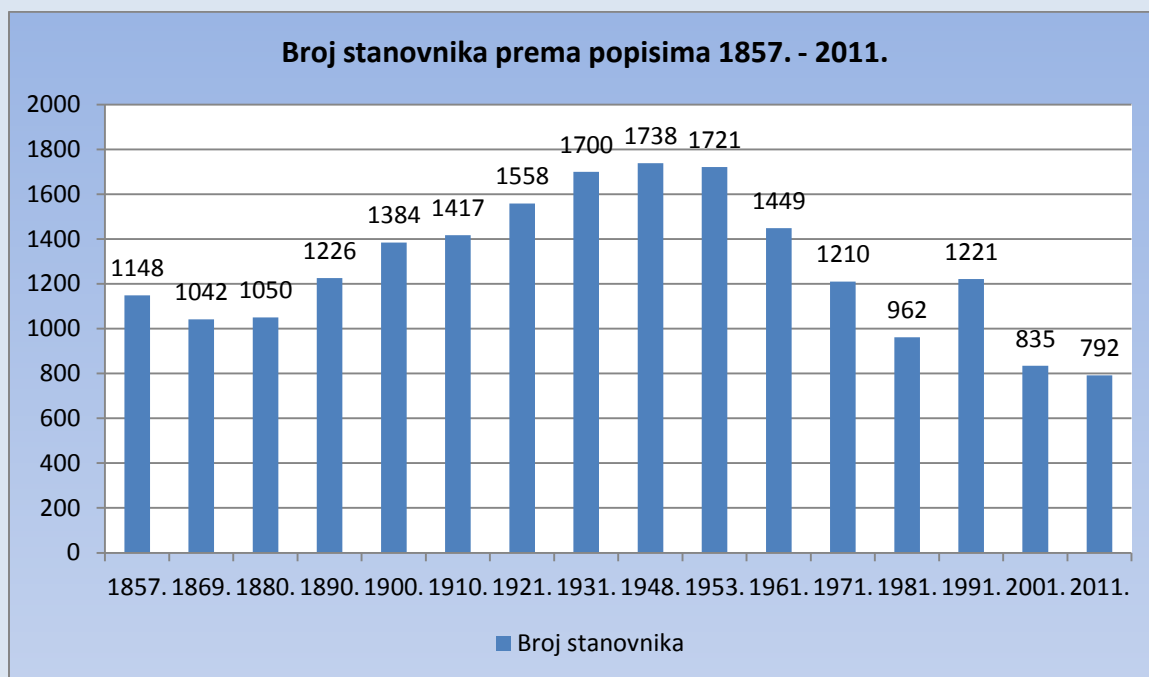
U tablici 5. te grafikonu 3. nalazimo detaljni brojčani i ilustrirani prikaz kretanja stanovništva na Lastovu od početka vođenja službenih statistika na otoku. Od polovine 19. do polovine 20. stoljeća broj stanovnika na otoku konstantno raste da bi najveći broj stanovnika bio zabilježen 1948. godine od kada je u konstantnom padu. Jedino pozitivno kretanje u ovom razdoblju zabilježeno je popisom stanovništva 1991. godine kada je broj stanovnika otoka porastao za 250.

**Tablica 5.** Prirodno kretanje stanovnika Općine Lastovo (2011.-2013. godine)

Stanovništvo		2011.	2013.
Živorodeni		4	8
Mrtvorodeni		-	-
Umrli		9	10
Umrli dojenčad	Ukupno	-	-
	0-6 dana	-	-
Prirodni prirast		-5	-2
Brakovi	Sklopljeni	4	2
	Razvedeni	-	-
Vitalni indeks (živorodeni na 100 umrlih)		44,4	80

Izvor: [www.dzs.hr](http://www.dzs.hr)



**Grafikon 3.** Broj stanovnika prema popisima 1857.-2011. godine

Izvor: [www.dzs.hr](http://www.dzs.hr)

Iz tablice prirodnog kretanja stanovništva za 2011-2013 godinu vidljivo je da je broj živorođenih stanovnika u općini Lastovo manji od broja umrlih što rezultira negativnim prirodnim prirastom i vitalnim indeksom ispod 100. Međutim, pozitivno je što su se i prirodni prirast i vitalni indeks povećali 2013. godine u odnosu na 2011. godinu. Taj podatak je ohrabrujući u smislu planiranja budućeg razvoja Općine koji bi se trebao bazirati na stimulirajućim mjerama za privlačenje radno sposobnog stanovništva na otok, bilo povratkom Lastovaca koji su iselili zbog egzistencijalnih razloga, bilo privlačenjem novih stanovnika koji mogu prepoznati Lastovo kao mjesto u kojem žele živjeti produktivan život u očuvanom okolišu, koji je u današnje vrijeme primarni resurs za razvoj eko-privrede.

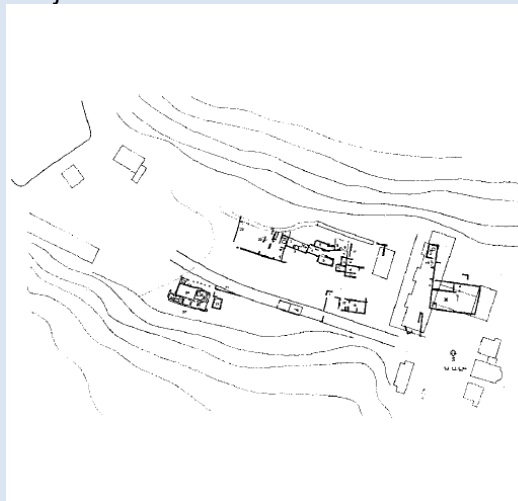
## 2.4. KULTURNO – POVIJESNO NASLJEĐE

### 2.4.1. POVIJEST LASTOVA

O kontinuitetu života na Lastovu, ponajbolje govori topografska povijest nazivlja otoka (Iliri – Ladesta, Rimljani – Ladestris / Augusta Insula, kasnije Lagusta, Lagosta i Lasta). Brojni arheološki nalazi govore o prisutnosti organiziranih naseobina još u ranom brončanom dobu gdje se posebice ističe nalazište u Račoj špilji smještenom na jugoistočnom dijelu otoka. Pronađeni keramički ulomci ukrašeni urezima te obojani u crveno i narančasto smještaju dotičnu kulturu u kasni neolitik.

Pri kraju brončanog doba, potkraj 2. tisućljeće prije Krista, duž istočnog Jadrana živjeli su ljudi „gradinske“ kulture<sup>14</sup>. O plemenskoj pripadnosti lastovskih Ilira se ne zna mnogo. U vrijeme šire helenske kolonizacije hrvatskih otoka i Lastovo dobiva svoje zemljopisno ime. Tijekom povijesti rimsko gospodarstvo je ostavilo svoje tragove i na Lastovu, gdje su na nekoliko mjesta pod zemljom pronađeni razni ostaci i rimske ruševine, koje potvrđuju da su kolonisti u Ublima živjeli udobno i civilizirano, te da su imali dovoljno dodira sa vanjskim svijetom.

**Slika 7.** Vila i kasnoantinsko naselje u luci Ubli na Lastovu



Izvor: V. Begović, I. Schrunk, Rimske vile Istre i Dalmacije, II. dio: Tipologija vila, *Pril. Inst. arheol. Zagrebu*, 20/2003., str. 95.-112.

<sup>14</sup> Gradine kao primarna arheološka vrela predstavljaju tip prapovijesnog naselja. Imenica gradina ima dva značenja: u arheološkome smislu, označava prapovijesnu utvrdu, kašteljer (od tal. castelliere), dok drugo značenje potječe od uvećanice (augmentativa) riječi grad kojom se označavaju srednjovjekovni burgovi ili njihove ruševine.

To je potkrijepljeno činjenicom da su pronađeni ostaci zgrada, bazena, mlinica, presa, velikih skladišta te brojni ulomci amfora, što pokazuje da su se ljudi bavili poljoprivrednom aktivnosti i preradom.

Zahvaljujući socijalnoj strukturi stanovništva, te podložnosti salonitanskoj crkvi, kršćanstvo se brzo udomaćilo na Lastovu. I nakon rušenja Salone, otok je ostao u sastavu Istočnog rimskog carstva. Tijekom 7. stoljeća, pod neposrednom vlašću Bizanta, Lastovo je palo pod juristikciju novoosnovane splitske nadbiskupije kao baštinice salonitanske crkve. U to vrijeme, stvorene su seoske općine od zajednica slobodnih maloposjednika koji su živjeli u naseljima smještenim pretežito u brdovitim predjelima, gdje su krčili šume, obrađivali zemlju, uzgajali žitarice, vinovu lozu, masline, voćke i držali stoku.

**Slika 8.** Ostaci ranokršćanske bazilike u naselju Ubli



*Izvor: Park prirode „Lastovsko otočje“*



Pored politike bizantskih vlasti, otok naseljavaju neretljanski Hrvati potaknuti činjenicom da je otok bio vrlo slabo naseljen i na dobroj geografskoj lokaciji. Car Konstantin Porfirogenet je između 949. i 951. godine objavio djelo „De administrando império“<sup>15</sup> gdje je spomenut i otok Lastobon (Lastovo), te je s ovim navodom car-pisac uveo Lastovo u srednjovjekovnu povijest. Ne zna se tko je točno imao vlast nad Lastovom u to vrijeme. Postoje pretpostavke i mogućnosti da je to mogao biti Bizant, Neretljani ili pak da je Lastovo ostalo pod vlašću hrvatskih vladara pod kojima su došli još za vrijeme kralja Tomislava.

Lastovo kroz 11. i 12. stoljeće i dalje ostaje dijelom Bizanta i njegovih interesa, sve do 1185. godine kada su se stanovnici Lastova dobrovoljno pridružili Dubrovačkoj Republici nakon što im je obećana autonomija. 1310. godine Lastovo je dobilo svoj prvi pisani propis - **Lastovski statut**, koji predstavlja vrhunac autonomije Lastova, počivajući na demokracijskim načelima. Statut je pridavao veliki značaj zaštiti posjeda i vlasništvu. Dubrovačka Republika je kontinuirano ograničavala autonomiju Lastova, te prisilno tražila dodatne namete zajednici onemogućujući njihov ekonomski razvoj.

**Slika 9.** Službeni pečat Lastova u Dubrovačkoj republici (lik svetog Kuzme i Damjana-zaštitnika Lastova)



Izvor: [www.lastovo.org](http://www.lastovo.org)

<sup>15</sup> Prijevod – “O upravljanju carstvom”

Takvi postupci doveli su do Lastovske Bune 1602. godine, kada su se odlučili odmetnuti od dubrovačke vlasti i predati se Mletačkoj Republici. To im je i uspjelo, što je potrajalo do 1606. godine kada se otok ponovno vraća u sustav Dubrovačke Republike.<sup>16</sup> Novi neuspješni pokušaj pobune izbio je 1652. godine, a rezultirao je još većim gubitkom autonomije Lastova. Ukidanjem Dubrovačke Republike 1808. godine, Lastovo je pripojeno ostalom dijelu francuske Dalmacije. Francuzima je Lastovo služilo više kao promatračnica Jadrana nego kao vojna baza, ali kao jedna od prvih mjera obrane otoka od engleske opasnosti bila je gradnja kaštela na Glavici, dok su novačenjem lastovskih muškaraca povećavali broj Narodne straže.<sup>17</sup> Englezi su iskoristili Napoleonov pohod na Rusiju, te su zauzeli Lastovo 1813. godine i vratili im samoupravu te proglasili Statut svojevrsnim ustavom lastovske zajednice. Mirno razdoblje je potrajalo do 1815. godine kada Austro-ugarska monarhija preuzima vlast nad otokom. Austro-ugarska vlast traje sve do 1918. godine kada po završetku I. svjetskog rata talijanska vojska okupira Lastovo. Rapalskim ugovorom iz 1920. godine, Lastovo je priključeno Italiji, a godine 1925. dolaskom Mussolinija na vlast u Italiji započinje talijanizacija okupiranih područja.

Talijanski jezik je postao jedini uporabni jezik na Lastovu, te je došlo do porasta otočke populacije, potaknuto i imigracijom Talijana iz ostalih dalmatinskih gradova koji su željeli živjeti pod talijanskim vodstvom. Posebno je zanimljiv nastanak novog naselja kojeg je talijanska uprava isprva nazivala *San Pietro*, po ranosrednjovjekovnoj crkvi sv. Petra koja je, kao jedina građevina u uvali, stajala na zaravni između novoga trga i mora te je bezrazložno srušena prigodom izgradnje ceste do naselja, a njezin je titular prenesen na novu crkvu u središtu mjesta. Ubrzo je naselje preimenovano u *Luigi Razza*, u čast prvom crnokošuljašu palom u Abesinskom ratu. Taj naziv na Lastovu je potpuno ignoriran pa se lokalno uopće nije rabio, a izgubio se i u popisima Mussolinijevih *citta*, gdje se danas navodi samo ime **Uble**.<sup>18</sup> Naselje je u potpunosti bilo komunalno opremljeno, što je uključivalo vodovod, javne česme, odvodnju te javnu

<sup>16</sup> Odmah po povraćanju otoka Republika je dala zarobiti 18 odličnih Lastovaca dok je istovremeno vojska poharala otok i srušila kaštel kao simbol lastovske bune. O okrutnosti kojom se Republika odnosila prema Lastovcima govori i činjenica da su vođe bune Frana Paskova, Marina Stjepanova i Jerka Jeđupka po dovođenju u Dubrovnik dali zadaviti te su ih noću potajno sahranili u crkvu svetog Luke unutar gradskih zidina

<sup>17</sup> Francuski general Marmont 1910. godine uputio je na osnivanje dodatnih obrambenih snaga provincije Dalmacije, tzv. *Narodne straže* koju su činili svi stanovnici u dobi od 18. do 50. godine.

<sup>18</sup> Z. Karač, N. Jakšić, N. Planinić, Planirano industrijsko ribarsko naselje Uble na Lastovu iz 1936. godine. *Prostor*, 17(2009), str. 90-111.

rasvjetu. U to vrijeme otok je brodskim i hidroavionskim vezama bio povezan sa hrvatskim i talijanskim gradovima.

**Slika 10.** Casa del Fascio (kasnije kino i dvorana škole)

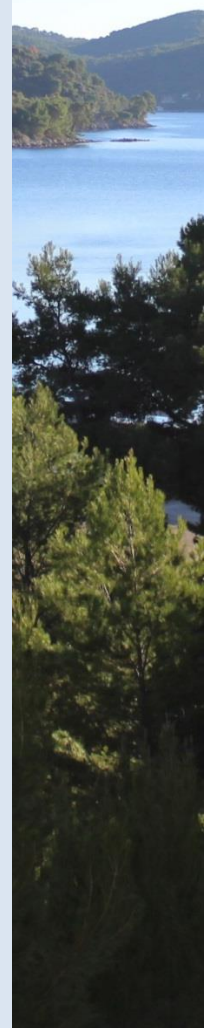


*Izvor: Park prirode „Lastovsko otočje“*

**Slika 11.** Prikvatna stanica za hidroavione za vrijeme talijanske okupacije



*Izvor: Poduzetnički centar Solin*



Nedugo nakon kapitulacije Italije u II. svjetskom ratu 08. rujna 1943. godine partizani s Titom na čelu su zauzeli Lastovo i priključili ga Jugoslaviji. Nakon kraja rata, Lastovo je i službeno postalo dio Socijalističke republike Hrvatske. Do 1953. godine većina stanovnika Lastova talijanske nacionalnosti napustila je Lastovo, prekidajući dugogodišnju prisutnost Talijana na otoku. No, to razdoblje je obilježeno i velikim iseljavanjem Lastovaca hrvatske nacionalnosti, prvenstveno u Australiju te Južnu i Sjevernu Ameriku.<sup>19</sup>

Nakon kraja II. svjetskog rata Lastovo je doživjelo istu sudbinu kao i obližnji otok Vis – postalo je otok rezerviran za vojsku, zbog čega je pristup Lastovu bio zabranjen stranim državljanima. To je dakako dovelo do ekonomske stagnacije i depopulacije otoka, no istovremeno je omogućilo očuvanje lastovske prirode u svom primarnom obliku. 1988. godine zabrana je bila ublažena te je stranim državljanima ponovno omogućen dolazak na Lastovo.

**Slika 12.** Prostor nekadašnje jugoslavenske vojne baze „Maršalka“



Izvor: Poduzetnički centar Solin

<sup>19</sup> A. Jurica, Lastovo kroz stoljeća, 2001.

## 2.4.2. KULTURNA DOBRA

Zaštićena kulturna dobra Lastovskog otočja se dijele na 4 kategorije:

- A) **Kulturno-povijesne cjeline**
- B) **Sakralna arhitektura**
- C) **Profana arhitektura**
- D) **Arheološki lokaliteti**

### A) *Kulturno-povijesne cjeline*

- ✓ naselja Lastovo i Lučica

**LASTOVO:** Mjesto Lastovo je zaštićeni kulturni spomenik zbog svoje jedinstvene renesansne arhitekture i amfiteatralnog načina gradnje. Ovdje možemo pronaći prekrasne obiteljske kuće iz 15. i 16. stoljeća, koje krasi bogato ukrašeni "fumari" (dimnjaci) i lastovski sulari koji su postali zaštitni znak Lastova.

Slika 13. Lastovski fumar<sup>20</sup>



Izvor: Poduzetnički centar Solin

Lastovske skalinade<sup>21</sup> koje obavijaju staru jezgru oko crkve i šire, te lastovski dimnjaci daju poseban mediteranski ugođaj. Ruševna romanička crkvice Sv. Ivana najstariji je arhitektonski spomenik u mjestu. Crkva Sv. Kuzme i Damjana koja se nalazi na trgu u svom najstarijem dijelu je iz 14. stoljeća. Crkva Sv. Vlaha iz 12. stoljeća nalazi se na ulazu u mjesto. Uz nju

<sup>20</sup> Fumari su uglavnom građeni od matuna i šuplje cigle budući da prije nije bilo betona. Kao vezivni material se koristi(o) klak i pijesak. Grade se jednostavno, slaže se opeka po opeka, a onda se obloži mortom.

<sup>21</sup> Kamene stepenice

je 1607. godine sagrađena kapela Sv. Ivana, a oko crkve obrambeni zid i kula. Na groblju je crkvice Gospe od polja iz 14. stoljeća, a iznad naselja ostaci kaštela srušenog poslije lastovske bune. U Lastovu se sačuvala narodna nošnja koja se nosi prilikom svečanosti, posebice starih tradicionalnih običaja od kojih su najpoznatije lastovske poklade.

**Slika 14.** Naselje Lastovo



*Izvor: Poduzetnički centar Solin*

**LUČICA:** Lučica je povijesno zaštićeni lokalitet koje je izvorno bilo ribarsko naselje sa kućama koje su služile za pohranu ribarskog pribora i opreme. U Lučici je zabranjena je svaka nova gradnja, pa su postojeće kuće adaptirane u skladu sa strogim uzancama izvorne mediteranske arhitekture. Tu se nalazi i najstariji austro-ugarski svjetionik na Jadranu koji se uzdiže na visokoj strmoj litici i svojim svjetlom sigurno navodi brodove.

### **B) Sakralna arhitektura**

Od ukupno 38 crkvice na Lastovu, kako očuvanih, tako i onih u ruševnom stanju, njih 21 je registrirana kao zaštićeno kulturno dobro. Najstarija crkvice – starokršćanska bazilika u Ublima potječe iz 6 st., a

najstarija očuvana crkvice je Sv. Luka iz 11. st. Župna crkva Sv. Kuzme i Damjana u Lastovu izgrađena je u 15 st., te je proširena u 17. st.

Slika 16. Crkva sv. Kuzme i Damjana



Izvor: Poduzetnički centar Solin

### C) Profana arhitektura

Unutar naselja Lastovo postoji oko četrdesetak vrijednih arhitektonskih sklopova kuća iz razdoblja između 15. i 19. stoljeća koji zaokružuju jednu od najosebujnijih varijanti dalmatinske i posebno dubrovačke povijesne stambene arhitekture.

Lastovska kuća je izrazita varijanta povijesne graditeljske kulture u Dalmaciji. To je tip kuće koji je proizašao iz tlocrta i vertikalnog volumena dosljedno razdijeljenog na "pars fructuaria" u prizemlju i "pars urbana" na katu. Karakteristika Lastovske kuće je sular. To su terase ograđene kamenim klupama (pižulima) i kamenim vazama (arlama), a na kamenim pilastrima dizala se odrina bijelog grožđa krovače. Namještaj je također izrađen od kamena – umivaonici, krune bunara (pucala), sjedala, klupe, stolovi, kamenice za ulje i sl.

Slika 17. Kameni svod prolaza unutar naselja Lastovo



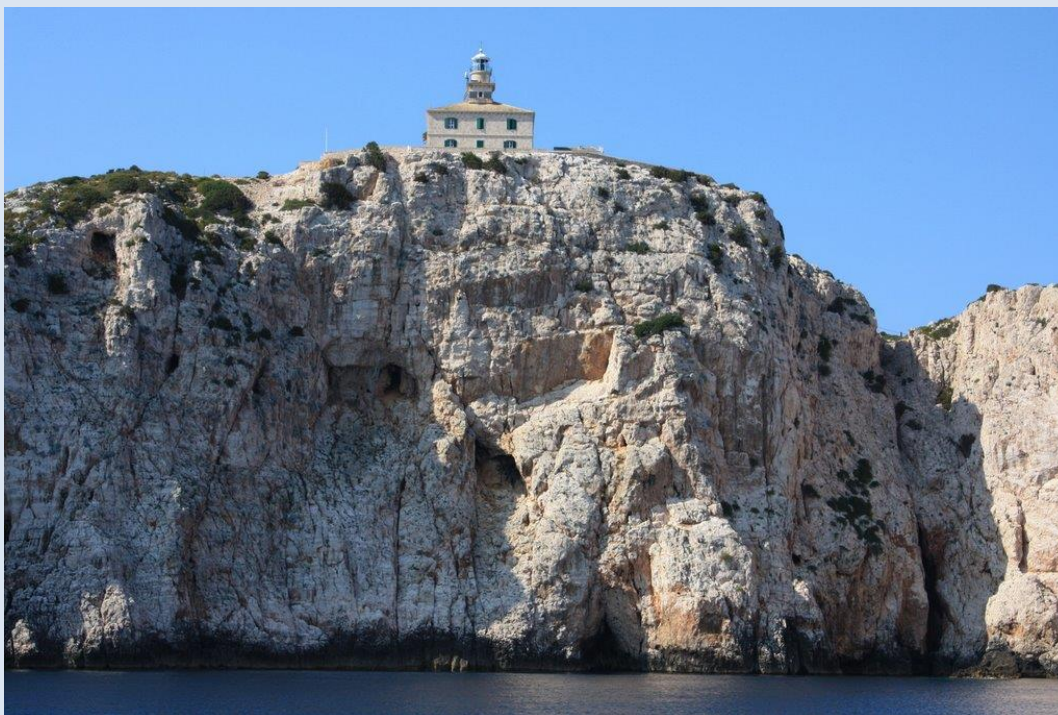
Izvor: Poduzetnički centar Solin

## D) Arheološki lokaliteti

Zbog pretpovijesnih arheoloških nalazišta zaštićene su špilja Pod Pozalicu, Rača špilja, gradinska naselja, te svih 11 pretpovijesnih gomila. Pod zaštitom su antičke "ville rustice" (ostaci rimskih zidova) u poljima Barje i Velja lokva, u Skrivenoj luci, u Jurjevoj luci, na mjestu seoskog groblja, te na otocima Stomorina i Sušac, kao i arheološki ostaci rimskog naselja iz 1. st. i starokršćanske bazilike iz 5. – 6. stoljeća u Ublima. Zbog velikog broja arheoloških nalaza na otoku Sušcu (više od četrdeset) zaštićen je cijeli povijesni prostor tog otoka koji je bio naseljen od početka neolitika pa sve kasnog srednjeg vijeka. Na Sušcu postoji bogat sklop antičko-starokršćanskih građevina od kojih se ističu ostaci crkve Sv. Marije iz 6. st.



Slika 18. Otok Sušac



Izvor: [www.panoramio.com](http://www.panoramio.com)

U niže prikazanim tablicama nalaze se popisi registriranih arheoloških dobara, pokretnih i nepokretnih dobara koje vodi Ministarstvo kulture.<sup>22</sup> Važno je napomenuti kako postoji kulturna dobra za koje je već započet proces preventivne zaštite odnosno lista kulturnih dobara koje su stručno evidentirane. Brojnost kulturnih dobara upotpunjava i nematerijalno kulturno dobro – Lastovski poklad, jedan od temeljnih društvenih vrednota otoka Lastova.<sup>23</sup>

---

<sup>22</sup> Registar kulturnih dobara

<sup>23</sup> Oznaka dobra Z-3615 pri Registru Kulturnih dobara (Ministarstvo kulture)

Tablica 6. Tabela prikazi arheoloških lokaliteta

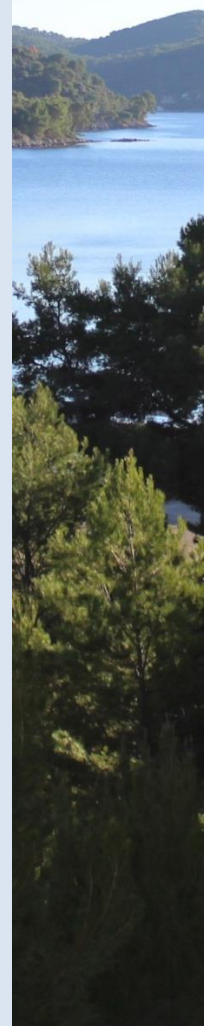
I – PODMORJE					
REGISTRIRANI PODMORSKI ARHEOLOŠKI LOKALITETI					
R.B.	NASELJE	LOKALITET / POLOŽAJ	OPIS	OZNAKA REGISTRA	KOORDINATE
1.	UBLI	otočić Prežba, rt Borova	antički brodolom	Z- 84	N = 42° 46' 28" E=16°49' 56"
2.	LASTOVO	uz otok Saplun (Mladine)	antički brodolom	Z- 33	N = 42° 46' 47" E=17°00' 01"
3.	UBLI	uz rt Cuf nedaleko od Ubla	novovjekovni brodolom	Z- 85	N = 42° 44' 49" E=16°48' 58"
4.	UBLI	uz otok Mrčara ispred ponte Borak	antički brodolom	Z- 59	N=42° 45'38" E = 16°48' 02"
5.	LASTOVO	uz greben Drašan	antički brodolom	Z- 96	N = 42° 46' 26" E=16°56' 18"
6.	LASTOVO	uz otočić Lukovac	antički brodolom	Z-60	N = 42° 46' 28" E=16°57' 03"
7.	LASTOVO	uz rt Novi Hum	antički brodolom	Z- 58	N = 42° 46' 01" E=16°56' 51"
8.	UBLI	u uvali Presma otoka Kopište	antički brodolom	Z- 57	N = 42°45' 14" E=16°43' 03"
9.	UBLI	ispred uvale Gornja Planika	antički brodolom	Z- 54	N = 42°44' 15" E=16°49' 26"
10.	UBLI	otočić Prežba, prolaz Mali Brod	antički brodolom	Z?	N = 42° 46' 24" E = 16°48' 40"
II – KOPNO					
REGISTRIRANI KOPNENI ARHEOLOŠKI LOKALITETI					
R.B.	NASELJE	LOKALITET / POLOŽAJ	RAZDOBLJE/OPIS	BR. REG. / k.č. / k.o.	
1.	UBLI	uvala Ubli	ANTIKA rimska villa rustica	RST.919 č.zem.13222i 1031 k.o. Lastovo	
2.	UBLI	uvala Ubli	ANTIKA starokršćanska bazilika sv. Petra	RST. 494	
3.	SKRIVEN A LUKA	u jugoistočnom dijelu uvale, gotovo uz more	ANTIKA rimska villa rustica	RST 513 k.č. 8232, 8234, 8239/1 k.o. Lastovo	
4.	OTOK SUŠAC	40 arheoloških lokaliteta u okviru zaštićenog povijesnog prostora	prapovijest, antika, srednji vijek	Z-1424 čest.zem. 13097. 13097M, 13097/3, 13097/4, 13097/5, 13097/9, 13097/18, 13097/19, 13097/20, 13097/21, 13097/22, 13097/23, 13097/24, 13097/25, 13097/26, 13097/27, 13097/28, 13097/29. 13097/30, 13047/1, 13092/17, 13098, 13099, 13100, 13102, 13103, 13104/1, 13104/2, 13105, 13106,13107,13108, 13109, 13110, 13111. 13112, 13113, čest. zgr. 649, 650, 841/1, /2, /3, /4, 1035, 1036, 1037, 1038, 1039, 1102, 1103. k.o. Lastovo	

Izvor: Prostorni plan uređenja Općine Lastovo, siječanj 2010.

**Tablica 7.** Tabelarni prikaz pokretnih kulturnih dobara

NAZIV KULTURNOG DOBRA	BROJ REGISTRACIJE	ZAŠTIĆENE KATASTARSKE ČESTICE
Povijesna cjelina naselja Lastovo	RST 941	Zona omeđena katastarskim čest. zem., k.o. Lastovo
Župna crkva sv. Kuzme i Damjana	RST1257	čest. zgr. 236,237,238, čest. zem. 6348 k.o. Lastovo
Loža na trgu pred župnom crkvom	RST1110	čest. zgr. 236 k.o Lastovo
Crkva sv. Marije na Grži	RST 1278	čest. zgr. 236 k.o. Lastovo
Crkva sv. Martina	RST 1263	čest. zgr. 32, čest. zem. 6804 k.o. Lastovo
Tvrđava Forte Straža (Fortica)	RST 154	čest. zgr. 102 k.o. Lastovo
Tvrđava Kaštio na Glavici	RST 1292	čest. zgr. 457, čest. zem. 5941 i 5942 k.o. Lastovo
Crkva sv. Jurja, Hum	RST 736	čest.z.9743/3 k.o. Lastovo
Crkva sv. Lucije	RST 1280	čest. zgr. 26 k.o. Lastovo
Crkva Gospe od polja	RST 1279	čest.zgr.28 k.o. Lastovo
Crkva sv. Antuna	RST 1265	čest. zgr. 23, čest. zem. 4214 i 4215 k.o. Lastovo
Crkva sv. Augustina	RST 1284	čest. zgr. 376 k.o. Lastovo
Crkva sv. Ilije	RST 1383	čest. zgr. 31 i čest. zem. 5395 k.o. Lastovo
Crkva sv. Ivana	RST 1264	čest. zgr. 454 k.o. Lastovo
Crkva sv. Luke	RST 1155	čest. zgr. 832 k.o. Lastovo
Crkva sv. Marka	RST 1387	čest. zgr. 15 k.o. Lastovo
Crkva sv. Mihajla	RST 1384	čest. zgr. 788 k.o. Lastovo
Crkva sv. Nikole	RST1261	čest. zgr, 4 k.o. Lastovo
Crkva sv. Roka	RST 1262	čest. zgr. 696/1 k.o. Lastovo
Crkva sv. Spasa	RST1281	čest. zgr.1 k.o. Lastovo
Crkva sv. Vicenca	RST 1154	čest. zgr. 118 k.o. Lastovo
Crkva sv. Vlaha	RST 1283	čest. zgr. 581/1 k.o. Lastovo
Crkva sv. Barbare	RST 1282	čest. zgr. 22 k.o. Lastovo
Renesansna kuća Antica	RST 949	čest. zgr. 437, 484/1,484/2, 586, 587 k.o. Lastovo
Kuća Lučić (Antičević) Dornja Luka	RST 946	čest. zgr. 686, 680 i čest. zem. 6463 k.o. Lastovo
Kuća Širuga (Antičević) na Grmici	RST 948	čest. zgr. 43/1,43/2 k.o. Lastovo
Kuća Kokošičić (Kokot) u Sredini Sela	RST 947	čest. zgr. 624/1, 624/2, 628/1, 628/2, 628/3, 628/4, 628/5, 628/6 k.o. Lastovo
Svjetionik Sušac	RST 1426	
Svjetionik Struga	RST 1427	
Svjetionik Glavat	RST 1428	
Otok Sušac - povijesni prostor otoka Sušca	Z-1424	čest.zem., k.o. Lastovo

Izvor: Prostorni plan uređenja Općine Lastovo, siječanj 2010.



Tablica 8. Tabela prikaz nepokretnih kulturnih dobara

OZNAKA DOBRA	MJESTO	NAZIV
Z-5452	Lastovo	Inventar crkve sv. Antuna
RST-79	Lastovo	Inventar crkve sv. Kuzme i Damjana
RST-79	Lastovo	Inventar crkve sv. Marije u polju
Z-5383	Lastovo	Inventar crkve sv. Vlaha
Z-5436	Lastovo	Kip sv. Roka iz crkve sv. Roka
Z-5384	Lastovo	Oltarna pala Bogorodica s Djetetom i svecima iz crkve sv. Antuna
Z-5385	Lastovo	Poljski križ
Z-5386	Lastovo	Slika Sv. Vlaha
Z-5393	Lastovo	Triptih Bogorodica sa svecima
Z-5437	Lastovo	Zbirka kulturno-umjetničkih predmeta
Z-5395	Lastovo	Zbirka obitelji Dražinić
Z-5392	Lastovo	Zbirka umjetnina općine Lastovo

Izvor: [www.min-kulture.hr](http://www.min-kulture.hr)

### **LASTOVSKI POKLAD:**

Jedan od najstarijih pokladnih običaja u Hrvatskoj, ali i u Europi, održava se na Lastovu još od davne 1483. godine, dok su prvi pisani dokazi o održavanju poklada na Lastovu napisani sredinom 18. stoljeća. Odvija se po točno određenim pravilima i procedurama. Običaj je jako neobičan i nema ničeg sličnog u ostatku svijeta, te je iz tog razloga 2008. godine Lastovski poklad uvršten je i na popis zaštićenog nematerijalnog kulturnog dobra Republike Hrvatske.

**LEGENDA O POČETKU POKLADA** - Legenda kaže kako su u srednjem vijeku Mauri opsjedali grad Korčulu, te su poslali svog glasnika na Lastovo i tražili da im se stanovnici predaju. Lastovci su izaslanika zarobili i zatvorili zbog čega su Mauri uputili svoje brodovlje prema Lastovu da bi ga pokorili. Iznenada se stvorilo veliko nevrijeme koje je raspršilo neprijateljske brodove, te su Mauri pobjegli. Vidjevši sve to, Lastovci su izveli zarobljenika i postavili ga na magarca te ga uz porugu proveli kroz selo. Od tada, pa sve do današnjih dana, svake godine održava se lastovski Poklad.

Slika 19. Lastovski poklad



Izvor: [www.lastovski-poklad.hr](http://www.lastovski-poklad.hr)

**TRAJANJE/OBIČAJI** - Lastovski poklad tradicionalno počinje 17. siječnja, na blagdan sv. Antuna Opata, a završava na Pepelnicu tj. Čistu srijedu. U slučaju ranog Uskrsa, može započeti i nešto ranije.

Tu je još nekoliko važnijih datuma, poput blagdana Svijećnice (Kandalore), pretile subote (maskenbal), pretile nedjelje (dječje maskare), pretilog ponedjeljka (kupljenje jaja) i samog Poklada, odnosno utorka prije Pepelnice, kad se spaljuje poklad (lutka od klasa, zobi i žita). Pokladni utorka je i najsvečaniji dan, kada se okupljaju svi pokladari i lijepe maskare, pa svi zajedno kreću u mimohod, gdje idu jedni iza drugih da se putem slučajno ne sretnu sve do paljenja poklada, koji se prije toga na konopu spušta s vrha brda do dna sela (culjanje). Poklad se culja tri puta uz pucanje bombi koje se nalaze na njemu. Prvi puta pukne pet, drugi sedam, a treći i posljedni put devet bombi. Sve to prati i plesanje pokladarskog kola, koje se pleše i na kraju dana na Dolcu, gdje se svi susreću prilikom paljenja poklada, a na kraju slijede prava fešta i ples uz pjevanje do ranih jutarnjih sati.

## **REŽIMI ZAŠTITE PROSTORA:**

U cilju zaštite graditeljske baštine, a sukladno njihovoj vrijednosti utvrđeni su sustavi mjera zaštite.

### **Potpuna zaštita povijesnih struktura (zona A)**

Unutar povijesne cjeline naselja Lastova nalaze se pojedinačna kulturna dobra te niz građevina visoke kulturno povijesne vrijednosti, već odavno prepoznate i valorizirane u stručnoj literaturi. Za te građevine zahtjeva se potpuno očuvanje izvornosti, matrice povijesne izgradnje, stilsko morfoloških karakteristika, kao i njihovog povijesnog i prostornog okoliša. Sustavom mjera zaštite uvjetuje se cjelovita zaštita i očuvanje svih kulturno povijesnih vrijednosti uz najveće moguće poštivanje izvornog sustava gradnje, funkcije prostora i sadržaja. Na ovim kulturnim dobrima strogo se kontrolira unošenje novih sadržaja neprikladnih sačuvanim kulturno-povijesnim vrijednostima. Prihvatljive su metode sanacije, konzervacije, restauracije, konzervatorske rekonstrukcije i prezentacije.

Zaštitni i drugi radovi na kulturnom dobru unutar prostornih međa određenih rješenjem o zaštiti mogu se poduzeti samo uz prethodno odobrenje nadležnog Konzervatorskog odjela.

### **Djelomična zaštita povijesnih struktura (zona B)**

Uvjetuje se u dijelovima kulturno – povijesne cjeline koji sadrže vrijedne elemente povijesnih struktura različitog stupnja očuvanosti. Sustavom mjera zaštite u ovoj zoni unutar prostornih međa uvjetovat će se zaštita i očuvanje osnovnih elemenata povijesne planske matrice i karakterističnih skupina građevina, pojedinih građevina i drugih važnih vrijednosti bitnih za održivost određene kulturno – povijesne cjeline. Na području ove zone uvjetovat će se intervencije u smislu prilagođavanja funkcija i sadržaja suvremenim potrebama, ali bez bitnih fizičkih izmjena sačuvanih elemenata povijesnih struktura. Prihvatljive su metode konzervacije, rekonstrukcije, interpolacije, rekompozicije i integracije u cilju povezivanja povijesnih s novim strukturama i sadržajima koji proizlaze iz suvremenih potreba.

### **Pojedinačna kulturna dobra**

Obuhvaća zaštićene/registrirane i preventivno zaštićene građevine s pripadajućom česticom i neposrednim kontaktnim prostorom. Sustavom mjera zaštite uvjetuje se zaštita i očuvanja izvornosti kulturnog dobra, njegovog povijesnog i prostornog okoliša s mogućnošću rekonstrukcije na temelju prethodnih istražnih radova i detaljne konzervatorske dokumentacije.

**Slika 20.** Loše stanje pojedinih nepokretnih kulturnih dobara



Izvor: Poduzetnički centar Solin

### **Arheološki lokaliteti**

Unutar zone stroge zaštite zasebnu cjelinu čine registrirani/preventivno zaštićeni ili evidentirani arheološki lokaliteti na kojima su pronađeni materijalni ostatci ranijih struktura. Postupak zaštite odnosi se na dokumentaciju te konzervaciju i prezentaciju ostataka kulturnog dobra, bez mogućnosti izgradnje.

### **Nematerijalna kulturna baština - Lastovski poklad**

Nositelj dobra dužan je provoditi sustav mjera zaštite radi njegovog očuvanja sukladno *Zakonu o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara* i svim propisima koji se odnose na kulturna dobra, pridržavajući se njegove povijesno-tradicijske matrice pojavnosti:

- promicati funkciju i značaj dobra u društvu, te uključiti zaštitu dobra u programe planiranja;
- osigurati održivost dobra kroz edukaciju, identificiranje, dokumentiranje, znanstveno istraživanje, očuvanje, zaštitu, promicanje, povećanje vrijednosti, mogućnost prenošenja tradicije nasljednicima putem formalnog i neformalnog obrazovanja, te revitalizacija napuštenih segmenata dobra;
- senzibilizirati javnost i podupirati zaštitu i očuvanje dobra kako bi se izbjegla opasnost nestajanja, uništenja ili negativnog iskorištavanja dobra, a potaklo zblizavanje i tolerantnost među ljudima;
- popularizirati i promovirati kulturno dobro putem elektroničkih medija, video zapisa i na drugi način.<sup>24</sup>

<sup>24</sup> UPU MJESTA LASTOVO. Konzervatorska dokumentacija, ASK ATELIER d.o.o., Zagreb, 2008.

## 2.5. GOSPODARSTVO

Općina Lastovo je prema osnovnim pokazateljima razvijenosti svrstana u skupinu IV. u koju su svrstane općine čiji pokazatelji predstavljaju 100% do 125% hrvatskog prosjeka.

Podaci na temelju kojih je definirana razvijenost prikazani su u tablici u nastavku gdje su uspoređeni sa županijskim i državnim pokazateljima:

**Tablica 9.** Pokazatelji razvijenosti općine Lastovo u usporedbi sa županijskim i državnim pokazateljima

Pokazatelj (2010.-2012.)	Općina Lastovo	Dubrovačko-neretvanska županija	Republika Hrvatska
Prosječan dohodak per capita	28.978	27.746	28.759
Prosječni izvorni prihodi per capita	2.673	3.499	3.310
Prosječna stopa nezaposlenosti	14%	13,3%	16,0%
Kretanje stanovništva	109,5	104,0	99,4
Udio obrazovanog stanovništva u stanovništvu 16-65 godina	79,37%	83,74%	77,7%
Indeks razvijenosti	103,32%	120,84%	N/p
Skupina	IV.	III.	N/p

Izvor: MRRFEU

Pokazatelji razvijenosti za općinu Lastovo su u nesrazmjeru sa stvarnim stanjem razvijenosti otoka. Razlozi za to su višestruki: visoki stupanj izgrađenosti komunalne infrastrukture, broj obrta, OPG-ova, poduzeća i iznajmljivača, stopa nezaposlenosti koja je ispod državnog prosjeka, dohodak po stanovniku koji je iznad državnog prosjeka, opće kretanje stanovništva koje je pozitivno bez obzira na činjenicu da se ukupni broj stanovnika između dva popisa 2001. i 2011. smanjio, te stopa



obrazovanog stanovništva koja je opet iznad državnog prosjeka.

Unatoč pokazateljima koji su natprosječni, Lastovo je i dalje slabo prometno povezano s kopnom i ostalim otocima, trend iseljavanja je konstantan, mogućnosti zapošljavanja su ograničene na djelatnosti povezane sa turističkom sezonom i državnom upravom, javnim institucijama te osnovnim potrebama stanovništva za trgovačkom robom i graditeljstvom.

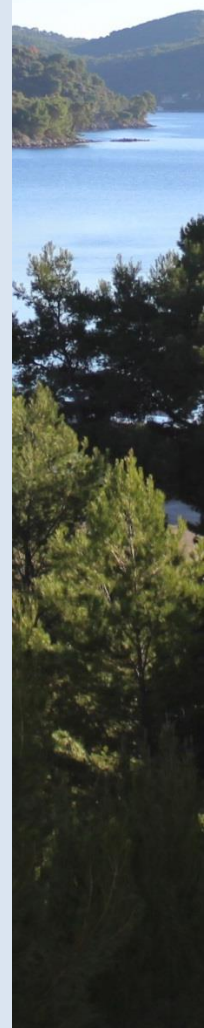
Stanovnici su se nekad isključivo bavili poljoprivredom – vinogradarstvom i maslinarstvom, stočarstvom, ribarstvom, pa čak i koraljarstvom i sokolarstvom. Danas se pretežno okreću turizmu i trgovini, no postoje i oni uporni koji ne dozvoljavaju da stari zanati, poput kalafata, nestanu. Također je vrijedno spomenuti graditeljski dar jednog Lastovca koji je zaslužan za opstanak lastovskih fumara koji se i danas ugrađuju na nove kuće.<sup>25</sup> Da bi se podržale inicijative lokalnog stanovništva koje ne posustaje u nastojanjima da svoj otok učini privlačnim za življenje, potrebno je osigurati sredstva za razvoj gospodarstva.

**Tablica 10.** Broj obrtnika po djelatnostima – pretežita djelatnost

Djelatnost	Broj obrta
Morski ribolov	24
Građevinarstvo	2
Trgovina na malo	2
Cestovni prijevoz tereta	1
Auto taxi prijevoz	1
Pomorski prijevoz putnika	1
Izrada čamaca	1
Usluge popravaka strojeva	1
Računovodstvene usluge	1
Izrada suvenira	1
Iznajmljivanje kopnenih prijevoznih sredstava	2
Poljoprivreda-stočarstvo	1

Izvor: Obrtni registar- Ispostava Lastovo, 12/2014

<sup>25</sup> Izvor: Istraživanje BIUS



Tablica 11. Popis obrtnika sa sjedištem na Lastovu

Naziv obrta	Pretežna djelatnost obrta	Razdoblje obavljanja obrta
Lupar	ribolov	cijele godine
Zubatac	ribolov	cijele godine
Čigra	ribolov	cijele godine
Bura	ribolov	cijele godine
Šparić	ribolov	cijele godine
Nikamoto	ribolov	cijele godine
Koke	ribolov	cijele godine
Galeb	ribolov	cijele godine
Sanja	ribolov	Sezonski
Smodont	ribolov	cijele godine
Piškan	ribolov	cijele godine
Emanuela	ribolov	Sezonski
Survival	ribolov	cijele godine
Viola	ribolov	cijele godine
Gof	ribolov	cijele godine
Daniela	ribolov	cijele godine
Franka	ribolov	cijele godine
Lovrić	ribolov	Sezonski
Velo	ribolov	Sezonski
Lukša	ribolov	Sezonski
Cipol	ribolov	cijele godine
Luce mala	ribolov	cijele godine
Marija	ribolov	Sezonski
Palanurus	ribolov	cijele godine
Fikej	građevinarstvo	cijele godine
Štringa	izrada suvenira	Sezonski
Lastovo line	pomorski prijevoz	cijele godine
Lastovo	iznajmljivanje automobila	cijele godine
Kvinta	mehaničarske usluge	cijele godine
Ivago	iznajmljivanje skutera	Sezonski
T&R	cestovni prijevoz	cijele godine
Aldi	građevinarstvo	cijele godine
Gango	izrada čamaca	cijele godine
Barbić	stočarstvo	cijele godine
Libar	računovodstvene usluge	cijele godine
A.B. Taxi	auto-taxi	cijele godine
Vanja	trgovina	Sezonski
Brain	trgovina	cijele godine

Izvor: Ured za gospodarstvo – Ispostava Lastovo

Ukupni broj obrtnika u Općini Lastovo je 38, od čega 29 obavljaju djelatnost cijele godine, a 9 je sezonskih obrta. Najvećem broju obrta (24, što iznosi 63% svih registriranih obrta) pretežita djelatnost je „morski ribolov“. Broj objavljenih obrta u 2014. godini je 5 s pretežitim djelatnostima kao što su frizerski saloni, izgradnja zgrada, čišćenje prostorija i ribarstvo, a broj otvorenih obrta u 2014. godini je 2 s pretežitom djelatnošću „izrada suvenira“ i „pomorski prijevoz putnika“.

Ove promjene možemo tumačiti kroz potrebe stanovništva, turističke posjete i zakonodavni okvir.

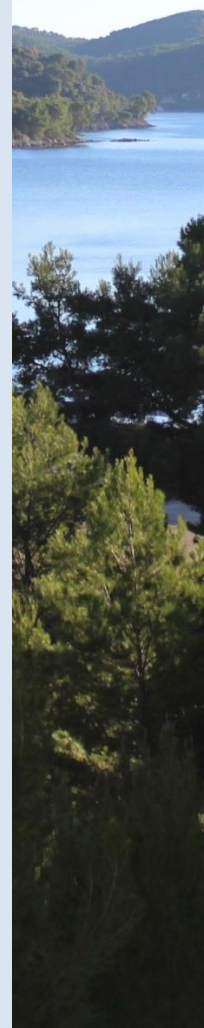
Ribarstvo je na Lastovu tradicionalna djelatnost koje se proglašenjem Lastova Parkom prirode 2006. godine moralo prilagoditi novim uvjetima. More oko Lastovskog otočja koje je dio Parka prirode „Lastovsko otočje“ podijeljeno je u četiri zone i određena je dinamika korištenja zona za tradicionalni ribolov.

Dozvoljeno je ribarenje naizmjenice u prvoj i trećoj zoni, te drugoj i četvrtoj zoni svake dvije godine i na taj način se čuvaju prirodni resursi. Ova mjera naišla je na otpor ribara s okolnih otoka, međutim Lastovci su prepoznali vrijednost ove mjere i prilagodili se novom zakonskom okviru iz razloga što su svjesni da zaštićena područja čuvaju cijeli eko-sustav i doprinose povećanju ribljeg fonda te na taj način osiguravaju održivost razvoja za budućnost. Svjetska istraživanja su pokazala da je na zaštićenim područjima mora već nakon nekoliko godina primjetan porast gustoće populacije za 91%, biomase za 192%, a raznolikost vrsta za 23%.<sup>26</sup>

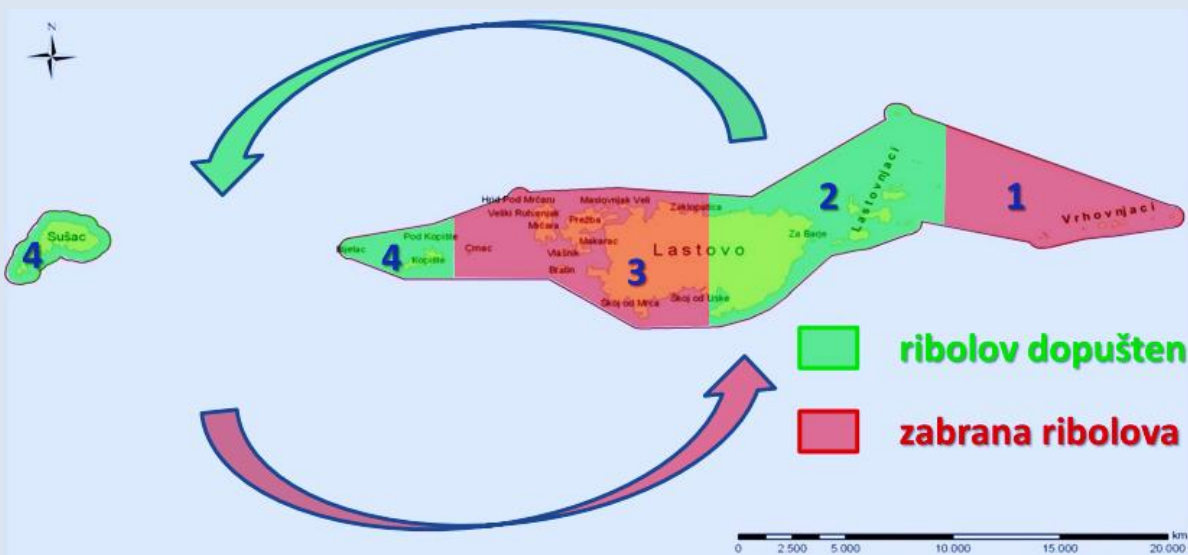
Na slici 21. donosimo prikaz karte ribolovnih zona na području Parka prirode „Lastovsko otočje“, s jasno definiranim područjima zabrane ribolova.

---

<sup>26</sup> Korišteni navodi Zrinke Jakl (udruga Sunce) iz Slobodne Dalmacije



Slika 21. Karta ribolovnih zona, područje Parka prirode „Lastovsko otočje“



Izvor: Studija – procjena stanja priobalnih ribolovnih resursa PP Lastovsko otočje, IOR Split (2011.)

Osim ribarstva, druga tradicionalna djelatnost na Lastovskom otočju je poljoprivreda. Zbog karakteristika tla i duboke zemlje, te vlage koja se skuplja u udolinama ovog pučinskog otoka pod djelovanjem mora zahvaljujući njegovoj udaljenosti, poljoprivredni prinosi su bili značajni. Međutim, u drugoj polovici 20. stoljeća došlo je do deagrarizacije otoka uvjetovanog položajem Lastova kao vojno-strateški važnog teritorija vojske SFRJ, te se smanjio broj poljoprivrednika, a time i obrađivane zemlje te posljedično i prinosa posađenih kultura.

Tablica 12. Površina korištenoga poljoprivrednog i ostalog zemljišta po kategorijama (1. lipnja 2003.)

Površina korištenog poljoprivrednog zemljišta (ha)	Ukupno poljoprivrednog zemljišta	57,46
	Oranice i vrtovi	0,22
	Povrtnjaci	5,47
	Livade	0,03
	Pašnjaci	3,08
	Voćnjaci	23,54
	Vinogradi	25,12
Površina nekorištenog poljoprivrednog zemljišta (ha)	Ostalo zemljište	42,29
	Neobrađeno poljoprivredno zemljište	7,02
	Šumsko zemljište	27,74

Izvor: [www.dzs.hr](http://www.dzs.hr)

Prema zadnjem *Popisu poljoprivrede iz 2003. godine* od ukupnog poljoprivrednog zemljišta kojeg ukupno ima 57,46 ha, najveći dio se koristi u svrhu vinograda i voćnjaka. Na 25,12 ha vinograda posađeno je 250.000 trsova, a na 23,54 ha voćnjaka najviše ima maslina (9337), zatim breskvi i nektarina (647), citrusa (278), jabuka (235), šljiva (121), krušaka (121), badema (80) i smokava (74), te su prisutne i trešnje (71), višnje (21), orasi (42) i marelice (2) i lješnjaci (1).

Od stoke na Lastovu se tradicionalno uzgajaju ovce i koze. Prema *Popisu poljoprivrede iz 2006. godine* u općini Lastovo u 3 poljoprivredna kućanstva uzgaja se 213 ovaca, a u 10 kućanstava uzgajaju se 274 koze. Ove životinje tradicionalno se koriste za mlijeko (sir), meso, kožu i vunu.

Poljoprivredna proizvodnja na Lastovu treba se tretirati kao podrška turističkoj ponudi (osim zadovoljavanja potreba lokalnog stanovništva) te bi se u tom smislu trebala usmjeriti na povećan uzgoj autohtonih vrsta, kako biljnih tako i životinjskih.

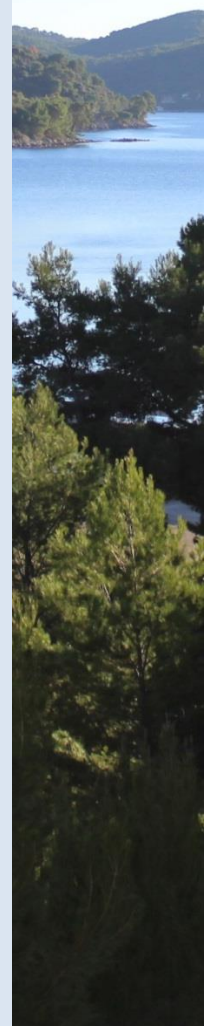
Turizam je postao vodeća gospodarska grana nakon osamostaljenja Republike Hrvatske zbog ranije navedenih vojno-strateških prioriteta bivše Jugoslavije. Razvoj turizma općine Lastovo bazira se na ponudi doživljaja netaknute prirode.

**Tablica 13.** Noćenja 2010.-2014. godine

	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.
<b>Privatni smještaj</b>	20 970	22 899	20 711	21 677	23 383
Hoteli	7 640	10 634	9 895	8 990	7 356
Kampovi	1 329	1 464	1 480	1 119	1 519
Svjetionici i ugostitelji	1 462	1 551	1 603	1 208	1 628
Rodbina	2 744	3 368	4 598	3 308	4 247
Vikendaši i prijatelji	2 961	4 058	3 619	3 694	3 800
<b>UKUPNO</b>	<b>37 106</b>	<b>43 974</b>	<b>41 906</b>	<b>39 996</b>	<b>41 933</b>

Izvor: TZ Lastovo

U tablici 13. je vidljiv broj noćenja po godinama u periodu 2010.-2014. godine. U svim godinama najveći broj noćenja ostvaren je u privatnom smještaju iza čega slijede noćenja u hotelu, a noćenja u svjetionicima i kampu su otprilike istog broja. Kategorije vikendaši i prijatelji te rodbina su noćenja nekomercijalnog karaktera, stoga su



eventualno imali utjecaja na vanpansionsku potrošnju.

Najbolja godina po broju noćenja je bila 2011., a 2014. godine se broj noćenja približio rekordnoj godini (5% manje noćenja u odnosu na 2011.).

**Tablica 14.** Noćenja u razdoblju glavne sezone (01.06.-31.08.) u posljednjih pet godina

	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.
<b>Privatni smještaj</b>	17 969	20 059	17 814	18 696	19 734
<b>Hoteli</b>	6 238	7 874	7 732	6 173	5 589
<b>Kampovi</b>	1 293	1 396	1 449	988	1 423
<b>Svjeticnici i ugostitelji</b>	1 010	1 215	890	1 104	1 394
<b>Rodbina</b>	2 499	2 762	3 831	2 677	3 484
<b>Vikendaši i prijatelji</b>	2 452	3 589	3 308	3 225	3 418
<b>UKUPNO</b>	<b>31 461</b>	<b>36 895</b>	<b>35 024</b>	<b>32 863</b>	<b>35 042</b>

Izvor: TZ Lastovo

Iz ove tablice koja prikazuje broj noćenja u razdoblju glavne turističke sezone možemo izvući zaključak da se većina noćenja događa upravo u ovom periodu (oko 84% u prosjeku svake godine prikazane u tablici). To ukazuje na potrebu obogaćivanja vanezonskih turističkih sadržaja, ali prije svega potrebno je poboljšati povezanost Lastova sa kopnom da bi turistima koji ga žele upoznati postao pristupačniji.

**Slika 22.** Pogled na naselje Zaklopatica



Izvor: Poduzetnički centar Solin

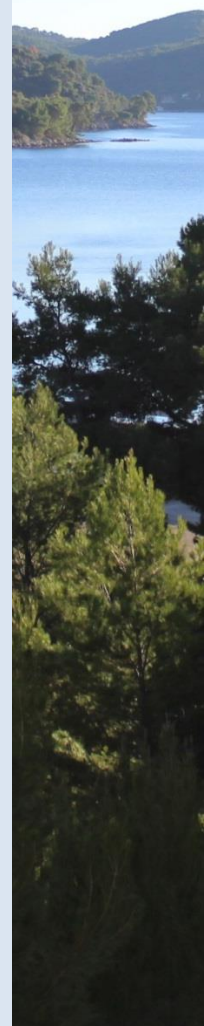
U općini Lastovo registrirano je 9 trgovačkih društava (d.o.o. i d.d.) koji imaju barem jednog zaposlenog i zadovoljavaju minimalne tehničke

uvjete. Društva se većinom bave trgovačkim djelatnostima, te restauraterstvom, komunalnim djelatnostima i opskrbom energentima što zadovoljava potrebe stanovništva na otoku.

**Tablica 15.** Popis trgovačkih društava na prostoru općine Lastovo

Naziv trgovačkog društva	Djelatnosti NKD (2007)
Kike d.o.o.	specijalizirana trgovina na veliko
Lučijano d.o.o.	trgovina na malo
Vanja d.o.o.	djelatnosti restorana i ostalih objekata za pripremu i usluživanje hrane
INA d.d.	istraživanje i proizvodnja nafte i plina
Hrvatska pošta d.d.	djelatnosti pružanja univerzalnih poštanskih usluga
Studenac d.o.o.	trgovina na malo
Mali miće d.o.o.	trgovina na veliko većem i povrćem
Komunalac d.o.o.	skupljanje, pročišćavanje i opskrba vodom
Ladesta d.o.o.	hoteli i sličan smještaj

Izvor: Ured za gospodarstvo, Ispostava Lastovo, 12/2014



## 2.6. TRŽIŠTE RADA

Prema popisima stanovništva 2001. i 2011. godine broj stanovnika općine Lastovo smanjio se za 5% (sa 835 na 792), međutim broj radno sposobnog stanovništva povećao se za 7% (sa 483 na 514).

**Tablica 16.** Radno sposobno stanovništvo po popisima stanovništva 2001.-2011. godine

Spol	2001.		2011.	
	ukupno	Radno sposobni 15-64	ukupno	Radno sposobni 15-64
Sveukupno	835	483	792	514
M	428	272	404	274
Ž	407	211	388	240

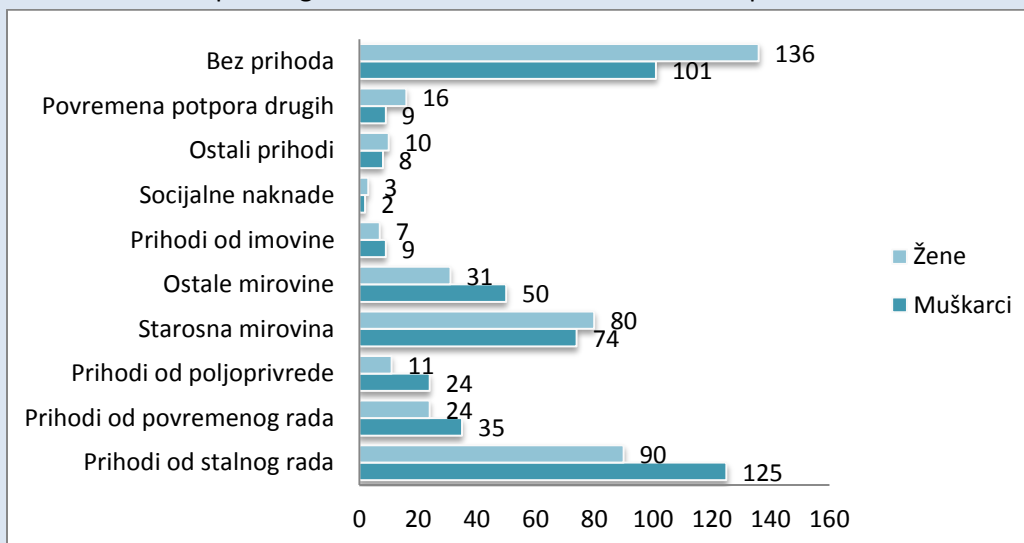
Izvor: [www.dzs.hr](http://www.dzs.hr)

**Tablica 17.** Stanovništvo prema glavnim izvorima sredstava za život i spolu (popis 2011. godine)

Spol	Ukupno	Prihodi od stalnog rada	Prihodi od povremenog rada	Prihodi od poljoprivrede	Starosna mirovina	Ostale mirovine	Prihodi od imovine	Socijalne naknade	Ostali prihodi	Povremena potpora drugih	Bez prihoda
SVI	792	215	59	35	154	81	16	5	18	25	237
M	404	125	35	24	74	50	9	2	8	9	101
Ž	388	90	24	11	80	31	7	3	10	16	136

Izvor: [www.dzs.hr](http://www.dzs.hr)

**Grafikon 4.** Stanovništvo prema glavnim izvorima sredstava za život i spolu



Izvor: [www.dzs.hr](http://www.dzs.hr)



U općini Lastovo 215 stanovnika ostvaruje prihode od stalnog rada, 35 ostvaruje prihode od poljoprivrede, a umirovljenika je 235. Prihode od povremenog rada ostvaruje 59 stanovnika i to većinom za vrijeme trajanja turističke sezone.

Bez ikakvih prihoda je 237 stanovnika Lastova, što je 17% stanovništva, ako izuzmemo djecu u dobi do 14 godina koji nisu radno sposobni.

Lastovo bi sa svojim bogatim resursima moglo osigurati posao svakom svojem stanovniku koji je spreman raditi i unaprijeđivati gospodarstvo otoka bilo kroz poljoprivredu, ribarstvo ili turizam, kulturna događanja i sudjelovanje u radu Parka prirode „Lastovsko otočje“.

**Slika 23.** Stručni izlet Hrvatskog meteorološkog društva (Loža)



Izvor: [www.meteohmd.hr](http://www.meteohmd.hr)

## 2.7. OBRAZOVANJE

Školstvo i škola u Lastovu datira od 1527. godine, a po pisanim dokumentima 1659. godine osnovana je pučka škola. 1933. godine, uz južni dio proširenog Dolca, pod samim brijegom Sv. Lucije, sagrađena je prostrana školska zgrada „Edmondo de Amicis“, potpuno različitog stila od domaćeg graditeljskog naslijeđa, u kojoj je prva pučka nastava održana školske godine 1933./34. Nastavu je pohađalo 211 učenika, ali na talijanskom jeziku. 1943. godine, uspostavljanjem hrvatske vlasti, u pučkoj školi na Lastovu započela je redovita nastava na hrvatskom jeziku. Škola je 1973. dobila ime „Braća Glumac“ prema braći Antunu i Ivanu Glumac koji su svoje mlade živote izgubili u borbi protiv fašizma za vrijeme drugog svjetskog rata.<sup>27</sup>

U školskoj zgradi nalazi se školska dvorana površine 90 m<sup>2</sup>, a školska knjižnica u čijoj je zbirci preko 950 naslova smještena je u susjednoj zgradi.

**Tablica 18.** Broj učenika po godinama u razdoblju od šk.god. 2004./2005. do 2014./2015.

Školska godina	Broj učenika po razredima								Broj učenika po spolu		Ukupan broj učenika
	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	M	Ž	
2004./2005.	12	9	8	13	8	9	8	15	37	45	82
2005./2006.	10	12	9	8	13	8	9	8	30	47	77
2006./2007.	7	11	12	9	8	13	8	9	38	39	77
2007./2008.	4	6	11	12	9	8	12	8	35	35	70
2008./2009.	7	4	6	11	12	9	8	12	33	36	69
2009./2010.	2	7	4	6	11	12	9	8	30	29	59
2010./2011.	6	2	7	4	5	10	11	9	28	26	54
2011./2012.	9	6	2	6	4	5	9	12	23	30	53
2012./2013.	4	9	6	2	6	4	5	9	20	25	45
2013./2014.	5	4	9	6	2	6	4	5	18	23	41
2014./2015.	9	4	4	9	6	2	6	4	20	24	44

Izvor: Arhiva OŠ „Braća Glumac“ Lastovo

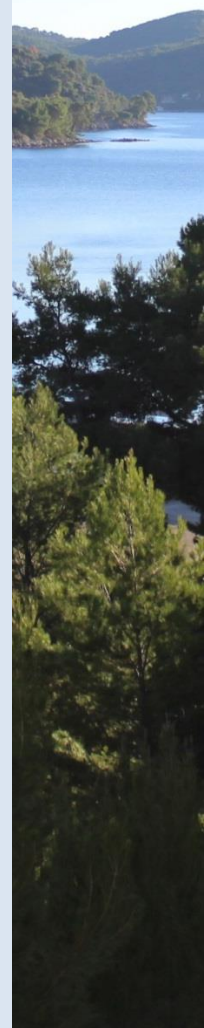
<sup>27</sup> A. Jurica, Lastovo kroz stoljeća, 2001.

Zadnjih godina broj djece vidno opada. Školske godine 2004./05. nastavu je pohađalo 82 učenika, a danas ih ima samo 44. Zbog konstantnog smanjenja broja stanovnika, u sljedećim bi desetljećima taj trend mogao dovesti do gašenja jedine osnovne škole na Lastovu što je ujedno i najgora projekcija budućnosti otoka, u kontekstu obrazovanja.

Svi učenici uključeni su u informatički program i rimokatolički vjeronauk. Pri školi djeluje školska zadruga „Moj školj“ i radi sa zapaženim rezultatima, a u istu je uključen i dječji vrtić „Lastavica“. Učenici su uključeni u glazbenu, dramsku, plesnu, novinarsku, ekološku, kreativnu i informatičku sekciju, a u izvanškolskim aktivnostima sudjeluju u odbojci, nogometu, folkloru i judu. Učenici ove škole redovito pokazuju izuzetne rezultate u raznim natjecanjima. U školi je zaposleno 15 učitelja i profesora.

20. siječnja 2012. godine, osnovnu školu „Braća Glumac“ zadesila je elementarna nepogoda kada je u olujnom nevremenu pijavica na svojoj putanji oštetila krovšte, strop, prozore i učionice na gornjem katu te je od silne vibracije pao strop na donjem katu školske zgrade. Nastava je prekinuta na gornjem katu, a učionice su do kraja školske godine osigurane izvan školske zgrade u odgovarajućim raspoloživim prostorima. Od županije Dubrovačko-neretvanske dobivena su sredstva u iznosu od 1.200.000,00 kn za potrebe obnove škole. Sanacija je izvršena preko ljetnih praznika, izmijenjen je krov škole, postavljen gromobran, učvršćeni su stropovi i postavljena je fasada na zgradi škole. U kontinuitetu se već nekoliko godina zamjenjuju dotrajali drveni prozori s novim aluminijskim prozorima.

Osnovna škola „Braća Glumac“ Lastovo kao ustanova zadovoljava potrebe i raspolaže dovoljnom opremom.



Slika 24. Osnovna škola "Braća Glumac" u naselju Lastovu



Izvor: [www.lastovo.hr](http://www.lastovo.hr)

Tablica 19. Iznos i broj dodijeljenih stipendija u razdoblju od 2005. do 2014. godine

Godina	Ukupan iznos dodijeljenih stipendija	Ukupan iznos dodijeljenih stipendija (u kn)
2005.	10	63.300,00
2006.	15	89.800,00
2007.	11	67.600,00
2008.	17	100.000,00
2009.	18	103.900,00
2010.	32	202.500,00
2011.	24	144.000,00
2012.	21	121.600,00
2013.	21	123.700,00
2014.	21	127.000,00

Izvor: JLS Općina Lastovo

S obzirom da na otoku Lastovu djeluje jedna osnovna škola te učenici srednju školu i fakultet moraju pohađati izvan otoka (većinom u Korčuli ili Splitu). Dodjelom stipendija, Općina Lastovo već godinama financijski potpomaže učenike i studente sa postignutim osobitim uspjehom koji su uredno i u cijelosti izvršili svoje obveze, a sa stipendiranjem planira nastaviti i dalje u skladu s općinskim proračunom.

**Tablica 20.** Stanovništvo prema najvišem stupnju obrazovanja (2011. godina)

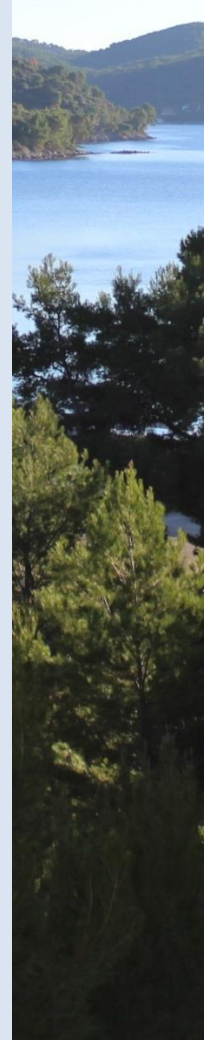
Općina Lastovo	Spol		Ukupno
	M	Ž	
Bez škole	2	1	3
1-3 razreda osnovne škole	1	5	6
4-7 razreda osnovne škole	16	39	55
Osnovna škola	62	101	163
Srednja škola	218	132	350
Stručni studij	27	22	49
Sveučilišni studij	28	33	61
Doktor znanosti	1	-	1
<b>Ukupno visoko obrazovanih</b>	<b>56</b>	<b>55</b>	<b>111</b>
Nepoznato	-	-	-
<b>UKUPNO</b>	<b>355</b>	<b>333</b>	<b>688</b>

Izvor: [www.dzs.hr](http://www.dzs.hr)

Za potrebe predškolskog odgoja, 1933. godine, sagrađen je pokraj crkvice Sv. Augustina sadašnji dječji vrtić „Lastavica“. Dječji vrtić je ustrojen pri osnovnoj školi „Braća Glumac“ Lastovo prema *Pravilniku o posebnim uvjetima i mjerilima ostvarivanja programa predškolskog odgoja*<sup>28</sup> i ima utvrđene uvjete djelatnosti na cjelodnevni program odgojno – obrazovnog rada u trajanju od sedam i pol sati, s djecom predškolske dobi od treće godine do polaska u osnovnu školu u jednoj mješovitoj odgojno-obrazovnoj skupini (najviše 20 djece).

U dječjem vrtiću ima tri zaposlena djelatnika i to dva odgajatelja te kuharica – spremačica. Ostali radnici koji su zaposlenici osnovne škole kao što je stručni suradnik pedagog, tajnik i računovodstveni djelatnik pokrivaju i dječji vrtić. Po evidenciji dječjeg vrtića sada ima ukupno 19 djece.

<sup>28</sup> NN 133/97



Slika 25. Dječji vrtić „Lastavica“ u Lastovu



Izvor : Nevena Barbić

Tablica 21. Nepismenost stanovništva općine Lastovo prema popisu iz 2011. godine

Spol	Ukupno	Svega	
		Nepismeni	Postotak u ukupnom
M	376	1	0,3
Ž	353	1	0,3
<b>UKUPNO</b>	<b>729</b>	<b>2</b>	<b>0,3</b>

Izvor: [www.dzs.hr](http://www.dzs.hr)

Što se tiče pismenosti stanovništva, prema zadnjem popisu stanovništva iz 2011. godine u Općini Lastovo su bile dvije nepismene osobe, što u ukupnom udjelu stanovništva čini 0,3%.

Na području općine Lastovo, obrazovanje odraslih do sada nije bilo značajnije zastupljeno, stoga je potrebno posvetiti pažnju provedbi prilagođenih programa obrazovanja odraslih i cjeloživotnog učenja. Općina Lastovo bi trebala pridonijeti povećanju udjela aktivnog i radno sposobnog stanovništva kroz poticanje kontinuirane i sustavne edukacije ljudskih resursa, pronatalitetne politike i stvaranje povoljnih uvjeta za život mladih obitelji i djece.

## 2.8. OSTALA DRUŠTVENA INFRASTRUKTURA

### 2.8.1. UDRUGE OTOKA LASTOVA

Udruge općine Lastovo možemo, sukladno području djelovanja, svrstati u sljedeće kategorije:

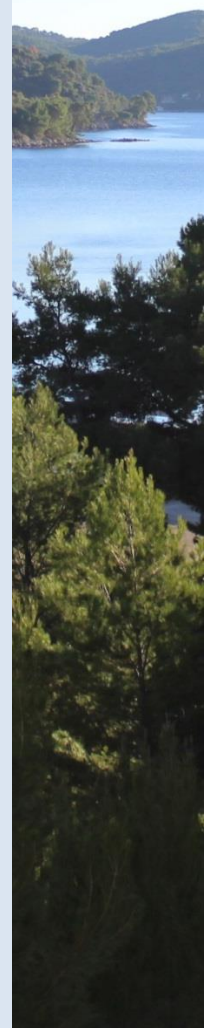
- 1) kulturno-umjetničkog karaktera
- 2) športsko-rekreacijskog karaktera
- 3) gospodarskog karaktera (marikultura, poljoprivreda itd.)
- 4) društvenog karaktera

#### 1) Udruge kulturno-umjetničkog karaktera

<b>NAZIV UDRUGE:</b>	UDRUGA ZA PROMICANJE KULTURE I UMJETNOSTI DOBRE DOBRIČEVIĆ
<b>SKRAĆENI NAZIV:</b>	UDRUGA DOBRE DOBRIČEVIĆ
<b>SJEDIŠTE:</b>	LASTOVO
<b>OIB:</b>	49346934947
<b>REGISTARSKI BROJ:</b>	19001834
<b>DATUM UPISA U REGISTAR:</b>	22.07.2013.
<b>ODGOVORNE OSOBE:</b>	IVANA MARČETA FRLAN
<b>KONTAKT BROJ:</b>	095 563 9184
<b>E-MAIL ADRESA:</b>	Udruga.bb@gmail.com
<b>UKUPAN BROJ ČLANOVA UDRUGE</b>	15
<b>BROJ STALNO ZAPOSLENIH U UDRUZI</b>	0

#### DJELATNOSTI

Udruga djeluje na prosvjetno – kulturnom, umjetničkom i humanitarnom području sa ciljem razvoja i promicanja intelektualno-stvaralačkih i umjetničko-kreativnih osobina ličnosti kod populacije svih životnih dobi s ciljem izrade i realizacije prosvjetno-kulturnih, umjetničkih i humanitarnih projekata, prezentacija istih te provođenje raznovrsnih programa s edukativnog, društveno-zabavnog i humanitarnog područja za sve uzraste poradi stvaranja uvjeta za kvalitetniji odgoj i obrazovanje.



**AKTIVNOSTI UDRUGE U 2014. g.**

- humanitarna akcija prikupljanja sredstava za postavljanje gromobrana na DV Lastavica - akcija je kulminirala na Dan djece (20.11.2013.) kada su vrtićka i školska djeca uz pomoć nastavnčkog osoblja izradili uporabne predmete (glina, kamen i plastelin) i prodavali ih na za to organiziranom događaju. Družili su se uz karaoke, igre, glazbu, hranu i piće. U cijeloj akciji je prikupljena četvrtina ukupnog troška gromobrana.
- Cinema LA - suradnji sa Mediteran Film Festivalom Split Udruga organizira redoviti kino program (zimi jednom mjesečno, ljeti jednom tjedno) - po jedan film za odrasle i po jedan za djecu.
- Dani Dobre Dobričevića - organizacija Dana Dobre dobričevića u znak sjećanja na „najpoznatijeg“ Lastovca u sklopu Kulturnog ljeta 2014. Općine Lastovo (suorganizatori)
- Humanitarna akcija prikupljanja sredstava za Ligu protiv raka Lastovo – Korčula – Pelješac (u suradnji sa Udrugom „Val“ Lastovo)
- Humanitarna akcija prikupljanja sredstava za strunjače u OŠ Braća Glumac
- Međunarodni dan djeteta - karaoke, igra, ples

**AKTIVNOSTI UDRUGE ZA 2015. g.**

- nastavak rada na projektu Cinema LA
- uređenje knjižnice na otoku Lastovu
- uređenje šetnice kroz mjesto Lastovo
- uključenje naselja Ubli u Europsku kulturnu rutu
- arheološko nalazište u Ublima
- uređenje dječjeg igrališta u mjestu Lastovo
- Dani Dobre Dobričevića (II.)
- dolazak Brod knjižara; brod kulture 27.07.2015.
- etno festival
- klapske večeri

**PRIJAVA NA EU FONDOVE**

Udruga se dosad nije prijavljivala na natječaje za EU fondove.



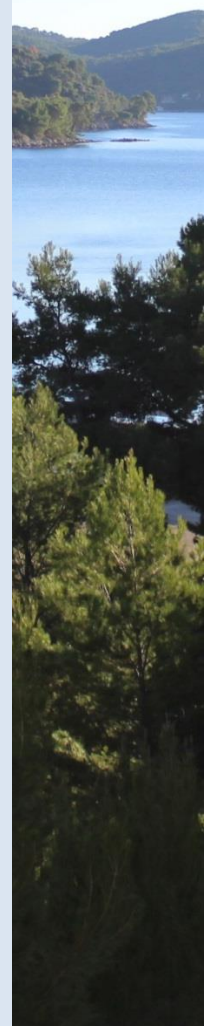
<b>NAZIV UDRUGE:</b>	KULTURNO UMJETNIČKO DRUŠTVO "FUMARI"
<b>SKRAĆENI NAZIV:</b>	KUD "Fumari"
<b>SJEDIŠTE:</b>	Lastovo, Lastovo 0/0
<b>OIB:</b>	40150581429
<b>REGISTARSKI BROJ:</b>	19001200
<b>DATUM UPISA U REGISTAR:</b>	16.05.2007.
<b>ODGOVORNE OSOBE:</b>	Marijo Bačko – PREDSJEDNIK Rino Barbić - POSLOVNI TAJNIK UDRUGE
<b>KONTAKT BROJ:</b>	099/296-6888
<b>E-MAIL ADRESA:</b>	marijo.backo@gmail.com
<b>UKUPAN BROJ ČLANOVA UDRUGE</b>	6
<b>BROJ STALNO ZAPOSLENIH U UDRUZI</b>	0

### DJELATNOSTI

- okuplja Lastovsku mladež koja iskazuje interes za aktivno bavljenje glazbom
- pripremanje recentne klapske literature domaćih autora, obrađivača i etnomuzikologa
- održava prigodne i godišnje nastupe
- sudjeluje na domaćim i stranim smotrama i natjecanjima vokalnih skupina (Festival dalmatinskih klapa u Omišu i sl.)

### AKTIVNOSTI UDRUGE U 2014. g.

- gostovanje u zadruzi „Prijatelji Lastova“ gdje je klapa svojim nastupom upotpunila program, izvodeći neke od svojih pjesama
- gostovanje u ljetnom programu općine Lastovo u „Bašti Dolac“ gdje je klapa izvodila nekoliko svojih pjesama zajedno sa gostima te tako pridonijela cjelokupnom programu
- gostovanje u ljetnom programu općine Vela Luka
- sudjelovanje na večeri poezije i humora organiziranoj od strane udruge „Liga protiv raka“
- gostovanje na otoku Visu u Komiži gdje je klapa Fumari zajedno sa drugim klapama gostima izvela nekoliko pjesama
- gostovanje u Sloveniji u Ljubljani gdje je klapa kao glavni gost večeri predstavila otok Lastovo i njegovu kulturu kroz svoje pjesme



**AKTIVNOSTI UDRUGE ZA 2015. g.**

- gostovanje u zadruzi „Prijatelji Lastova“
- gostovanje u ljetnom programu općine Lastovo u „Bašti Dolac“
- gostovanje u ljetnom programu otoka Korčule zajedno s njihovim klapama: klapa Vela Luka Proizd, klapa Lanterna, klapa Kanela i mješovita klapa Kumpanija Vela Luka
- sudjelovanje na županijskoj smotri klapa u Blatu na otoku Korčuli
- sudjelovanje na smotri klapa u Slanome, te na smotri klapa izvan Hrvatske u Perastu u Crnoj Gori
- organiziranje koncerta na otoku Lastovu gdje će gostovati i klape sa susjednih otoka - klapske večeri

**PRIJAVA NA EU FONDOVE**

Udruga se dosad nije prijavljivala na natječaje za EU fondove.

**VANJSKI SURADNICI UDRUGE**

- Općina Lastovo
- Udruga Dobre Dobričevića
- JUPP Lastovsko otočje
- Zadruga Prijatelji Lastova
- Općina Vela Luka

<b>NAZIV UDRUGE:</b>	"Lastovski poklad" Lastovo
<b>SKRAĆENI NAZIV:</b>	/
<b>SJEDIŠTE:</b>	Dolac 3, 20290 Lastovo
<b>OIB:</b>	03945837375
<b>REGISTARSKI BROJ:</b>	19001434
<b>DATUM UPISA U REGISTAR:</b>	22.05.2009.
<b>ODGOVORNE OSOBE:</b>	Antun Karlović (predsjednik)
<b>KONTAKT BROJ:</b>	098/235-126
<b>E-MAIL ADRESA:</b>	lastovski.poklad1483@gmail.com
<b>UKUPAN BROJ ČLANOVA UDRUGE</b>	107
<b>BROJ STALNO ZAPOSLENIH U UDRUZI</b>	0

## DJELATNOSTI

- organiziranje i praćenje organizacije provođenja običaja Lastovskog poklada
- čuvanje i njegovanje tradicije
- prikupljanje povijesne građe o Lastovskom pokladu
- izdavanje knjige "Zbornik lastovskog Poklada"
- OSTALE KULTURNE DJELATNOSTI

## AKTIVNOSTI UDRUGE U 2014. g.

- organiziranje kulturnih manifestacija i njegovanja običaja koji se bez prestanka održavaju od 1483. g.
- prikupljanje starih fotografija i organiziranje izložbe u toku poklada 2014. i u ljetnoj sezoni u sklopu kulturnih manifestacija.
- prezentiranje običaja u toku ljetnih mjeseci posjetiteljima Lastova i gostovanje na raznim smotrama kao što su: „Na Neretvu misečina pala“ u Metkoviću, „Uskrs u dubrovačkom primorju“ i razna druga gostovanja

## AKTIVNOSTI UDRUGE ZA 2015. g.

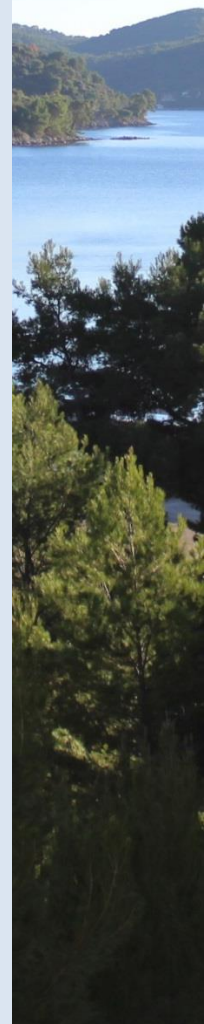
- opremanje i preuređivanje prostorije Udruge
- organiziranje običaja Lastovskog poklada
- prezentacija običaja u turističkoj sezoni na području otoka Lastova i šire

## PRIJAVA NA EU FONDOVE

Udruga se dosad nije prijavljivala na natječaje za EU fondove.

## VANJSKI SURADNICI UDRUGE

- Vidoslav Bagur, prof. etnolog
- Iva Niemčić, dr. sc. Institut za etnologiju i folkloristiku (istraživao povijest običaja te je kao produkt istraživanja od strane Instituta izdana knjiga "Lastovski poklad – plesno etnološka studija"
- Joško Čalete dr. sc Institut za etnologiju i folkloristiku (pjesme u pokladu)
- Tomislav Oroz, dr. sc. - Sveučilište u Zadru



<b>NAZIV UDRUGE:</b>	LASTOVO OTOK GLAZBE
<b>SKRAĆENI NAZIV:</b>	LOG
<b>SJEDIŠTE:</b>	Lastovo, Lastovo
<b>OIB:</b>	90695165028
<b>REGISTARSKI BROJ:</b>	19000034
<b>DATUM UPISA U REGISTAR:</b>	05.02.1998.
<b>ODGOVORNE OSOBE:</b>	Ivan Čihoratić - PREDSEDNIK UDRUGE Bruna Rizvanović - RAVNATELJICA UDRUGE
<b>KONTAKT BROJ:</b>	098/185-8482
<b>UKUPAN BROJ ČLANOVA UDRUGE</b>	N/p
<b>BROJ STALNO ZAPOSLENIH U UDRUZI</b>	N/p

## DJELATNOSTI

- organiziranje višednevnih glazbenih festivala, javnih priredbi, nastupa koncerata i susreta te drugih manifestacija koji su od interesa za otok Lastovo
- poticanje i promicanje slobode amaterskog i profesionalnog filmskog i video stvaralaštva, stvaranje i unaprjeđenje uvjeta za bavljenje filmskom i video djelatnošću te popularizacija filmske i video kulture predavanjima i prikazivanjima tradicijskih i suvremenih dokumentarnih, igranih, animiranih i eksperimentalnih filmova hrvatske, europske i svjetske baštine te organiziranjem audiovizualnih festivala i radionica
- organiziranje više medijskih kultura promicanjem eksperimentalnog, inovativnog i suvremenog umjetničkog izraza, javnog nastupa, informiranja i djelovanja putem elektronskih i digitalnih medija
- njegovanje dramskog i glazbeno-scenskog amaterizma, podučavanje, proučavanje i izvođenje tradicionalnog i suvremenog pjevanja, plesanja i sviranja, rad na vokalnoj i instrumentalnoj obradi starih izvornih napjeva i novih skladbi, promicanje glazbene kulture i razvijanje interesa za bavljenje glazbom, glazbenim odgojem i stvaralaštvom, rad na unapređenju kazališne kulture i razvoju dramske umjetnosti
- razvijanje, promicanje i poticanje umjetničkog izraza i aktivnosti na području književnosti, likovnosti, fotografije i drugih oblika kulturnog-

umjetničkog stvaralaštva kroz osnivanje programsko-interesnih grupa i odjela;

- njegovanje narodnih običaja, vokalne i instrumentalne glazbe, te ostalih folklornih i etnografskih sadržaja, prikupljanje njegovanje i zapisivanje obilježja, tradicije i cjelokupne kulturno-povijesne baštine otoka Lastovo te predlaganje mjera i aktivnosti vezanih za njihovo očuvanje
- organiziranje poduke i tečajeva narodnih plesova i folkloru, likovne kulture, stranih jezika, informatike, sviranja glazbenih instrumenata te stjecanje posebnih znanja i vještina, ritmike, plesa i kulture pokreta
- OSTALE KULTURNE DJELATNOSTI

**AKTIVNOSTI UDRUGE U 2014. g.**

N/P

**AKTIVNOSTI UDRUGE ZA 2015. g.**

N/p

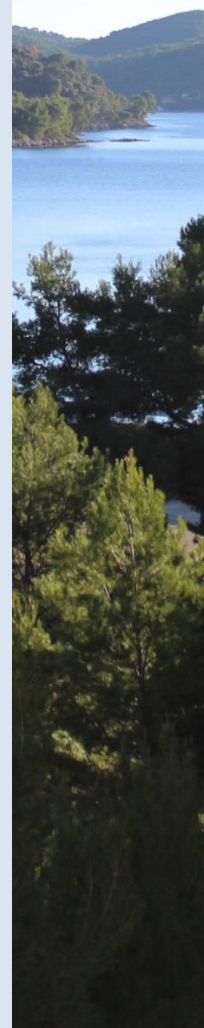
**PRIJAVA NA EU FONDOVE**

N/p

**VANJSKI SURADNICI UDRUGE**

N/p

<b>NAZIV UDRUGE:</b>	Ogranak Matice hrvatske u Lastovu
<b>SKRAĆENI NAZIV:</b>	MH Lastovo
<b>SJEDIŠTE:</b>	Lastovo, Lastovo
<b>OIB:</b>	30386098125
<b>REGISTARSKI BROJ:</b>	19000057
<b>DATUM UPISA U REGISTAR:</b>	18.02.1998.
<b>ODGOVORNE OSOBE:</b>	Petar Grgurević - PREDSJEDNIK UDRUGE
<b>KONTAKT BROJ:</b>	N/p
<b>UKUPAN BROJ ČLANOVA UDRUGE</b>	N/p
<b>BROJ STALNO ZAPOSLENIH U UDRUZI</b>	N/p



**DJELATNOSTI**

- proučava, štiti i promiče hrvatsku kulturnu i znanstvenu baštinu, proučava hrvatsku prošlost i sadašnjost, čuva i njeguje izvornost i osobitost hrvatskog jezika, promiče narodnu prosvjetu
- izdaje knjige, časopise, novine i ine publikacije
- organizira umjetnička, znanstvena i stručna predavanja, izložbe, koncerte, tribine i skupove
- organizira tečajeve za kulturno i gospodarsko prosvjećivanje
- pomaže umjetnike i znanstvenike, a ponajprije svoje članove
- pomaže kulturnu djelatnost osoba s oštećenim osjetilima.
- ZNANSTVENA DRUŠTVENA I HUMANISTIČKA DJELATNOST
- 

**AKTIVNOSTI UDRUGE U 2014. g.**

N/P

**AKTIVNOSTI UDRUGE ZA 2015. g.**

N/p

**PRIJAVA NA EU FONDOVE**

N/p

**VANJSKI SURADNICI UDRUGE**

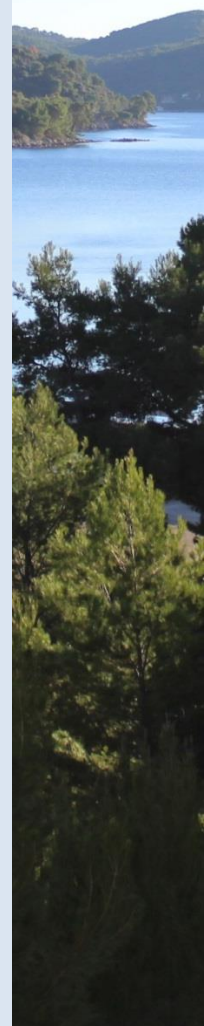
N/p

## 2) Udruge športsko-rekreacijskog karaktera

<b>NAZIV UDRUGE:</b>	Nogometni klub "Omladinac" - Lastovo
<b>SKRAĆENI NAZIV:</b>	NK "Omladinac" Lastovo
<b>SJEDIŠTE:</b>	Luža 2, 20290 Lastovo
<b>OIB:</b>	63702341771
<b>REGISTARSKI BROJ:</b>	19000058
<b>DATUM UPISA U REGISTAR:</b>	18.02.1998.
<b>ODGOVORNE OSOBE:</b>	Stjepan Jurica – PREDSJEDNIK Mario Barbić Jr. – SPORTSKI DIREKTOR
<b>KONTAKT BROJ:</b>	098/318-409
<b>E-MAIL ADRESA:</b>	stjepan.jurica@yahoo.com
<b>UKUPAN BROJ ČLANOVA UDRUGE</b>	20
<b>BROJ STALNO ZAPOSLENIH U UDRUZI</b>	0

### DJELATNOSTI

- razvijanje športskih navika s ciljem očuvanja i unaprjeđenja zdravlja i osmišljenog korištenja slobodnog vremena
- organizira treninge i natjecanja, skrbi o stručnom radu i osposobljavanju stručnih djelatnika, provodi športska pravila, skrbi o športskom objektu i športskoj opremi
- sudjelovanje u svim natjecanjima određenog stupnja sa seniorskom momčadi i momčadima mlađih uzrasta.
- održavanje treninga i drugih oblika nogometne poduke i sportske pripreme
- ostvarivanje stručno-pedagoških uvjeta sukladno Zakonu o športu i propisima HNS-a i ŽNS-a.
- suradnja sa školskim nogometnim društvima i praćenje rada i napretka učenika nadarenih za nogomet
- upravljanje i održavanje nogometnog igrališta i drugih sportskih građevina na kojima obavlja svoje nogometne djelatnosti
- vođenje registra članova
- skrb o zdravlju svojih nogometaša, trenera i drugih nogometnih djelatnika
- sudjelovanje u radu ŽNS i drugih organizacija kojima je klub član
- NOGOMET



**AKTIVNOSTI UDRUGE U 2014. g.**

- sudjelovanje u natjecanju 1. i 2. županijske lige Seniori
- sudjelovanje u natjecanju 1. i 2. županijske lige Pioniri

**AKTIVNOSTI UDRUGE ZA 2015. g.**

- natjecanje u 1. i 2. ligi DNŽ za seniore i mlađe uzraste
- natjecanje za kup za seniore DNŽ
- proširenje igrališta
- uređenje okoliša igrališta
- dovršenje uređenja svlačionice
- dovršenje i izrada tribina
- uređenje igrališta (umjetna trava)

**PRIJAVA NA EU FONDOVE**

Udruga se dosad nije prijavljivala na natječaje za EU fondove

**VANJSKI SURADNICI UDRUGE**

N/p

<b>NAZIV UDRUGE:</b>	KLUB MJEŠOVITIH BORILAČKIH VJEŠTINA "FRANTOJ"
<b>SKRAĆENI NAZIV:</b>	MMA KLUB "FRANTOJ"
<b>SJEDIŠTE:</b>	20290 Lastovo, Zaklopatica 42
<b>OIB:</b>	63152542250
<b>REGISTARSKI BROJ:</b>	4033655
<b>DATUM UPISA U REGISTAR:</b>	21. 01. 2013
<b>ODGOVORNE OSOBE:</b>	Ivan Čihoratić (predsjednik) Ivica Barbić (dopredsjednik)
<b>KONTAKT BROJ:</b>	091/766-5472
<b>E-MAIL ADRESA:</b>	cihoratic.ivan@gmail.com
<b>UKUPAN BROJ ČLANOVA UDRUGE</b>	30
<b>BROJ STALNO ZAPOSLENIH U UDRUZI</b>	0



## DJELATNOSTI

- poticanje, razvijanje te unaprjeđenje športa i razvitak odgojnih, moralnih, etičkih i športskih vrijednosti kod svojih članova kroz bavljenje športom.
- okupljanje djece, mladeži i drugih koji se žele baviti športom.
- sudjelovanje u športskim natjecanjima.
- organiziranje domaćih i međunarodnih športskih trening kampova i natjecanja.
- obuka i priprema članova

## AKTIVNOSTI UDRUGE U 2014. g.

- obnova napuštenog prostora općine Lastovo
- svakodnevno održavanje sportskih aktivnosti (treninga)
- sudjelovanje u pilot projektu "Lastovo Holidays" u vidu organizacije dva uspješna trening seminara (kampa) u turističkoj sezoni i podsezoni, koji su trajali 20 dana i na kojima je bilo prisutno više od 40 ljudi iz cijele EU

## AKTIVNOSTI UDRUGE ZA 2015. g.

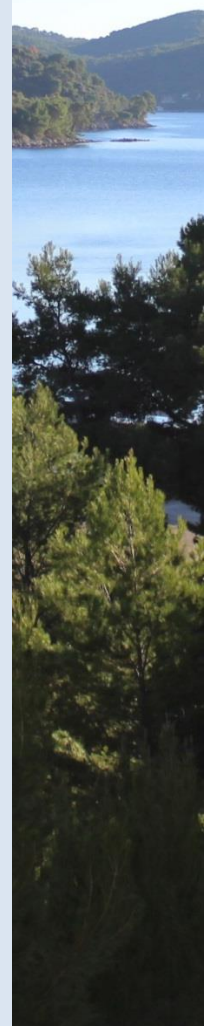
- opremanje dvorane i održavanje treninga tokom cijele godine
- sudjelovanje u projektu "Lastovo Holidays"
- u suradnji s inozemnim partnerima dogovorena su dva natjecanja i sedam kampova na kojima će biti prisutno preko dvjesto ljudi iz cijele EU

## PRIJAVA NA EU FONDOVE

Udruga se dosad nije prijavljivala na natječaje za EU fondove

## VANJSKI SURADNICI UDRUGE

- obrt "BRAIN"



<b>NAZIV UDRUGE:</b>	Klub za podvodne aktivnosti Tajan - Lastovo
<b>SKRAĆENI NAZIV:</b>	KPA Tajan Lastovo
<b>SJEDIŠTE:</b>	Lastovo, Lastovo
<b>OIB:</b>	28655414620
<b>REGISTARSKI BROJ:</b>	19000059
<b>DATUM UPISA U REGISTAR:</b>	18.02.1998.
<b>ODGOVORNE OSOBE:</b>	Antun Karlović - PREDSJEDNIK KLUBA Marko Frlan - TAJNIK
<b>KONTAKT BROJ:</b>	N/p
<b>UKUPAN BROJ ČLANOVA UDRUGE</b>	N/p
<b>BROJ STALNO ZAPOSLENIH U UDRUZI</b>	N/p

### DJELATNOSTI

- okupljanje građana u cilju bavljenja svim oblicima podvodne aktivnosti
- razvijanje ljubavi prema ronjenju i smisla za kolektivni rad
- njegovanje amaterizma kao osnove rada i osjećaja odgovornosti u izvršavanju svih zadaća
- odgajanje svojih članova u tehničkom i športskom smislu, a osobito u tehnici ronjenja sa svim tipovima aparata te usvajanje suvremenih tehničkih ronilačkih dostignuća
- ronjenje na dah, ronjenje s aparatima i podvodnim skuterima radi obuke, rekreacije, natjecanja, snimanja
- RONJENJE

### AKTIVNOSTI UDRUGE U 2014. g.

N/P

### AKTIVNOSTI UDRUGE ZA 2015. g.

N/p

### PRIJAVA NA EU FONDOVE

N/p

### VANJSKI SURADNICI UDRUGE

N/p

<b>NAZIV UDRUGE:</b>	Lovačko društvo "Jastreb"
<b>SKRAĆENI NAZIV:</b>	LD "JASTREB" LASTOVO
<b>SJEDIŠTE:</b>	Lastovo, Lastovo
<b>OIB:</b>	59852498849
<b>REGISTARSKI BROJ:</b>	19000031
<b>DATUM UPISA U REGISTAR:</b>	05.02.1998.
<b>ODGOVORNE OSOBE:</b>	Frano Škratulja - PREDSJEDNIK
<b>KONTAKT BROJ:</b>	N/p
<b>UKUPAN BROJ ČLANOVA UDRUGE</b>	N/p
<b>BROJ STALNO ZAPOSLENIH U UDRUZI</b>	N/p

### DJELATNOSTI

- gospodarenje lovištem, uzgoj, zaštita i lov, te korištenje divljači
- zaštita prirode i ljudskog okoliša
- odgoj i izobrazba lovaca
- podizanje lovačke etike
- organiziranje, razvijanje i unaprjeđivanje radne kinologije i lovnog streljaštva
- LOVNA DJELATNOST

### AKTIVNOSTI UDRUGE U 2014. g.

N/P

### AKTIVNOSTI UDRUGE ZA 2015. g.

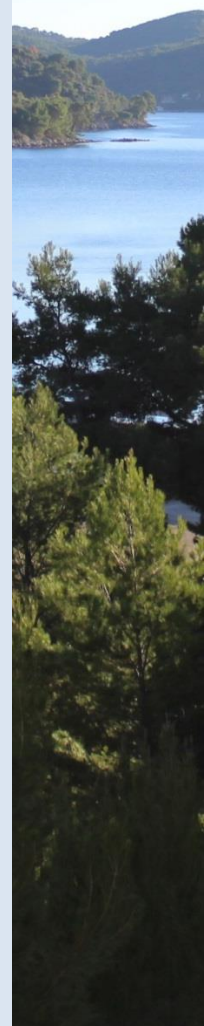
N/p

### PRIJAVA NA EU FONDOVE

N/p

### VANJSKI SURADNICI UDRUGE

N/p



### 3) Udruge gospodarskog karaktera

<b>NAZIV UDRUGE:</b>	Udruga vinara i maslinara "RUKATAC I PICULJA" Lastovo
<b>SKRAĆENI NAZIV:</b>	"RUKATAC I PICULJA" Lastovo
<b>SJEDIŠTE:</b>	Pjevor 14, 20290 Lastovo
<b>OIB:</b>	63470559898
<b>REGISTARSKI BROJ:</b>	19001785
<b>DATUM UPISA U REGISTAR:</b>	20.02.2013.
<b>ODGOVORNE OSOBE:</b>	Nenad Šarić - PREDSJEDNIK
<b>KONTAKT BROJ:</b>	098/167-9623
<b>E-MAIL ADRESA:</b>	rukatac.piculja@gmail.com
<b>UKUPAN BROJ ČLANOVA UDRUGE</b>	34
<b>BROJ STALNO ZAPOSLENIH U UDRUZI</b>	0

#### DJELATNOSTI

- organizacija natjecanja u ocjenjivanju vina i maslinovog ulja te degustacijskih i prodajnih izložbi
- pomoć članovima udruge pri izlaganju vina i maslinovog ulja na regionalnim, državnim i međunarodnim izložbama, vinskim sajmovima i sajmovima maslinovog ulja
- poduzimanje radnji za očuvanje nasada i zaštitu geografskog podrijetla vina
- organizacija i poduzimanje mjere za plasman vina i maslinovog ulja
- organizacija edukaciju članova udruge putem stručnih predavanja, seminara i razmjene međusobnih iskustava
- poduzimanje radnji u traženju rješenja za racionalno moderno vinarstvo i maslinarstvo
- poduzimanje akcija kod nadležnih institucija za stimulativnu poreznu politiku radi poticanja razvoja vinogradarstva, vinarstva i maslinarstva
- suradnja u interesu svojih članova i razvoja vinogradarstva, vinarstva i maslinarstva sa savjetodavnom službom za područje otoka Lastovo
- osnivanje arhiva vina i maslinovog ulja
- poduzimanje ostalih radnji i mjera za ostvarivanje ciljeva udruge
- suradnja s domaćim i inozemnim sličnim asocijacijama vinara, maslinara i uljara;

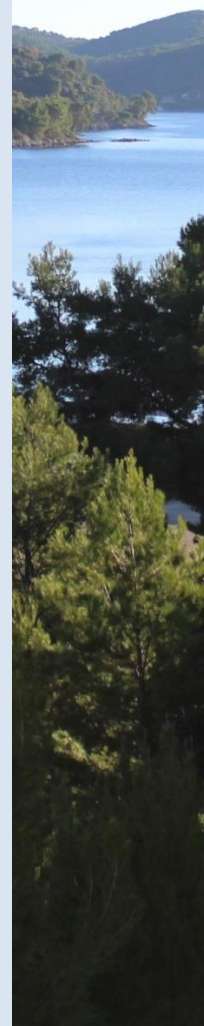
- stalna suradnja s jedinicama lokalne uprave i samouprave, te zastupanje članova pri državnim tijelima i institucijama, posebno s asocijacijama koje podupiru rad Udruge
- POLJOPRIVREDNA DJELATNOST

#### **AKTIVNOSTI UDRUGE U 2014. g.**

- PROJEKT STVARANJE BRENDA "MASLINOVA ULJA OTOKA LASTOVA" - započeo u rujnu 2014. godine, i to njegova I. faza kojom se započelo Genetsko istraživanje autohtone masline otoka Lastova. Izolirani su materijali uzoraka, dostavljeni na analizu u ovlaštenu laboratorij, locirana stabla GPS tehnologijom te upisana u očevidnik. Voditelj projekta je dr.sc.prof. Đani Benčić, član i savjetnik Udruge, glavni predavač i koordinator na modulima "Maslinarstvo" Ekološko maslinarstvo" i Mediteransko voćarstvo". Ove radnje izvršene su kroz rad Udruge, a uzorci su predani u ovlaštenu laboratorij u lipnju 2014. godine.

Cilj ove faze je:

- a) Genetsko identificiranje, u sklopu stvaranja nacionalne kolekcije gospodarski interesantnih sorata masline u RH U Vodnjanu odraditi pripreme oko kolektiranja autohtonog sortimenta i upis u Registar sorti maslina. Rezultati genetskog istraživanja se očekuju u lipnju 2015. godine.
- b) Izrada znanstvene studije kao stručne podloge za nastavak rada na stvaranju brenda maslinovog ulja autohtone sorte masline koja je stoljećima opstala na otoku i održala generacije. Studiju će izraditi Voditelj projekta pri Agronomskom fakultetu. Studija je također potrebna za slijedeće radnje, a to su pokretanje postupka pri MPVŠG za: Zaštita ulja oznakom zemljopisnog podrijetla; Zaštita ulja oznakom izvornosti; Zaštita ulja kao ekološki proizvod.
- c) Kako je samim početnim radnjama na projektu svrha bila stvoriti pozitivno ozračje među poljoprivrednicima - maslinarima, članovima Udruge i nositeljima OPG-a predviđene radnje su i edukacija maslinara te prevladavanje tradicionalnih barijera koje je potrebno prevladati, a poradi napretka i zadovoljavanja viših standarda kvalitete ulja. U ovoj fazi odrađene su prerade maslinovog ploda u maslinarskoj 2013. godini, a poradi određivanja optimalnog roka berbe i utjecaja na kvalitetu ulja. U ovom dijelu napravljene su analize dobivenog maslinova ulja na mini uljari koja je ustupljena



Udruzi od Agronomskog fakulteta, a za potrebe ovog Projekta. Unaprjeđenje znanja i zalaganja maslinara je ovim projektom vrlo bitno, te će se planiranje daljnjih radnji nastaviti.

- d) Odrađena "Manifestacija branja maslina u studenom 2014. godine u kojoj su zajedno s zainteresiranim članovima Udruge sudjelovali studenti pete godine Modula maslinarstva Agronomskog fakulteta, Voditeljem projekta prof. Benčićem i predstavnicima Društva dizajnera. Nakon branja maslina izvršena je prerada ulja, te su rezultati predani na analizu u ovlaštenu laboratoriju.
- e) Održano je stručno predavanje studentima i maslinarima, izvršena analiza dosadašnjeg rada, te dane smjernice za daljnje zalaganje na ovom projektu. Također je u planu manifestaciju u suradnji s Agronomskim fakultetom nastaviti i u sljedećim maslinarskim godinama.
- PROJEKT KANDIDIRAN NA NATJEČAJ PBZ – „Prilika za uspjeh“ i u lipnju dobivena donacija banke.
  - DOBIVENA PODRŠKA OD STRANE OPĆINE LASTOVO za sufinanciranje završne Znanstvene studije. Ostvarena podrška JU Parka prirode "Lastovsko otočje" u dijelu nastalih početnih troškova u fazi Genetskog istraživanja.
  - ODRŽANA MANIFESTACIJA OCJENJIVANJA VINA - veljača 2014. godine - uz stručni tim ocjenjivača s otoka Korčule vinarima otoka Lastova su ocjenjena vina, podijeljena priznanja najuspješnijima, te je održano predavanje.
  - AGENCIJA ZA POLJOPRIVREDU iz Dubrovnika održala tri uredovna radna dana, u svrhu ažuriranja Upisnika OPG-a i zaprimala poticaje za 2014. godinu, kako bi se olakšale poljoprivrednicima administrativne radnje, jer na Lastovu Agencija nema stalni ured. Suradnja agencije i ove Udruge je dogovorena s Voditeljicom koja ima razumijevanja za ovo područje Županije Dubrovačko Neretvanske.
  - PROJEKT Uređivanje područja okoliša lokve u polju "LOKAVIJE" te pristupnih ulaznih putova polja u podnožju mjesta LASTOVA. U projektnim radnjama uključena je partnerska organizacija "Komunalac" d.o.o. Lastovo. Ovim projektom namjerava se posebno područje oko povijesnog mjesta Lastova koje posjeduje vrlo vrijedno kulturno naslijeđe - oživiti, zadržati sve postojeće u funkciju održivog razvoja i usmjeriti u pravcu kulturnog načina življenja, gospodarenja prostorom i prezentacije kulturnom turistu, posjetitelju otoka.

- Radnjama planiranim u projektu potrebno je očistiti putove od niske makije, rekonstruirati suhozide tamo gdje su zadržani u prostoru, očuvati ih od daljnje devastacije i propadanja, pročistiti odvodne kanale za vodu, izravnati nepravilno ulegnute makadamske putove na planiranim dionicama.
- Projekt je ostvario donaciju Zaklade „Kajo Dadić“ i donaciju INE u natječaju „Zeleni pojas“, podržan u sufinanciranju od strane OPĆINE LASTOVO i JU Parka prirode pismenom podrškom.

### **AKTIVNOSTI UDRUGE ZA 2015. g.**

- Nastavak na projektu stvaranja brenda maslinovog ulja otoka Lastova
- Održavanje obuke poljoprivrednika, a u svrhu dobivanja certifikata za rukovanje otrovnim tvarima
- Održavanje manifestacije ocjenjivanja vina otoka Lastova
- Održavanje uredovnih dana od strane Agencije za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju
- Održavanje predavanja na temu „povrtlarstva“ od strane profesora i predavača na studiju Mediteranske poljoprivrede iz Splita.

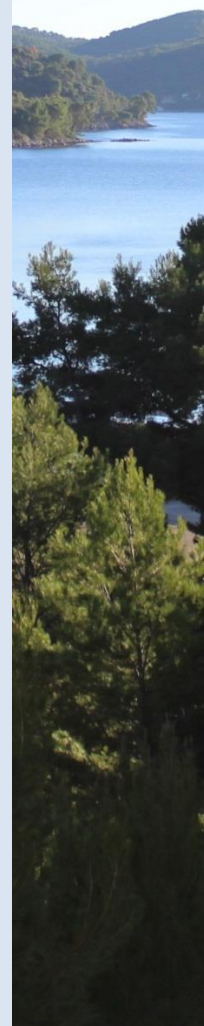
### **PRIJAVA NA EU FONDOVE**

Udruga se dosad nije prijavljivala na natječaje za EU fondove, ali je zainteresirana za sljedeće mogućnosti prijave:

- mogućnost kandidiranja projekta od strane Udruge na temu nastavka radnji na projektu stvaranja brenda maslinovog ulja otoka Lastova
- mogućnost nabavke opreme – uljare - kroz mjere ruralnog razvoja
- mogućnost obnove starih kamenih kuća koje su nekada bile usko povezane sa tradicijom življenja i rada te danas predstavljaju tužnu priču nekoć vrijednih težaka, stanovnika otoka kroz stoljeća, a njihovom obnovom bi se današnjim posjetiteljima vjerodostojnije prezentirala slika bogate prošlosti otoka Lastova te sadašnjeg rada i života otočana. Također bi se takvim radnjama podrške današnji vrijedni ljudi ovog otoka lakše ujedinili u zajedničkom radu i nastojanju održavanja što kvalitetnijeg života na otoku Lastovu.

### **VANJSKI SURADNICI UDRUGE**

- zbog ostvarenja što boljih rezultata na Projektu u Udrugu se pristao učlaniti prof. Đani Benčić koji je uvidio probleme u području djelovanja Projekta, te se kroz Udrugu profesor zalaže za napredak ovog otoka koji on ocjenjuje kao “Ekološki potencijal” za budućnost



NAZIV UDRUGE:	Udruga Profesionalnih ribara Lastova
SKRAĆENI NAZIV:	"Lastovski ribari", Lastovo
SJEDIŠTE:	Lastovo, Lastovo 0/0
OIB:	13098507062
REGISTARSKI BROJ:	19001097
DATUM UPISA U REGISTAR:	20.07.2006.
ODGOVORNE OSOBE:	Tomislav Ivčević
KONTAKT BROJ:	020/801-171
E-MAIL ADRESA:	lastovski.ribari@gmail.com
UKUPAN BROJ ČLANOVA UDRUGE	17
BROJ STALNO ZAPOSLENIH U UDRUZI	0

## DJELATNOSTI

- okupljanje stručnjaka i poduzetnika zainteresiranih za zajednički rad na razvitku morskog ribarstva i marikulture
- sustavna analiza gospodarskog stanja i gospodarskih kretanja kao preduvjet za izradu općih i posebnim programskih i planskih dokumenata
- osmišljavanje i izrada općih i posebnih programskih i planskih dokumenata potrebnih za razvitak i unapređenje morskog ribarstva i marikulture
- okupljanje i povezivanje postojećih i potencijalnih malih gospodarstvenika srodnih i dopunjujućih djelatnosti
- ispitivanje i obrada tržišta, organizacija savjetovanja, simpozija, susreta, tribina, okruglih stolova, predstavljanja
- RIBOLOVNA DJELATNOST

## AKTIVNOSTI UDRUGE U 2014. g.

- sudjelovali s prijedlozima i primjedbama u izradi Pravilnika obavljanju gospodarskog ribolova na moru mrežama stajaćima, klopkastim, udičarskim i probodnim ribolovnim alatima te posebnim načinima ribolova, pri *Ministarstvu poljoprivrede i ribarstva*



### AKTIVNOSTI UDRUGE ZA 2015. g.

- aktivno sudjelovati s prijedlozima i primjedbama u svim aktivnostima vezano za ribarstvo i marikulturu u suradnji s raznim vladinim i nevladinim institucijama
- organizirati sve potrebne aktivnosti i procese potrebne da se na Lastovu osnuje ribarska zadruga

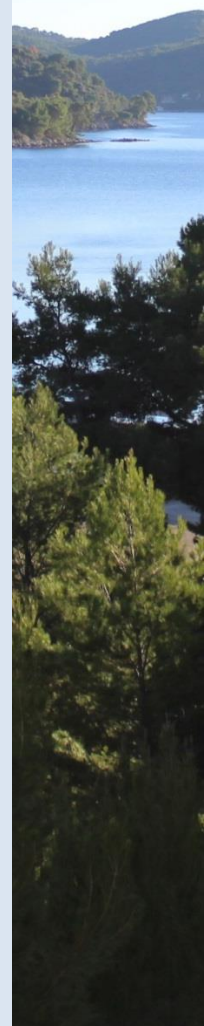
### PRIJAVA NA EU FONDOVE

Udruga se dosad nije prijavljivala na natječaje za EU fondove

### VANJSKI SURADNICI UDRUGE

- PARK PRIRODE "Lastovsko otočje" - sudjelovali s prijedlozima i primjedbama u izradi *Pravilnika o unutarnjem redu u Parku prirode „Lastovsko otočje“* te omogućili znanstvena istraživanja djelatnicima Parka uporabom brodica Udruge te potrebnim povratnim ispitivanjima
- Ceh ribara HOK-a - sudjelovali s prijedlozima i primjedbama u izradi Pravilnika obavljanju gospodarskog ribolova na moru mrežama stajaćima, klopkastim, udičarskim i probodnim ribolovnim alatima te posebnim načinima ribolova, pri Ministarstvu poljoprivrede

<b>NAZIV UDRUGE:</b>	Otočni informativni centar
<b>SKRAĆENI NAZIV:</b>	OIC
<b>SJEDIŠTE:</b>	Lastovo, Pušćet
<b>OIB:</b>	55395051511
<b>REGISTARSKI BROJ:</b>	19001318
<b>DATUM UPISA U REGISTAR:</b>	23.06.2008.
<b>ODGOVORNE OSOBE:</b>	Ante Crnjac – PREDSJEDNIK Ivana Malenica - TAJNICA
<b>KONTAKT BROJ:</b>	N/p
<b>UKUPAN BROJ ČLANOVA UDRUGE</b>	N/p
<b>BROJ STALNO ZAPOSLENIH U UDRUZI</b>	N/p



**DJELATNOSTI**

- izrada programa projekata i promotivnih materijala o otocima, autohtonim otočnim proizvodima i cjelokupnom radu Udruge
- organiziranje stručnih skupova, seminara, savjetovanja, tribina, promotivnih akcija, video produkcija, javnih događanja koja su vezana sa djelatnošću Udruge
- poboljšanje kvalitete otočnog života
- prezentacija i populacija otoka i otočnog načina života
- promicanje prirodnih ljepota, te kulturne i povijesne baštine Hrvatskih otoka
- OSTALE INFORMACIJSKE STRUKOVNE DJELATNOSTI

**AKTIVNOSTI UDRUGE U 2014. g.**

N/P

**AKTIVNOSTI UDRUGE ZA 2015. g.**

N/p

**PRIJAVA NA EU FONDOVE**

N/p

**VANJSKI SURADNICI UDRUGE**

N/p

#### 4) Udruge društvenog karaktera

<b>NAZIV UDRUGE:</b>	Dobrovoljno vatrogasno društvo Lastovo
<b>SKRAĆENI NAZIV:</b>	DVD Lastovo
<b>SJEDIŠTE:</b>	Lastovo, Lastovo
<b>OIB:</b>	22834773968
<b>REGISTARSKI BROJ:</b>	19000033
<b>DATUM UPISA U REGISTAR:</b>	05.02.1998.
<b>ODGOVORNE OSOBE:</b>	Zdenko Barbić Ivan Čihoratić - PREDSJEDNIK UDRUGE Tonći Grgurević - ZAPOVJEDNIK VATROGASNE POSTROJBE Antun Šantić – TAJNIK
<b>KONTAKT BROJ:</b>	020/801-025
<b>E-MAIL ADRESA:</b>	nema
<b>UKUPAN BROJ ČLANOVA UDRUGE</b>	20
<b>BROJ STALNO ZAPOSLENIH U UDRUZI</b>	1

#### DJELATNOSTI

- provođenje preventivnih mjera zaštite od požara
- gašenje požara
- spašavanje ljudi i imovine
- servisiranje i održavanje vatrogasne opreme
- TEHNIČKA VATROGASNA DJELATNOST
- 

#### AKTIVNOSTI UDRUGE U 2014. g.

N/P

#### AKTIVNOSTI UDRUGE ZA 2015. g.

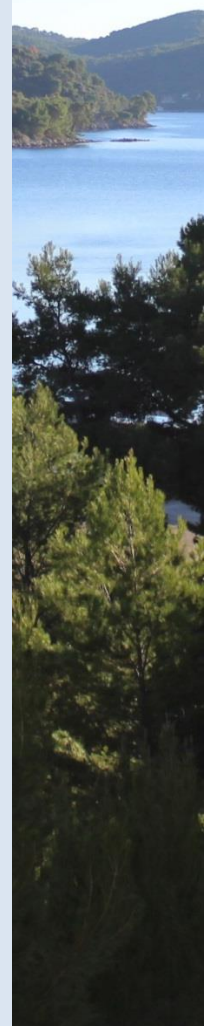
N/p

#### PRIJAVA NA EU FONDOVE

N/p

#### VANJSKI SURADNICI UDRUGE

N/p



NAZIV UDRUGE:	"Val" Lastovo
SKRAĆENI NAZIV:	/
SJEDIŠTE:	Dolac 3, 20290 Lastovo
OIB:	16587544596
REGISTARSKI BROJ:	19001335
DATUM UPISA U REGISTAR:	25.08.2008.
ODGOVORNE OSOBE:	Annette Mufić Trojković (predsjednik)
KONTAKT BROJ:	020/801-089
E-MAIL ADRESA:	udrugaval@du.t-com.hr
UKUPAN BROJ ČLANOVA UDRUGE	11
BROJ STALNO ZAPOSLENIH U UDRUZI	0

## DJELATNOSTI

- organiziranje Servisa za pomoć u kući
- poticanje volonterstva u radu sa ciljanom skupinom
- sprječavanje socijalne isključenosti starijih osoba
- senzibiliziranje javnosti za povećane potrebe starijih osoba, kao i potrebu uzajamnog pomaganja, brige o starijima i dobrosusjedske pomoći za međusobnu suradnju među generacijama
- razvoj i unaprjeđenje društvenih sadržaja koji su od interesa za mlade
- organizacija i sudjelovanje u kulturno-umjetničkim aktivnostima i sadržajima (izložbe, predstave, edukacije, promotivne akcije, prodajne izložbe) s ciljem predstavljanja javnosti i prikupljanja sredstava
- poticanje međusobne suradnje tijela državne, lokalne i regionalne uprave, zdravstvenih, socijalnih i drugih službi, te nevladinih organizacija u lokalnoj, regionalnoj i međunarodnoj zajednici
- OSTALE HUMANITARNE DJELATNOSTI VATROGASNA DJELATNOST

## AKTIVNOSTI UDRUGE U 2014. g.

Udruga u 2014. godini zapošljava na određeno vrijeme 3 djelatnice koje izvode program pomoći u kući starijim osobama na otoku Lastovo. Udruga također pruža usluge u kućanstvima 30 korisnika uz financijsku potporu općine i županije te doplatka samih korisnika. Predsjednica udruge je u 2014. g. pokušavala tražiti sljedeće potpore koje

su odbijene:

- Hrvatski zavod za zapošljavanje: 21.219,84 kn
- Zaklada Adris: 50.000,00 kn
- Ministarstvo socijalne politike i mladih: Poziv za prijavu prijedloga trogodišnjih programa iz područja socijalne skrbi: 400.000,00 kn
- Zaklada „Kajo Dadić“ Split: 13.000,00 kn
- Industrija nafte „INA“: 47.000,00 kn
- Splitska banka d.d. : 47.000,00 kn

Ukupan iznos traženih sredstava je 578.219,84 kn.

Udruga se također prijavila i na EU natječaj „Širenje mreže socijalnih usluga u zajednici - faza III,„. Rezultati natječaja se očekuju u siječnju 2015.

### **AKTIVNOSTI UDRUGE ZA 2015. g.**

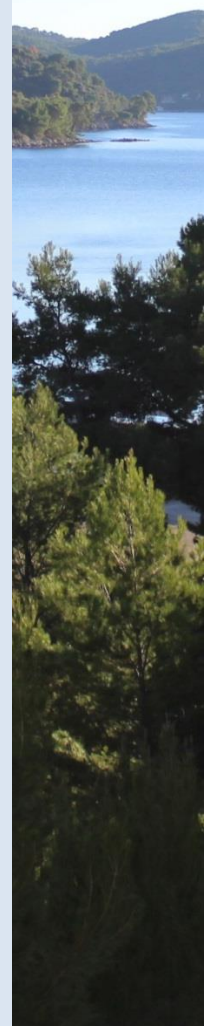
Plan je izvršenje programa navedenog EU projekta za kojeg je izvršena prijava na natječaj. Ako ocjena prijave na natječaj bude negativna, Udruga se namjerava prijavljivati i natjecati za slične projekte.

### **PRIJAVA NA EU FONDOVE**

Udruga se prijavila na EU natječaj „Širenje mreže socijalnih usluga u zajednici - faza III,„.

### **VANJSKI SURADNICI UDRUGE**

N/p



### 2.8.2. ZDRAVSTVENI SUSTAV

Zdravstvena skrb otočana povezana je s održivošću zajednice i jedna je od osnovnih sastavnica zajednice koja određuje kvalitetu života.

Demografsko stanje otoka Lastova u uskoj je vezi sa zdravstvenim sustavom. Izrazita ostarjelost otočana povećava njihove zahtjeve za kontinuiranom zdravstvenom skrbi. Kao posljedica depopulacije, otočanima je dostupna samo primarna zdravstvena zaštita. Geografska izoliranost i slaba prometna povezanost otoka s najbližim medicinskim centrima na kopnu i okolnim otocima otežava pružanje kvalitetne zdravstvene zaštite.

Zdravstvena zaštita na području općine Lastovo organizirana je kroz djelovanje zdravstvene stanice Lastovo koja je smještena u samom mjestu Lastovu. Ispred nje se nalazi parkiralište, pristupačna je invalidima i pacijenti na nosilima mogu se unijeti u prostorije. Ambulanta se nalazi u prizemlju, postoje dvije ordinacije i previjalište, dvije čekaonice, stomatološka ordinacija, soba patronažne sestre, garderoba, skladište, prostorija za EKG i zajedničku opremu. U stanici rade dva liječnika opće medicine, dvije medicinske sestre, patronažna sestra, vozač hitne pomoći, stomatolog, medicinska sestra stomatološkog smjera i spremačica.

**Slika 26.** Zdravstvena stanica u mjestu Lastovo



*Izvor: Nevena Barbić*

Zdravstvena stanica Lastovo jedina je zdravstvena ustanova na otoku i organizacijski pripada Domu zdravlja Vela Luka. Lastovo posjeduje depo lijekova koji je sastavni dio Gradske ljekarne Split. Budući da na otoku ne postoji farmaceut, doktorice također rade i u ljekarni, ali postoji potreba za

stalnim radom depoa lijekova. Na osnovu prezentiranog popisa moglo bi se pretpostaviti da zdravstvena stanica ima sve što je potrebno za osnovnu zdravstvenu zbrinutost jedne male zajednice.

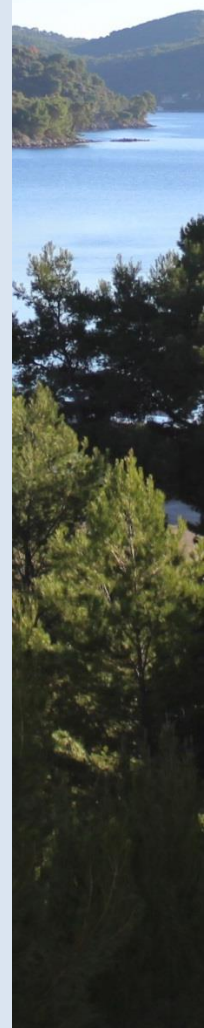
Na otoku postoji hitna pomoć organizirana putem stalne pripravnosti liječnika opće medicine, a liječnici se izmjenjuju tjedno u pripravnosti, pa u zbrinjavanje hitnih stanja idu same budući da u timu pripravnosti nije medicinska sestra. Pripravnost je organizirana u sklopu *Ustanove za hitnu medicinsku pomoć Split*, a na otoku postoji jedno sanitetsko vozilo i vozač. Pacijentima za koje je procijenjeno da su hitan slučaj prevozi se u Split helikopterom. Ukoliko helikopter nije na raspolaganju, prijevoz mogu vršiti dva privatnika koji imaju brze brodove i koji mogu pacijente prevesti do mjesta Brne na otoku Korčuli udaljenoj 8 nautičkih milja, a zatim im kola hitne pomoći mora posuditi ambulanta u mjesto Blato kako bi pacijenti stigli do bolnice u gradu Dubrovniku.

Kako bi se otočanima omogućilo opće i jednako pravo na kvalitetnu i kontinuiranu zdravstvenu zaštitu, potrebno je: poboljšati kvalitetu hitne medicinske pomoći; osigurati stimulativne mjere za dolazak liječnika na otoke pomoću boljih uvjeta rada, financijskih dodataka ili specijalizacije; omogućiti redovite dnevne ili višednevne dolaske specijalista na otok ili pacijentima omogućiti kvalitetniji i brži prijevoz do specijalista, manje vrijeme čekanja i povratak svih putnih troškova; osigurati nužnu medicinsku opremu i kontinuiranu opskrbu lijekovima; omogućiti dolazak magistra farmacije u ljekarnu i razvijati postojeću telemedicinu. Politika zdravstvenoga sustava naglasak s kurative mora prebaciti na preventivu.<sup>29</sup>

Pitanje otočnoga zdravstva neodvojivo je od demogeografskih pitanja i stoga akteri lokalne i globalne politike moraju prepoznati specifičnost sociokulturnog sustava i provesti integralno održive inicijative koje će omogućiti sadašnjim i budućim stanovnicima otoka zdrav i smislen život. Na grbu Općine Lastovo nalaze se njezini zaštitnici Sv. Kuzma i Damjan koji su bili liječnici te su sjajan primjer utjelovljenja zaštite od onoga što je stanovništvu otoka Lastova predstavljalo strah – bolesti (koje su liječili) i neutješnosti (koju su iscjeljivali). Zdravstvo je samo jedna karika u lancu koju treba poboljšati kako bi otok (p)ostao prebivalište za neke buduće naraštaje. Dotad, prirodni resursi koje Lastovo pruža svojim otočanima ostaju potporni stup njihova zdravlja.

---

<sup>29</sup> S. Popović, Obilježja zdravstvene zaštite na otoku Lastovu, 2011.



### 3. ZAŠTITA OKOLIŠA

#### 3.1. PRIRODNO NASLJEĐE

Raznolikost reljefa, razvedenost obale i brojni otoci i otočići doprinose izuzetnoj privlačnosti krajobraza lastovskog arhipelaga. Goli i krševiti vapnenački grebeni izmjenjuju se sa strmim padinama, poljima, docima i krškim uvalama. Karakteristični su također odvojeni i zaobljeni brežuljci, brojni prijevoji, doline, duboke usječene morske uvale i kamenite obale s klifovima. Posebnu vrijednost krajobrazu daje pošumljenost jer je preko dvije trećine površine otoka pod šumom i makijom.

Slika 27. Lastovsko otočje



Izvor: [www.tz-lastovo.hr](http://www.tz-lastovo.hr)

Na području Dubrovačko-neretvanske županije su raznim kategorijama zaštite do sada registrirana 44 područja prirodne baštine. Na području Općine Lastovo cijelim obuhvatom nalazi se prirodna vrijednost zaštićena temeljem *Zakona o zaštiti prirode*<sup>30</sup> koja je upisana u *Upisnik zaštićenih dijelova prirode* pod rednim brojem 935 – Park prirode „Lastovsko otočje“. Obuhvaća 44 otoka, otočića, hridi i grebena i morsku površinu koja ih okružuje, ukupne površine 195,83 km<sup>2</sup>, i jedini je park

<sup>30</sup> NN 70/05 i 139/08



prirode u Dubrovačko-neretvanskoj županiji, a jedanaesti u Hrvatskoj.

Među pet geomorfoloških spomenika prirode na području Dubrovačko-neretvanske županije spada špilja Rača na Lastovu iznad Radaž dola u brdu Rača glava, istočno od zaljeva Portorus. Raču špilju tvori jedna prostrana prostorija duga 70 m koja je tek prividno razdijeljena na manje dijelove s mnoštvom stalagmita i stalaktita te stupova zanimljivih oblika.

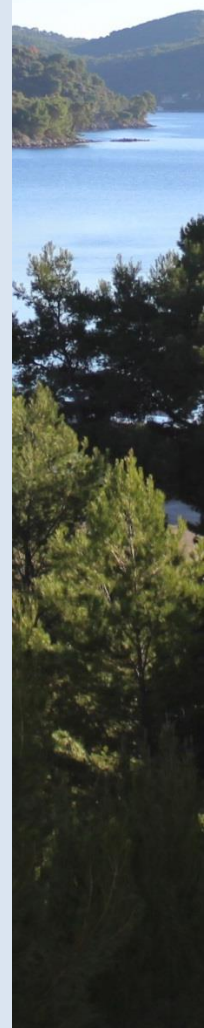
**Slika 28.** Ulaz u Raču špilju



Izvor: [www.panoramio.com](http://www.panoramio.com)

Osim na nacionalnoj, ovo je područje prepoznato i na međunarodnoj razini. Međunarodna organizacija *Svjetski fond za zaštitu prirode* (WWF) proglasila je ovaj prostor jednom od deset posljednjih riznica biološke raznolikosti Sredozemnog mora. Također, obuhvaća i područja Ekološke mreže te prijedlog „Natura 2000“ područja.

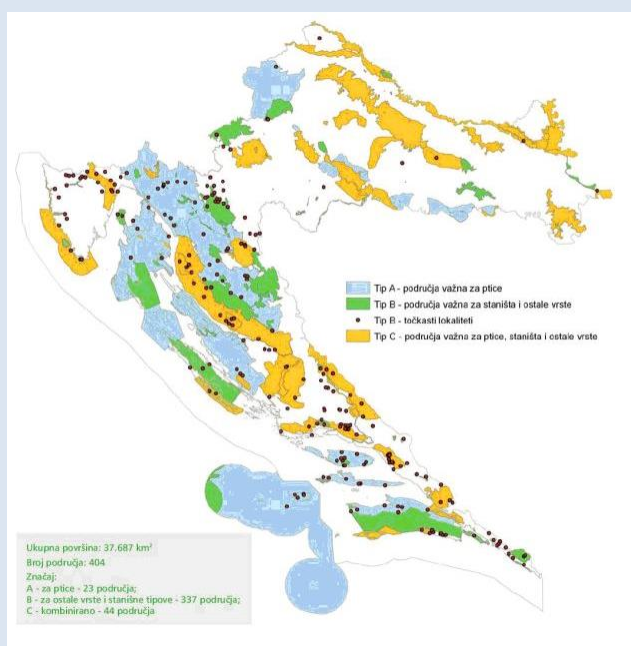
Posebnost klime, povijest otoka, udaljenost od obale te višegodišnja izolacija i očuvana priroda pridonose mističnosti i ljepoti Lastova. Lastovo je proglašeno jednim od posljednjih mjesta u Europi s tamnim nebom, nebom s minimalnim utjecajem svjetlosnog onečišćenja što omogućuje uživanje u čarima prizora noćnog neba.



### 3.2. EKOLOŠKA MREŽA

Državni zavod za zaštitu prirode je u razdoblju od prosinca 2002. do svibnja 2005. godine u okviru programa *Europske komisije LIFE III* proveo projekt Uspostava Nacionalne ekološke mreže kao dijela Sveeuropske ekološke mreže i EU ekološke mreže NATURA 2000 (CRO-NEN). Uredbom o proglašenju ekološke mreže<sup>31</sup> 2007. godine proglašena je ekološka mreža Republike Hrvatske sa sustavom ekološki značajnih područja i ekoloških koridora s ciljevima očuvanja i smjernicama za mjere zaštite koje su namijenjene održavanju ili uspostavljanju povoljnog stanja ugroženih i rijetkih stanišnih tipova i/ili divljih svojti.

**Slika 29.** Kartografski prikaz ekološke mreže Republike Hrvatske



Izvor: [www.sunce-st.org](http://www.sunce-st.org)

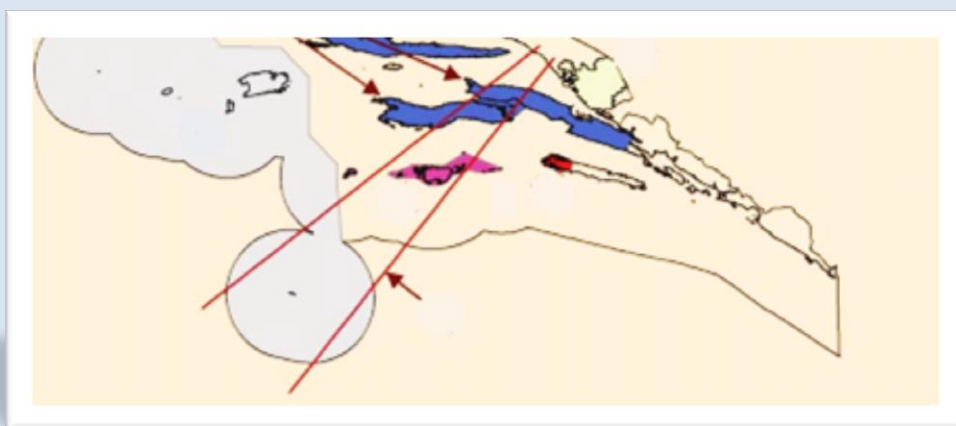
Ekološka mreža na području općine Lastovo i Parka prirode „Lastovsko otočje“ obuhvaća područja važna za divlje svojte i stanišne tipove te međunarodno važna ornitološka područja. Ekološka mreža Europske unije, „Natura 2000“, obuhvaća područja važna za očuvanje vrsta i stanišnih tipova ugroženih na europskoj razini i zaštićenih temeljem

<sup>31</sup> NN 109/07

*Direktive o pticama* i *Direktive o staništima*. Njezin cilj je očuvati ili ponovno uspostaviti prirodnu ravnotežu za više od tisuću ugroženih i rijetkih vrsta te oko 230 prirodnih i poluprirodnih stanišnih tipova. Dosad je u ovu ekološku mrežu uključeno oko 30 000 područja na gotovo 20% teritorija EU što je čini najvećim sustavom očuvanih područja u svijetu.

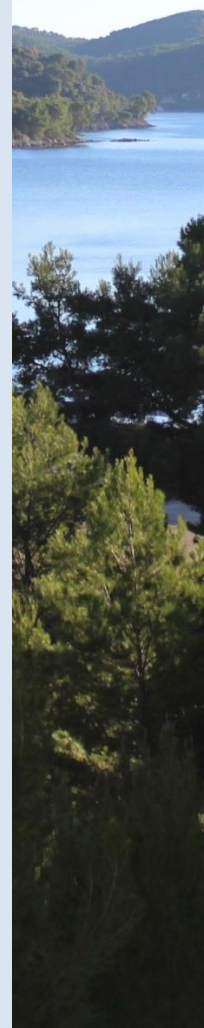
Iako je Jadran podjednako širok na cijeloj svojoj dužini te preleti ptica idu u širokoj fronti, čini se da postoje i dijelovi na kojima je prelet intenzivniji. Koridor Lastovo-Palagruža-Pelješac, važan je za velika upečatljiva jata ne-pučinskih vrsta ptica koje na selidbi prelijeću Jadran. Naime, podaci ukazuju na to da je ovo područje tzv. „usko grlo“ za prelet nekih vrsta grabljivica i ždralova. Ptice se za preleta koncentriraju na potezu poluotok Gargano (Italija) - Palagruža-Lastovo-Pelješac-Rilić.

**Slika 30.** Kartografski prikaz koridora za prelet ptica *Lastovo – Palagruža - Pelješac*



Izvor: [www.dzpz.hr](http://www.dzpz.hr)

Tu se, primjerice, sigurno odmara više od 700 škanjaca osaša i više od 1000 ždralova. Prisutne su i različite dobro poznate i široko rasprostranjene obalne ptice: gnjurci, vranci, galebovi, ronci i čigre. Osim navedenih, za ovo područje karakteristične su i pučinske ptice. Za pučinsku pticu iz porodice zovoja, gregulu (*Punus yelkouan*), sigurno je da se gnijezdi na otočiću Zaklopatici u lastovskom arhipelagu, a ukupna se populacija danas procjenjuje na manje od 100 parova.

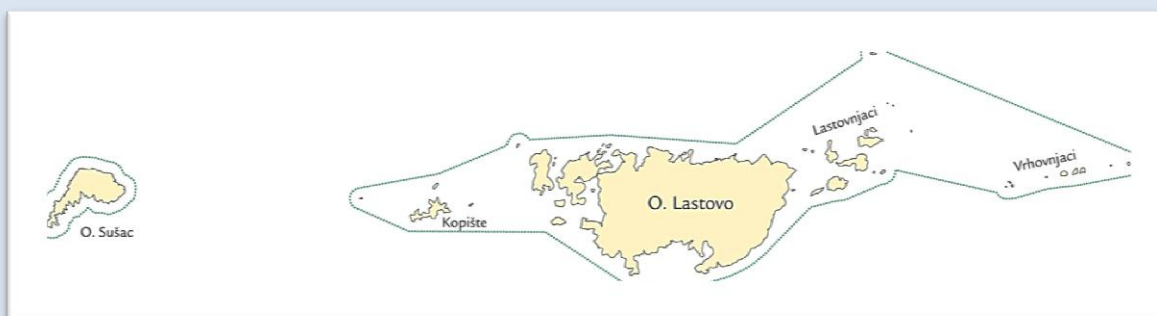


### 3.3. PARK PRIRODE LASTOVSKO OTOČJE

U svrhu očuvanja i racionalnog korištenja prirodnih dobara ovog područja, otok Lastovo i pripadajući otoci proglašeni su zaštićenim područjem u kategoriji Parka prirode zbog naglašene krajobrazne vrijednosti, brojnih ugroženih i rijetkih kopnenih te morskih vrsta i staništa, izuzetne prozirnosti akvatorija te bogatog kulturno-povijesnog nasljeđa, posebice unikatnog Lastovskog poklada kojega je *Ministarstvo kulture* utvrdilo Nematerijalnim kulturnim dobrom Republike Hrvatske.

Park prirode „Lastovsko otočje“ proglašen je 2006. godine temeljem *Zakona o proglašenju Parka prirode "Lastovsko otočje"*<sup>32</sup>. Hrvatski sabor je 29. rujna 2006. godine proglasio Park prirode "Lastovsko otočje", što ga čini jedanaestim parkom prirode u Hrvatskoj. Obuhvaća 44 otoka, otočića, hridi i grebena ukupne površine 53 km<sup>2</sup> i 143 km<sup>2</sup> morske površine s najudaljenijim točkama – svjetionicima otoka Sušca, Tajana, Glavata i Struge.

Slika 31. Granice Parka prirode „Lastovsko otočje“



Izvor: Arhiva JUPP „Lastovsko otočje“

Javna ustanova obavlja djelatnost zaštite, održavanja i promicanja Parka prirode "Lastovsko otočje" u cilju zaštite i očuvanja izvornosti prirode, osiguravanja neometanog odvijanja prirodnih procesa i održivog korištenja prirodnih dobara te nadzire provođenje uvjeta i mjera zaštite

<sup>32</sup> NN 111/06

prirode. Ona nadzire i način obavljanja dopuštenih gospodarskih djelatnosti, s ciljem osiguranja racionalnog i održivog korištenja prirodnih dobara.

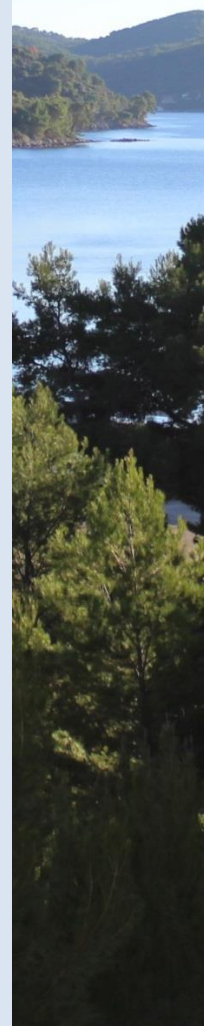
Područja istaknutih vrijednosti Parka prirode "Lastovsko otočje" su:

- otok Sušac
- otok Kopist s pripadajućim otočićima Bijelac, Pod Kopist i hridi Crnac
- otočić Pod Mrčaru
- gusta borova šuma – Jurjeva luka
- izvor bočate vode – Lokanj (Ubli-bazilika)
- obalna linija na sjeveru otoka Lastova od rta Križ do uvale Zalučje s predjelom Podzalučje, izuzev uvale Zaklopatice
- čista zimzelena šuma i makija crnike s mirtom Lastovo - Lučica
- polja Pržina, Prgovo i Studenac
- šira obalna linija na jugu otoka Lastova do uvale Negojna
- Velje stijene
- sve lokve
- sve špilje, pećine i jame,
- otočne skupine Lastovnjaci i Vrhovnjaci

Lastovsko otočje jedno je od najbogatijih i najočuvanijih botaničkih područja na Sredozemlju. Sastav flore otoka Lastova odredila je pučinska osama, obilje sunčeve svjetlosti i noćne vlage te posebno i duboko lastovsko tlo.

Osim bjeličaste gromotulje (*Aurinia leucadea*) kao botaničke zanimljivosti i rijetkosti, ističe se osobita rijetkost hrvatske flore, trava trsovez (*Ampelodesmos mauretanica*) koja se može naći samo na Lastovu te stenoendem i zakonom strogo zaštićena vrsta dalmatinski kozlinac (*Biserrula pelecinus ssp. dalmatica*).

Otok Sušac je i najsjevernija točka rasprostranjenja 11 termofilnih vrsta, novih u flori Hrvatske. Što je otok izoliraniji i udaljeniji od kopna, postotak endemičnosti njegove flore je veći. Zbog geografske izoliranosti moguća je specijacija, tj. nastanak novih vrsta što ukazuje na važnost novih i dosljednih botaničkih istraživanja lastovskog arhipelaga. Flora otoka Sušca nastala je pod utjecajem nedostatka vode na oskudnom tlu i stalnoj izloženosti snažnim južnim vjetrovima. Ova specifična flora broji 278 biljnih



vrsta, a među osam endema ističe se sušačka vrzina (*Brassica cazzae*) koja raste u pukotinama obalih i priobalnih stijena.

**Slika 32.** Otok Sušac



Izvor: [www.mediterraneanislands.org](http://www.mediterraneanislands.org)

Oko 70% površine otočja prekriveno je šumom, što čini Lastovo pored Mljeta najšumovitijim hrvatskim otokom. Prekriven je pretežno makijom – najljepše drvo je planika (*Arbutus unedo*), no značajni pokrov je crnika (*Quercus ilex*) uz koju se ističu i šume alepskog bora (*Pinus halepensis*). Ispod šumskog pokrova nađu se i gljive.

**Slika 33.** Planika s plodom u uvali Jurjeva luka



Izvor: Poduzetnički centar Solin

Lastovske kuće rese mediteranske biljke: badem, limun, naranča, palma i rogač. Ovo podneblje također pogoduje i rastu ljekovitog bilja poput kadulje, mente, stolisnika, ružmarina, lavande, komorača, te kamilice. Od uzgojenih biljaka prevladavaju vinova loza i maslina.

Životinjski svijet Lastovskog otočja također je vrlo bogat. Do sada je zabilježeno 175 vrsta kralježnjaka od čega je 71 vrsta ugrožena na nacionalnoj, a 37 vrsta ugroženo na europskoj razini.

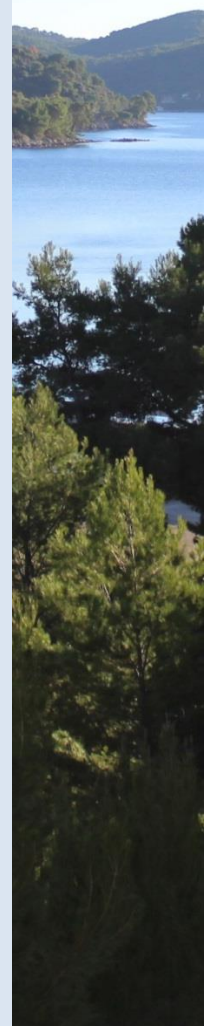
Lastovske špilje dom su šišmišima koji u njima nalaze skloništa ili mjesta za razmnožavanje, kao što je to Medjedina gdje su se smjestile dvije ugrožene vrste šišmiša - riđi šišmiš (*Myotis emarginatus*) i veliki potkovnjak (*Rhinolophus ferrumequinum*).

Lastovsko otočje važno je odmorište mnogim pticama selicama, a uz to i gnjezdilište rijetke gregule (*Puffinus yelkouan*) te kaukala (*Calonectris diomedea*). Na otočnim skupinama Lastovnjaci i Vrhovnjaci gnijezdi se oko 70% hrvatske populacije sredozemnog galeba (*Larus audouinii*) koji je ugrožen na globalnoj razini. Na području Parka prirode gnijezde se i mnoge grabljivice među kojima se posebno ističu sivi (*Falco peregrinus*) i Eleonorin sokol (*Falco Eleonora*).

**Slika 34.** Gnijezdo sredozemnog galeba na istočnim otocima lastovskog arhipelaga



Izvor: [www.pp-lastovo.hr](http://www.pp-lastovo.hr)



Zanimljivost je da na otočju nema otrovnih zmija, a jedina je zmija stepski guž ili smičalina (*Dolichophis caspius*). Lastovsko je otočje i stanište stenoendemičnih gušterica - jadranske gušterice (*Podarcis sicula adriatica*) i lastovske gušterice (*Podarcis melisellensis* n. ssp.). Područje je bogato i mikrofaunom, posebice kukcima, paučnjacima i puževima. O bogatstvu podmorja otočja govori broj od 248 vrsta morske flore, a taj je broj na ovom malom području jednak onom sa širokog prostora srednjeg i južnog Jadrana. Na ovom području dolazi do sezonskog dotoka hranjivih tvari iz dubokog Jadrana i ta pojava omogućuje bujanje morskog života.

Kamenito dno obilno je pokriveno fotofilnim algama, dok su plitka priobalna dna prekrivena ugroženim i zaštićenim livadama morske cvjetnice posidonije (*Posidonia oceanica*). Ova je vrsta jako važno mrijestilište i zaklonište raznim morskim vrstama. Uvala Skrivena luka iznimno je rijetko stanište zelene alge *Caulerpa prolifera* - jedine autohtone kaulerpe u Jadranu.

Zahvaljujući obilju i raznovrsnosti zooplanktona, podmorje Parka bogato je koraljima, spužvama, mekušcima, mahovnjacima, bodljikašima, rakovima te mnogim drugim vrstama, pa su karike podmorskog životnog lanca vrlo snažne. Do sada je zabilježeno 330 vrsta beskralježnjaka, od kojih je 20 na popisu ugroženih vrsta.

Posebno se ljepotom ističu naselja gorgonija (*Gerardia savaglia*), naselja crvenog koralja (*Corallium rubrum*) te endemični hvarski koralj (*Madracis pharensis*).

U zoni oscilacije plime i oseke žive razni morski puževi (nanari), te priljepci (lupari). Prate ih morski ježevi, te hobotnice i sipe. Zaštitni znak hridastog dna lastovskog akvatorija su kolonije brkatog jastoga, hlapovi, kuke (sovice) i rakovice. Tu obitavaju i rijetke vrste puževa - tritonova truba (*Charonia tritonis sequenza*), prugasta mitra (*Mitra zonata*) i puž bačvaš (*Tonna galea*).

Vrste riba karakteristične za ovo područje su škrpun, škrpina, kirnja, zubatac, kantar, trlja od kamena, tabinja mrkulja, lumbrak, murina, ugor i druge. Također se nađu i tune, gofovi, te sabljani.





Slika 35. Koralj u lastovskom podmorju



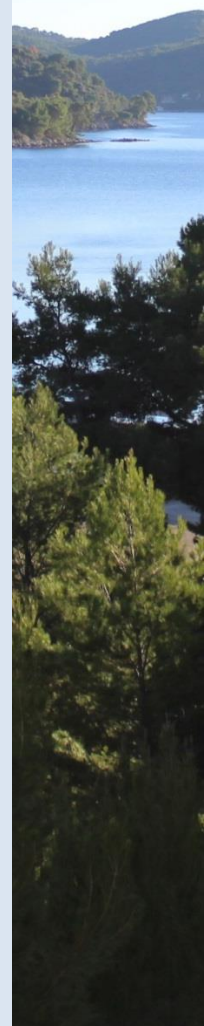
Izvor: [www.pp-lastovo.hr](http://www.pp-lastovo.hr)

U otvorenim vodama ovog područja često se može vidjeti nekoliko vrsta dupina - kratkokljuni obični dupin (*Delphinus delphis*), dobri dupin (*Tursiops truncatus*) i glavati dupin (*Grampus griseus*) te kornjače - glavata želva (*Caretta caretta*) i zelena želva (*Chelonia mydas*).

Na osamljenim hridima špilje Medjedine nekoć je obitavala i sredozemna medvjedica (*Monachus monachus*), no poneki susreti otočana s bivšom stanarkom gaje nadu u njezin povratak.

Upoznavanje s terminima zaštite prirode, pravilima ponašanja u zaštićenom području, značenjem biljnih i životinjskih vrsta i njihovih staništa za čovjeka te s očuvanjem kulturnog nasljeđa od posebne je važnosti kada je poznato koliko je povijest Lastova fascinantna priča o suživotu čovjeka s prirodom. Najznačajnije gospodarske djelatnosti u Parku su poljoprivreda, ribarstvo i turizam. Za obavljanje gospodarskih i drugih djelatnosti koje ne ugrožavaju izvornost prirode u Parku potrebno je dopuštenje Ministarstva u vidu koncesijskog odobrenja čija se naknada plaća Ustanovi. Za sada je koncesijsko odobrenje uvedeno za tradicionalni ribolov, a za ostale djelatnosti tek će se odrediti tempo i obuhvat uvođenja.

Unatoč bogatstvu obradivih površina poljoprivreda je slabo razvijena. Maslinarstvo, voćarstvo, vinogradarstvo te mogućnost proizvodnje tradicionalnih proizvoda istaknute su vrijednosti, a jedan od preduvjeta

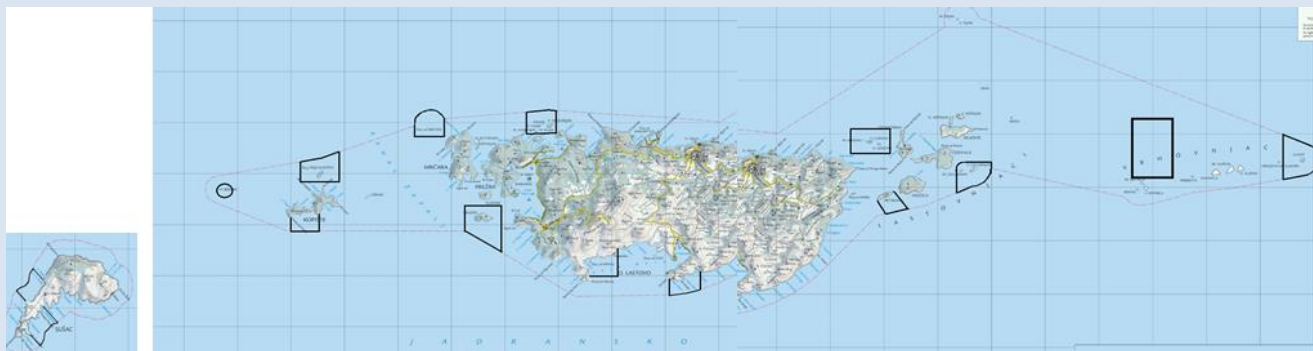


njihovog razvoja poticanje je i usmjeravanje poljoprivrede prihvatljive za očuvanje prirode i okoliša kroz predavanja stručnjaka, radionice i utjecanje na sustav poticaja EU.

Ribarstvo je oduvijek bilo važan izvor prihoda lokalnog stanovništva. Stanovnici Parka prirode „Lastovsko otočje“ bave se tradicionalnim i rekreacijskim ribolovom. Alati kojima se ribari najčešće koriste su vrše za jastoge, bačvare i žičane vrše, jednostruke mreže u prosjeku dužine do 200 m, a ostale u prosjeku dužine do 1000 m, te parangali i udičarski alati. Pod tradicionalne alate ubrajaju se bačvara, koboj i šabakun.

*Pravilnikom o unutarnjem redu Parka prirode „Lastovsko otočje“* područje Parka dijeli se na četiri ribolovne zone. U navedenim ribolovnim zonama, ribolov se naizmjenice obavlja svake tri godine. Zone se izmjenjuju na način da se istovremeno koriste prva i treća zona odnosno druga i četvrta zona. U dozvoljenim zonama obavlja se tradicionalni ribolov, dok je u zonama u kojima traje zabrana dozvoljena upotreba ribolovnih alata<sup>33</sup>. U tijeku je donošenje novog *Pravilnika o unutarnjem redu Parka prirode „Lastovsko otočje“* koji će se zvati *Pravilnik o zaštiti i očuvanju*, a njegovo usvajanje se očekuje u 2015. godini. Prema nacrtu novog Pravilnika, predložena je nova regulacija ribolova prema modelu *no take&no entry* zona.

**Slika 36.** Karta *no take&no entry* zona iz prijedloga nacrtu Pravilnika o zaštiti i očuvanju



Izvor: Rezultati 2. Radionice s ribarima, arhiva JUPP Lastovsko otočje (2014.)

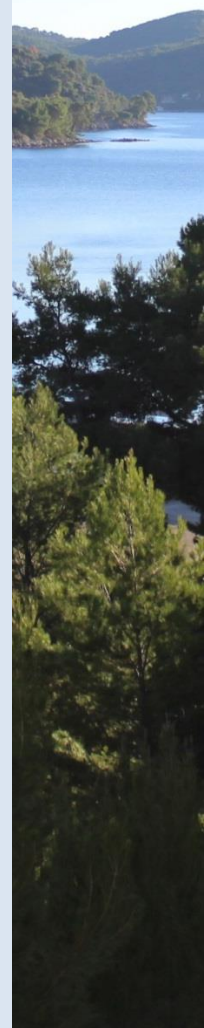
<sup>33</sup> Čl. 20 Pravilnika o unutarnjem redu Parka prirode „Lastovsko otočje“

Jačanjem nadzorne službe, daljnjim razvojem suradnje s policijskim i inspeksijskim službama te podizanjem svijesti lokalnog stanovništva i posjetitelja o ugroženosti ribljeg fonda pridonijeti će se očuvanju i zaštiti prirode.

Bogatstvo i jedinstvenost podmorja privlači zaljubljenike u more, te ostavlja dovoljno prostora lokalnom stanovništvu za bavljenje djelatnostima koje su u službi turizma, a nisu invazivne za same vrste i njihova staništa. Posebice se to odnosi na razvoj ronilačkog turizma, te tzv. *pesca* turizma.

U svim zaštićenim područjima ističe se problem usklađivanja potrebe za očuvanjem bioraznolikosti i izvornosti s povećanjem broja posjetitelja. Razvoj turizma mora biti promišljen, temeljiti se na kvaliteti, pratiti posebitosti i kapacitete otoka te podržavati gospodarski razvoj lokalne zajednice.

Turistička sezona u Parku prirode "Lastovsko otočje" započinje u svibnju, a završava u listopadu. Glavna sezona traje tijekom dva ljetna mjeseca, s vrhuncem sezone u kolovozu. U svrhu poboljšanja turističke ponude, boljeg informiranja i prezentacije Parka, u trajektnoj luci Ubli otvoren je info-punkt. Kako Park prirode „Lastovsko otočje“ nema definiran službeni ulaz/izlaz, posjet se za sada naplaćuje samo nautičarima i to putem dnevne ulaznice.



### 3.4 SURADNJA OPĆINE LASTOVO S PARKOM PRIRODE „LASTOVSKO OTOČJE“ (ILI SUŽIVOT LOKALNE ZAJEDNICE S PRIRODOM)

Park prirode „Lastovsko otočje“ specifičan je park prirode, iz razloga napučenosti glavnog otoka unatoč udaljenosti od kopna, proaktivnog pučanstva te svih ostalih obilježja aktivnog naselja. Ostali su parkovi uglavnom područja bez većeg broja stanovnika i stalnih naselja.

Aktivnosti lokalne zajednice i Parka prirode „Lastovsko otočje“ usko su povezane, a upravljanje zaštićenim područjem putem zadanih ciljeva pridonosi poboljšanju ekonomskog, društvenog i kulturnog statusa stanovništva. Stoga su Park prirode i Općina Lastovo jedna cjelovita upravna jedinica, pa je zapravo svaka aktivnost lokalne vlasti i stanovnika aktivnost i Parka prirode. Svaki je dio života na otoku ujedno i element turističke ponude, posjetitelji mogu sudjelovati u javnom i svakodnevnom životu i doživjeti suživot čovjeka i prirode.

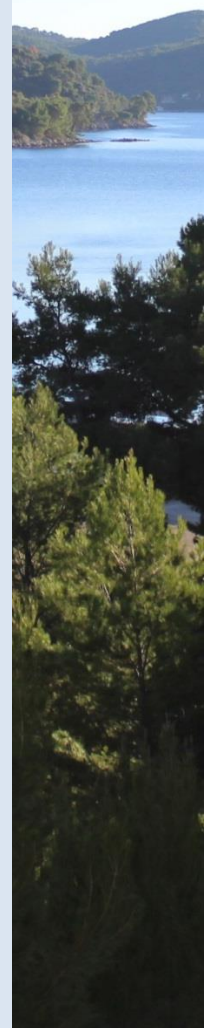
U svjetskim razmjerima sve veći naglasak daje se upravo na očuvanje prirode, shodno tome i sve više posjetitelja posjećuje područja koja imaju određeni stupanj zaštite. Također, prateći glavne i tematske ciljeve strategije Europa 2020 koji obuhvaćaju i zaštitu prirode, putem strukturnih fondova EU velike su mogućnosti otvorene posebice za zaštićena područja. Uz ta dostupna sredstva, Park prirode može značajno osnažiti svoju funkciju i uz suradnju s Općinom Lastovo biti generator razvoja cijelog otoka. Sve navedeno omogućuje generiranje prihoda lokalnom stanovništvu istovremeno provodeći zaštitu prirode. Stoga je važnost zaštite prirode velika za stanovništvo otoka jer dugoročno, provođenje zaštite prirode osim što pridonosi očuvanju prirodne baštine, utječe na i turizam, gospodarstvo, nadogradnju posjetiteljske infrastrukturu te kvalitetu života na otoku.

Dosadašnja suradnja Općine Lastovo s Parkom prirode se provodila u obliku potpore Općine prema projektima Parka, sudjelovanju na izradi *Plana upravljanja JUPPLO*, zajedničkim aktivnostima u eko-akcijama, čišćenju Parka, kupnji sadnica za uljepšavanje javnih površina, trasiranju tri staze, te protupožarnoj zaštiti sklapanjem ugovora.



### Zajednički projekti:

- izrada strateškog dokumenta Plan upravljanja JUPPLO;
- projekt *Zajedno za prirodu i okoliš* – suradnja udruga civilnog društva te jedinica lokalne samouprave odnosno javnih ustanova. Udruga za prirodu okoliš i održivi razvoj Sunce je koordinator projekta, a kao partneri su uključeni Ekološka udruga „Krka“ Knin, Grad Knin, Općina Kistanje, JUPP Telašćica, Općina Sali, JUPP Lastovsko otočje, te Općina Lastovo. Kao suradnik na projektu uključen je Grad Split. Temeljni ciljevi projekta su da se kroz jačanje suradnje i sudjelovanja javnosti u zaštiti prirode i okoliša doprinese povećanju kvalitete života u Dalmaciji te da se ojača međusobno povjerenje između organizacija civilnoga društva odnosno građana i tijela lokalne samouprave u donošenju odluka vezanih uz održivi razvoj. Aktivnosti na području Parka prirode Lastovsko otočje obuhvaćaju niz radionica na kojima će se uz sudjelovanje lokalnog stanovništva i dionika izraditi lokalna Strategija održivog turizma te uspostaviti Savjetodavno tijelo za okoliš;
- projekt - *SEAMed* - projekt SEA-Med Hrvatska nastavak je projekta u sklopu kojeg se razvio Plan upravljanja. Cilj SEA-Med projekta je razvoj održivih gospodarskih aktivnosti u parkovima prirode Lastovsko otočje i Telašćica. To konkretno uključuje podršku provedbe planova upravljanja parkova prirode Lastovsko otočje i Telašćica; razvoj plana održivog turizma kojim bi se unaprijedila praksa održivog turizma, promicanje inicijative turizma temeljenog na prirodnim vrijednostima te prepoznavanje financijskih mehanizama morskih zaštićenih područja (MZP) kao i promicanje održivog ribolova. Projekt uvodi i pojam Suradničkog vijeća - novog modela upravljanja zaštićenim područjem sasvim zainteresiranim dionicima i svim ključnim institucijama otoka Lastova;
- projekt *Javna multidisciplinarna infrastruktura „Augusta Insulae“* – nova multidisciplinarna infrastruktura vrijednog kulturno-povijesnog krajolika naselja Ubli na otoku Lastovu pridonijet će povećanju turističke ponude te podizanju kvalitete života lokalnog stanovništva;
- osim navedenog, suradnja se očituje u podršci prema samostalnim



projektima, planiranju partnerstva na budućim projektima (poput posjetiteljskog centra), zajedničkim aktivnostima održavanja i čišćenja pješačkih putova, suradnji s Turističkim vijećem.

U tijeku je projekt SEA-Med kojim se razvija *Plan održivog turizma*, a koji obuhvaća sljedeće tematike: unaprijeđenje prihvatne i posjetiteljske infrastrukture Parka temeljene na ekološkim standardima, povećanje prepoznatljivosti otočja kao zaštićenog područja i destinacije eko turizma, razvoj interpretacije prirodnih i kulturnih vrijednosti otočja te uspostava odgovarajućih posjetiteljskih programa, razvoj programa selektivnih oblika turizma uz promociju izvornosti ponude smještaja, hrane te pića. Projekt se radi u suradnji sa lokalnom zajednicom koju će se poticati na inovativnost u navedenim segmentima kojima se već tradicionalno bave, a sve u svrhu turizma i šire prezentacije otoka.

Suradnja Općine Lastovo s JUPP Lastovsko otočje se treba nastaviti u smjeru u kojem je i započela, zajedničkim apliciranjem na različite natječaje - strukturni fondovi EU, aktivnim sudjelovanjem u Suradničkom vijeću koje će započeti s radom u 2015.g., a koje podrazumijeva zajedničko planiranje održivog razvoja otoka i predstavlja novi model upravljanja zaštićenim područjem, posebice onim koji uključuje naselja i lokalno stanovništvo, potom međusobnom potporom u samostalnim projektima, zajedničkom prezentacijom i promocijom bogatstva otoka i ponude, zajedničkim nastupanjem prema vanjskim i nadležnim institucijama u pitanjima ključnim za zajednicu i za očuvanje prirodne baštine, odnosno radom na ostvarivanju zajedničke vizije razvoja otoka Lastova.

## 4. VIZUALNI IDENTITET OPĆINE LASTOVO (BRAND ZELENI OTOK)

### 4.1. VIZUALNI IDENTITET I BRANDIRANJE

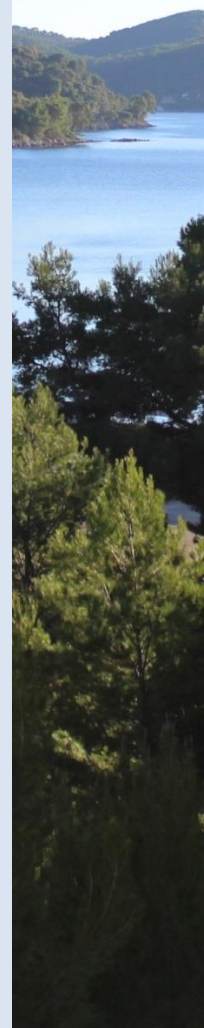
Otoku Lastovu preostaje mnogo rada što se tiče brandiranja svoje turističke ponude budući da trenutačno krije mnogo neispričanih „priča“ koje u sebi kriju vrijedne potencijalne brandove, a koje nisu poznate velikom broju hrvatskih stanovnika, a pogotovo nisu turistima. Trenutačni 'pokušaji' brandiranja se sastoje od "Otoka glazbe", u koji je uključen i projekt "...za Lastovo sve bi da...", te "Otok kristalnih zvijezda."

*LASTOVO 'OTOK GLAZBE'* uključuje višednevni međunarodni festival novih skladbi i festival alternativno urbane glazbe, te svojevrsno predstavlja brend koji osim obogaćivanja kulturno-turističke ponude promovira kulturnu i povijesnu baštinu otoka Lastova, te jedinstveni Lastovski poklad. Festival kreće u zadnjem tjednu srpnja, a završava u zadnjem tjednu kolovoza. Što ovaj festival čini jedinstvenim je to što je ovo jedini glazbeni festival u Hrvatskoj koji se održava usred parka prirode.

Projekt "... za Lastovo sve bi da ..." je dvodnevni festival osmišljen da promovira običaje i kulturu otoka Lastova. Festival se odvija ispred crkve Sv. Kuzme i Damjana, gdje završava Lastovski poklad koji spada pod zaštićenu nematerijalnu kulturnu baštinu, te je jedan od najstarijih i jedinstvenih običaja u svijetu

*Međunarodni festival novih skladbi* / Prvog dana festivala održava se Lastovska noć koja je osmišljena kao večer prijateljstva, stvaranja novih ideja, sklapanja poznanstava i buduće poslovne suradnje uz domaće specijalitete i autohtone proizvode. Ovaj pristup pomaže da se na neformalan način umjetnici predstave ljudima i medijima.

*Festival alternativno urbane glazbe* / Ovaj višednevni međunarodni festival je prvotno osmišljen kao mjesto okupljanja glazbenika i umjetnika sa ciljem promicanja i promoviranja jazz i blues glazbe. Međutim s vremenom se širi i na druge glazbene smjerove u kojima se cijeni glazbeno



stvaralaštvo i unikatnost. Avanturisti su najčešći posjetitelji ove vrste festivala.

*OTOK KRISTALNIH ZVIJEZDA* / Zahvaljujući udaljenosti od kopna i svih zagađenja uključujući i svjetlosno, s Lastova se pruža jedinstven pogled na noćno nebo s milijunima sjajnih zvijezda koji promatrače ostavljaju bez daha. U ovom slučaju izoliranost i udaljenost koja često predstavlja problem se pretvara u prednost za sve one koji žele miran odmor. 2008. godine, slovenski astrofotografi Mikuz Herman i Andrej Mohar su objavili da je Lastovo lokacija s najljepšim zvjezdanim nebom u Europi, a poznati hrvatski astronom Korado Korlević smatra da Lastovo ima najtamnije noćno nebo u Europi koje treba očuvati te na tom nebu Mliječna staza je oku izložena kao na pladnju, a slabijim teleskopom moguće vidjeti i druge galaksije.

**Slika 37.** Noćno nebo iznad Lastova slikano iz Huma



Izvor: [www.adl.si](http://www.adl.si)

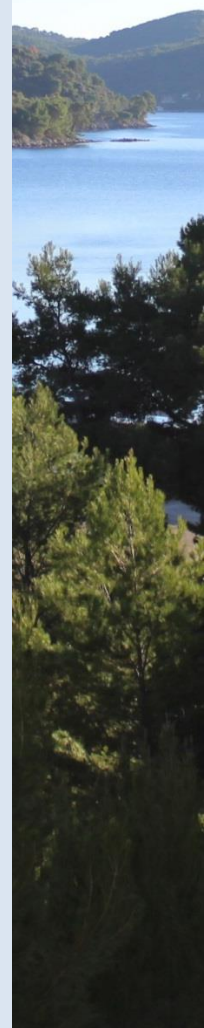


## 4.2. PRIJEDLOG MODELA IZGRADNJE BRANDA TURISTIČKE DESTINACIJE LASTOVA

Otok Lastovo krije mnogo potencijala u svojoj lokaciji i kulturno-povijesnoj baštini, te je potrebno mnogo rada i ulaganja u razvoj destinacije da bi otok sa svojom ponudom bio prepoznat među domaćim i stranim turistima. Prvi korak u izgradnji branda otoka Lastova je stvaranje identiteta otoka Lastova tj. selektiranje i isticanje postojećih kulturno-povijesno i prirodnih dobara koji trebaju prezentirati ono što otok Lastovo želi biti i predstavljati kao turistička destinacija<sup>34</sup> u budućnosti. Idući korak bi bio rad na prepoznatljivosti, te isticanju i vrijednosti otoka. Ukratko, otok Lastovo bi trebao biti prezentiran kao odredište gdje bi ljudi htjeli jednog dana doći živjeti i raditi, a koji bi turisti htjeli posjetiti. "Davanje duše" određenim subjektima je ključ u stvaranju prepoznatljivosti i svjesnosti branda među turističkom populacijom. Svjetski uspješni primjeri prepoznatljivosti i reklamiranja branda bi uključivali *Las Vegas- "what happens in Vegas, stays in Vegas"*; *New York- "the city that never sleeps"* i/ili *Paris- "the city of lights"*. Stvaranjem svoga branda, ovi gradovi su postali sinonim i svjetski prepoznatljivi na temelju svoje turističke propagande i promocije. Svjesnost branda je ključ uspjeha koji dugoročno gledano može dovesti do povećanja ulaganja i turističke aktivnosti i ponude.

Otok Lastovo kao destinacija oplemenjuje i može nadahnuti sve ljubitelje očuvane prirode i prekrasne panorame noćnog neba, tradicionalnog načina života, te budi romantične osjećaje i obogaćuje iskustva pojedinca svojom kulturnom ponudom. Zadnji korak kod izgradnje branda je dosljednost i kvaliteta ponude da bi se stvorilo uzajamno povjerenje. Lijepa priroda, kultura i povijest, izvorna hrana i vina su samo dio turističke ponude koja mora biti dosljedna na svim razinama i cijelom otoku, što bi se trebalo ostvariti uz suradnju svih dionika. Rezultati percepcije gostiju, i ostalih dionika, trebaju se uspoređivati sa percepcijom destinacije lokalnog stanovništva jer razlike mogu predstavljati opasnost za turistički brand u smislu njegove konkurentnosti i atraktivnosti. Uklapanje lokalnog stanovništva u izgradnju branda i upravljanje brandom važno je i u fazi monitoringa i evaluacije stvorenog branda.

<sup>34</sup> Element destinacijskog managementa



## 5. SWOT ANALIZA

**SWOT analiza** (SWOT matrica) je metoda strukturiranog planiranja koja služi za evaluaciju snaga (**s**trength), slabosti (**w**weakness), prilika (**o**portunity) i prijetnji (**t**hreat) koje su uključene u razvoj projekta, odnosno ostvarenje nekog zadanog cilja. Snage i slabosti su interni činitelji, a prilike i prijetnje su vanjski činitelji koji utječu na projekt:

**Snage** – karakteristike projekta koje mu daju komparativnu prednost u odnosu na druge

**Slabosti** – karakteristike projekta koje ga stavljaju u nepovoljniju poziciju u odnosu na druge

**Prilike** - elementi u okolini koje se mogu iskoristiti kao prednost za realizaciju ciljeva projekta

**Prijetnje** – vanjski činitelji koji mogu biti ograničavajući ili problematični za projekt

SWOT analiza se vrlo uspješno koristi za osmišljavanje strategija jer se njenim korištenjem lako mogu identificirati interni i eksterni faktori koji na pozitivan ili negativan način mogu utjecati na postavljanje i razvoj pojedinih strategija (vidi tablicu 22.)

Slika 38. Sprega SWOT analize

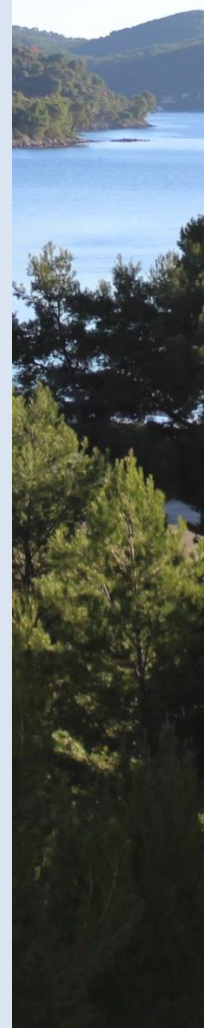


Izvor: [www.businessnewsdaily.com](http://www.businessnewsdaily.com)

Tablica 22. Prikaz SWOT analize RSOL-a

SNAGE	SLABOSTI
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Bogatstvo prirodnih resursa (priroda i krajolik, podmorje)</li> <li>• Povoljna klima</li> <li>• Bogatstvo kulturno-povijesne baštine</li> <li>• Očuvan okoliš</li> <li>• Bogati riblji fond / ekološka komponenta</li> <li>• Potencijal za razvoj poljoprivrede (eko-proizvodnja; mogućnost dobivanja oznake zemljopisnog porijekla)</li> <li>• Otvorenost lokalne zajednice prema turizmu</li> <li>• Započeti komunalni projekti (zaobilaznica, vodovod, sanacija odlagališta komunalnog otpada)</li> <li>• Dobra poštanska i telekomunikacijska infrastruktura</li> <li>• Hot spot Lastovo (moguća nadogradnja)</li> <li>• Mnogi postojeći, a napušteni objekti mogu se lako prenamijeniti u turističke, gospodarske ili znanstvene svrhe</li> <li>• Poseban stil života i odmora koji turist doživljava</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Loša prometna infrastruktura</li> <li>• Neadekvatna vodoopskrbna infrastruktura</li> <li>• Loša demografska slika otoka</li> <li>• Malo tržište</li> <li>• Rasparcelizirane poljoprivredne površine</li> <li>• Neriješeni imovinsko -pravni odnosi</li> <li>• Nedostatak turističke infrastrukture</li> <li>• Nedostatak osnovne infrastrukture (kanalizacija)</li> <li>• Manjak mlađeg lokalnog stanovništva koje bi generiralo i provodilo nove ideje</li> <li>• Sporadična opskrba hranom i ostalim potrebštinama te previsoke cijene u prodavaonicama</li> <li>• Nerazvijena turistička ponuda i klasično prodavanje „sunca i mora“</li> <li>• Nerazvijena poljoprivreda uzrokuje manjak lokalne sirovine za ugostitelje</li> </ul>
PRILIKE	PRIJETNJE
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Duga turistička sezona zbog povoljne klime</li> <li>• Uključivanje cjelokupne zajednice u turistička kretanja modernim pristupom (Otvoreni muzej Lastovo, difuzni hoteli, gastronomija, seoski turizam..)</li> <li>• Razvoj posebnih oblika turizma (nautički, ronilački, avanturistički, studijska putovanja...)</li> <li>• Ekološka poljoprivreda uz edukaciju i savjetodavnu službu</li> <li>• Poljoprivredna proizvodnja kao element turističke ponude</li> <li>• Lječilišni turizam (u sklopu Doma za stare i nemoćne)</li> <li>• Projekti prijavljeni na EU natječaje (obnovljivi izvori energije, javna multidisciplinarna infrastruktura – Ubli, Trg Lastovskog poklada – I. faza master projekta Otvoreni muzej Lastovo)</li> <li>• Kvalitetno brendiranje domaćih proizvoda</li> <li>• Razvoj proizvodnje ljekovitog bilja i uspostava rasadnika mediteranskog bilja</li> <li>• Suradnja s HV-om u svezi korištenja vojnih objekata i uređenja “vojnih staza”</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Nedovoljna prometna povezanost</li> <li>• Prijetnja pretjerane zaštite prostora na štetu gospodarskog razvoja (ribarstvo, poljoprivreda)</li> <li>• Nedovoljno poznata turistička destinacija</li> <li>• Nema fokusa u turističkoj ponudi</li> <li>• Nastavak divlje gradnje apartmana i kuća</li> <li>• Izgradnja prevelikih hotelskih kapaciteta koji bi ugrozili temelje postojanja Parka prirode</li> <li>• Velik rizik od požara</li> <li>• Divlji deponiji smeća</li> <li>• Neriješeno stanje vojnih objekata</li> <li>• Visoke cijene prijevoza s kopna</li> <li>• Daljnja depopulacija i nedostatak akcijskog plana za demografsku obnovu otočja</li> <li>• Daljnje propadanje nekretnina zbog administrativnih problema i cijena</li> </ul>

Izvor: Poduzetnički centar Solin



Općina Lastovo je kroz povijest tradicionalno imala status autonomne općine, bez obzira kojoj široj političkoj asocijaciji pripadala što je uvjetovano samim geografskim položajem. Za vrijeme bivše Jugoslavije zbog strateških vojno-političkih interesa i dugoročne državne politike otok Lastovo korišten je kao vojna baza na koju je bio zabranjen dolazak stranaca i ograničeno kretanje domaćem stanovništvu te je takvim gospodarenjem Lastovo još i više izolirano. Zbog toga je došlo do depopulacije i deagrarizacije otoka te je usporen njegov ekonomski napredak u skladu sa suvremenim svjetskim razvojnim tokovima.

S druge strane, takva posvemašnja izoliranost pridonijela je očuvanju okoliša, kako kopnenog tako i morskog. Takav očuvani okoliš pogodan je za ekološku poljoprivredu, razvoj avanturističkog i ostalih oblika turizma kojim se ljudi približavaju prirodi, znanstvena istraživanja flore i faune i ostale aktivnosti vezane uz očuvanu prirodu. Osim toga ovakvim prednostima prirodnog bogatstva resursa pogodnih za razvoj primarnih djelatnosti moguće je privući mlade ljude željne stvaranja koji žele napustiti gradske sredine i svojim trudom i zalaganjem proizvesti nove vrijednosti. Da bi se stvorile predispozicije za razvoj otoka neophodno je provesti temeljito rješavanje pravno-imovinskih odnosa koji su baza na kojoj se može graditi budući razvoj općine Lastovo.

Lokalna zajednica zajedno s lokalnom samoupravom svjesna je vrijednosti okoliša u kojem obitavaju i mogućnosti uklapanja u suvremene razvojne tokove koji se lakše mogu realizirati povlačenjem bespovratnih sredstava namijenjenih razvoju članica EU. Lokalna samouprava već je pokrenula komunalne projekte sanacije odlagališta komunalnog otpada i povezivanja i posljednjeg naselja na vodoopskrbnu mrežu kao temelj za nadogradnju gospodarstvenih, poljoprivrednih, turističkih, kulturnih i ostalih projekata koji su jamstvo općeg napretka općine Lastovo.



## 6. VIZIJA I STRATEŠKI CILJEVI

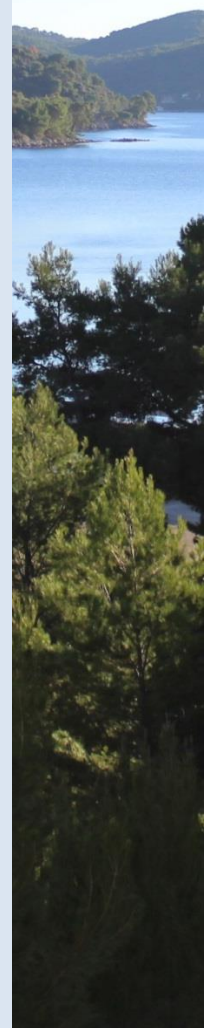
*Općina tradicije, kulture, prirode i znanosti, s razvijenim selektivnim oblicima turizma u službi gospodarskog razvoja*

*(Plan ukupnog razvoja Općine Lastovo, 2009.)*

Iz vizije koja je postavljena u Planu ukupnog razvoja Općine Lastovo (PUR) 2009. godine, vidljivo je da se Općina Lastovo treba razvijati u skladu sa svojom pozicijom pučinskog otoka te se prilagoditi novim trendovima razvoja u skladu sa položajem Hrvatske u Europskoj Uniji. Gospodarski razvoj Lastova trebao bi spriječiti depopulaciju otoka, omogućiti ljudima koji vole svoj otok i žele ostati na njemu da mogu osigurati egzistenciju sebi i svojim obiteljima. Tradicija, kultura i priroda su očuvane jer je Lastovo bilo izolirano kao vojna baza za vrijeme bivše Jugoslavije i tu, tadašnju prepreku razvoju otoka, danas treba pretvoriti u prednost.

Općina Lastovo je već pokrenula infrastrukturne projekte uvrstivši ih u Prostorni plan uređenja Općine Lastovo čime se ostvaruju se uvjeti za društveni i gospodarski razvoj, zaštitu okoliša te racionalno korištenje prirodnih i povijesnih dobara i kao temelj za kvalitetan razvoj djelatnosti na kojima Lastovo treba utemeljiti svoj budući razvitak. Ugostiteljsko-turističke djelatnosti trebaju biti zamašnjak za napredak i razvoj, a tradicionalne djelatnosti poljodjelstva i ribarstva, osim kao primarni sektor djelatnosti, trebaju podržavati ugostiteljstvo i turizam ponudom tradicionalnih proizvoda i tradicionalnom gastronomskom ponudom.

Razvojna vizija nastojat će se ostvariti putem strateških ciljeva koji su usmjereni na upravljanje razvojem. Razvoj je moguće ostvariti dobro zacrtanim ciljevima kao i poduzimanjem konstantnih napora za njihovu realizaciju i uspješnost.



Općina Lastovo svoj razvoj planira kroz slijedeća četiri strateška cilja:

- 1. Unaprjeđenje osnovnog infrastrukturnog sustava**
- 2. Povećanje gospodarske konkurentnosti**
- 3. Razvoj turizma i turističko brendiranje**
- 4. Unaprjeđenje kvalitete života.**

Slika 39. Prikaz strateških ciljeva RSOL-a



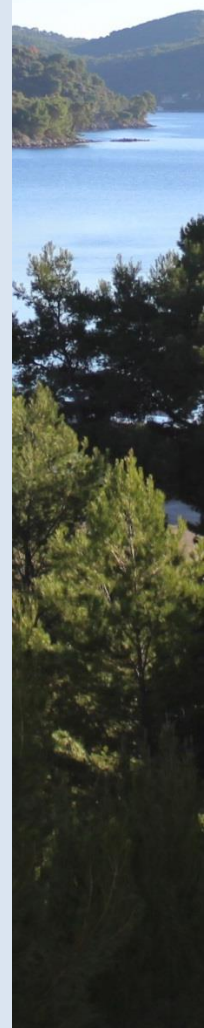
Izvor: Poduzetnički centar Solin

## 7. CILJEVI, PRIORITETI I MJERE

U okviru svakog strateškog cilja definirani su prioriteti, a unutar svakog prioriteta određene su mjere i u konačnici konkretni projekti spremni za realizaciju te projektne ideje. U niže prikazanim tablicama uspostavljena je i jasna strateška veza s regionalnim i nacionalnim politikama (više u poglavlju 9.).

Prioritizacija projekata je napravljena u skladu s potrebama Općine Lastovo za realizacijom pojedinih komunalnih, gospodarskih, turističkih, društvenih i ostalih sektorskih projekata da bi se olakšao život stanovnika otoka i poboljšala kvaliteta života na otoku provodeći u djelo projekte. Ovakvom politikom bi se privukle nove obitelji te bi na taj način Općina mogla poboljšati strukturu stanovnika otoka pomlađivanjem i povećavanjem broja stanovnika s posebnim naglaskom na radno sposobnom stanovništvu koje najviše može doprinijeti stvaranju dodane vrijednosti i povećanju snage gospodarstva općine Lastovo.

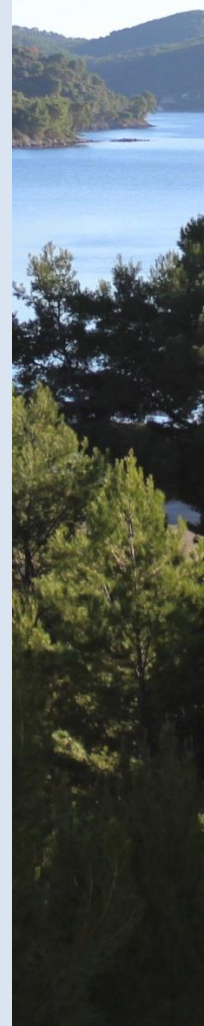
Projektni prijedlozi su napravljeni na principu zbirnog prikazivanja: uvažene su sve želje i očekivanja stanovnika Lastova koji su iskoristili mogućnost ispunjavanja upitnika objavljenih na internet stranicama Općine Lastovo i na taj način utjecali na pozitivne promjene u svom životnom prostoru (upitnici su sastavni dio RSOL-a).



PRIORITET	1. UNAPRJEĐENJE OSNOVNOG INFRASTRUKTURNOG SUSTAVA OPĆINE LASTOVO			
MJERE	1.1 RAZVOJ PROMETNE INFRASTRUKTURE	1.2. POBOLJŠANJE SUSTAVA VODOOPSKRBE I ODVODNJE OTPADNIH VODA	1.3. ZAŠTITA OKOLIŠA I ENERGETSKA UČINKOVITOST	1.4. POBOLJŠANJE KVALITETE KOMUNALNE OPREMLJENOSTI
AKTIVNOSTI/ PROJEKTI	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Poboljšanje postojeće i izgradnja nove cestovne mreže sa važnim zaobilaznicama (L 69080) sukladno najvišim pravilima cestovne struke te razvoj i poboljšanje kvalitete popratne prometne signalizacije</li> <li>- Ujednačavanje opremljenosti prometnom i komunalnom infrastrukturom svih otočkih naselja poštujući pri tom načela održivog razvoja</li> <li>- Nadogradnja i obnova luke Ubli te modernizacija lučke infrastrukture; stvaranje uvjeta i poticanje formiranja mreže bržih, učestalijih i direktnih veza s kopnom i susjednim otocima</li> <li>- Planiranje i izgradnja zračne luke Lastovo u turističke svrhe (charter letovi) te opremanje i modernizacija postojećeg heliodroma</li> <li>- Izgraditi kanalizacijsku mrežu u svim naseljenim uvalama i nadograditi sustav kanalizacije u Lastovu i Ublima prema svim ekološkim standardima.</li> <li>- Osigurati pokrivenost svih otočkih naselja kvalitetnom, neovisnom, kontinuiranom, sigurnom i dostatnom vodoopskrbom te jačati kapacitete za unaprjeđenje, održavanje i upravljanje sustavom vodoopskrbe.</li> <li>- Osigurati otočnu pokrivenost mrežom odvodnje prema najvišim standardima kvalitete i očuvanja okoliša</li> <li>- Promocija korištenja obnovljivih izvora energije i informiranje stanovništva o prednostima te poticanje sanacije i obnove pročelja kuća i ugradnje solarnih kolektora u kućanstva u svrhu povećanja energetske učinkovitosti</li> <li>- Priprema dokumentacije za razvoj ekološki prihvatljivog solarnog sustava (solarna polja)</li> <li>- Sanacija odlagališta komunalnog otpada Sozanj i svih postojećih (divljih) odlagališta te razvoj sustava za gospodarenje otpadom ulaganjem u infrastrukturu i opremu komunalnog poduzeća.</li> <li>- Podignuti razinu informatizacije otoka i dostupnosti informacijama stanovništvu i posjetiteljima na način da im se omogući neograničen, besplatni, bežični pristup internetu na svim važnijim točkama otoka Lastova.</li> <li>- Urediti i sadržajno osmisliti javne prostore, pješačke ulice i okupljališta, plaže, autobusne stanice te komunalne vezove</li> </ul>			

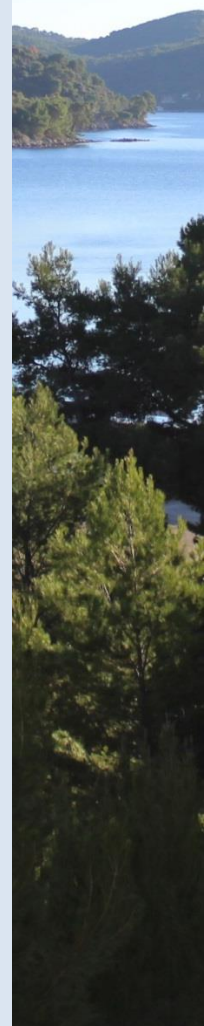


PRIORITET	2. POVEĆANJE GOSPODARSKE KONKURENTNOSTI		
MJERE	<p><b>2.1.</b> POBOLJŠANJE UVJETA OSNIVANJA I POSLOVANJA OPG-OVA, POLJOPRIVREDNIH ZADRUGA, TE SVIH OSTALIH SUBJEKATA U PODRUČJU POLJOPRIVREDNE PROIZVODNJE I RIBARSTVA</p>	<p><b>2.2.</b> POBOLJŠANJE UVJETA OSNIVANJA I POSLOVANJA MALOG I SREDNJEG PODUZETNIŠTVA (OBRTI I TRGOVAČKA DRUŠTVA)</p>	<p><b>2.3.</b> KOORDINACIJA PODUZETNIČKIH AKTIVNOSTI S PRIORITETIMA RAZVOJNE STRATEGIJE OPĆINE LASTOVO</p>
AKTIVNOSTI/ PROJEKTI	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Izgradnja i opremanje objekata za organizirano skladištenje i otkup voća i povrća</li> <li>- Zaštititi autohtone poljoprivredne proizvode i specijalizacija gastronomske ponude te poticanje lokalne tradicionalne proizvodnje</li> <li>- Poticanje poljoprivrednika na nasade novih kultura</li> <li>- Poticanje poljoprivrednika na udruživanje u poljoprivredne zadruge i osnivanje OPG-ova te educiranje kako bi kao takvi pravni oblik iskoristili poticaje nadležnog ministarstva, agencija i fondova EU za modernizaciju i širenje svog poslovanja</li> <li>- Uvođenje sustava navodnjavanja lastovskih polja (Prgovo, Pržina, Lokavje, Vino polje)</li> <li>- Izgradnja i opremanje objekta za otkup i preradu ribe</li> <li>- Uvođenje poticajnih mjera za ribare</li> <li>- Unaprjeđenje lokalnog poslovnog okruženja analiziranjem i otklanjanjem administrativnih prepreka nad kojima općina ima nadležnosti te razvijanjem odgovarajuće poslovne infrastrukture</li> <li>- Uvođenje poticajnih mjera za poduzetnike</li> <li>- Planirati izgradnju poslovne infrastrukture kao što je inkubator ili drugi oblici suvremene poslovne infrastrukture za poduzetnike početnike, obrtnike i ostale pravne oblike gdje će se moći obratiti za savjete vezano uz poslovanje, bespovratne potpore, financiranje i sl., te održavanje edukativnih seminara i radionica</li> <li>- Pružiti tehničku potporu poduzetnicima u pripremi i razradi njihovih projekata za druge izvore financiranja</li> <li>- Revitalizacija i zaštita izumrlih tradicijskih obrta te unaprjeđenje uvjeta poslovanja za razvoj poslovnih oblika sa takvim djelatnostima</li> </ul>		



PRIORITET	3. RAZVOJ TURIZMA I TURISTIČKO BRENDIRANJE		
MJERE	3.1. STVARANJE TRAJNOG VIZUALNOG IDENTITETA I TURISTIČKOG BREND (U OKVIRU DESTINACIJSKOG MENADŽMENTA) ZA OTOK LASTOVO	3.2. IZGRADNJA TURISTIČKE INFRASTRUKTURE	3.3. PRODUŽENJE TURISTIČKE SEZONE
AKTIVNOSTI/ PROJEKTI	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Stvoriti prepoznatljiv turistički identitet otoka Lastova kao turističke destinacije specifičnog životnog stila, posebno netaknute prirode, izvorne tradicije, bogate kulturne baštine i ostalih specifičnosti te time ostvariti razlikovanje od ostalih destinacija</li> <li>- Efikasnije iskoristiti postojeće otočke resurse u turističke svrhe (Lastovski poklad, zvjezdano nebo, netaknuta priroda)</li> <li>- Poticanje izrade suvenira, novih turističkih proizvoda i usluga u skladu s novim vizualnim identitetom</li> <li>- Unaprijediti postojeću i razviti novu javnu i privatnu infrastrukturu kojom će se unaprijediti turistička ponuda otoka</li> <li>- Povećati kvalitetu turističkih atrakcija i proizvoda</li> <li>- Poticati standardizaciju i unaprjeđenje kvalitete privatnog smještaja te poticati projekte i aktivnosti za jačanje izvansezonske turističke ponude</li> <li>- Razvijati selektivne oblike turizma u svrhu produljenja turističke sezone te omogućiti bolje povezivanje turizma sa drugim sektorima</li> <li>- Unaprijediti komunikaciju i suradnju među dionicima turističkog razvoja i razviti sustav koordiniranog upravljanja turističkim događajima tijekom sezone</li> <li>- Stavljanje u turističku funkciju bivših vojnih objekata (vojarne Vejo more, Maršalka, Jurjeva luka) i izgradnja rezervne turističke zone Vejo more</li> <li>- Izgradnja luke nautičkog turizma (Kremena/Jurjeva)</li> <li>- Učlanjenje općine Lastovo u PPS klub te razvoj zdravstvenog turizma u svrhu produženja turističke sezone prenamjenom bivšeg hotela u dom za stare i nemoćne</li> </ul>		

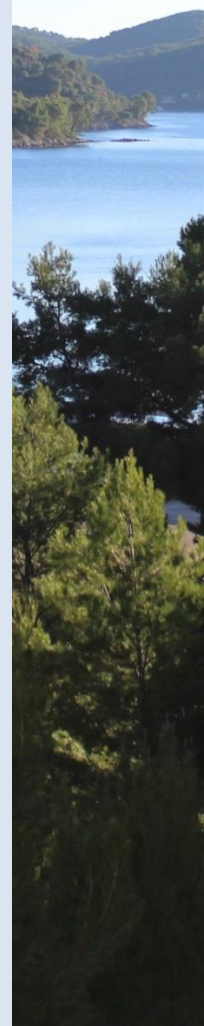
PRIORITET	4. UNAPRJEĐENJE KVALITETE ŽIVOTA		
MJERE	4.1. RAZVOJ DRUŠTVENE INFRASTRUKTURE	4.2. POTICANJE I RAZVOJ SUSTAVA OBRAZOVANJA	4.3. RAZVOJ CIVILNOG DRUŠTVA
AKTIVNOSTI/ PROJEKTI	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Priprema projekta i izrada projektne dokumentacije za pojedine faze master projekta Otvoreni muzej Lastovo</li> <li>- Ulaganje u obnovu, izgradnju i opremanje odgovarajuće sportske infrastrukture i organizacija sportskih manifestacija</li> <li>- Modernizacija postojećih te osiguravanje novih adekvatnih prostora za provedbu projekata i organizaciju programa koji se tiču odgojnih i obrazovnih, zdravstvenih i socijalnih, kulturnih, sportskih i rekreacijskih te ostalih društvenih djelatnosti</li> <li>- Održavanje i obnova kulturno povijesne baštine otoka te kontinuirana organizacija kulturnih događanja</li> <li>- Edukacija i motiviranje otočnog stanovništva, posebno mladih i osoba starije životne dobi, za sudjelovanje u društvenom životu otoka</li> <li>- Unaprjeđenje međusobne suradnje među udrugama i institucijama zbog efikasnijeg i koordiniranog upravljanja kulturnim, sportskim i ostalim društvenim programima</li> <li>- Poticanje aktivnosti te priprema i provedba sadržaja za starije i nemoćne osobe, skupine u nepovoljnom položaju i mlade</li> <li>- Potpora višesektorskom projektu Javna multidisciplinarna infrastruktura „Augusta Insulae“ i fazi koja se odnosi na izgradnju i uređenje Doma za starije i nemoćne u Ublima</li> <li>- Nastavak i unapređenje programa u organizaciji udruge Val kojima općina Lastovo želi svojim otočanima osigurati viši standard socijalne i zdravstvene zaštite od onog koji svojim programima osigurava država</li> <li>- Stvaranje povoljnih uvjeta za život mladih obitelji i djece rješavanjem stambenog pitanja, zapošljavanja, naknada za svako novorođeno dijete i drugim poticajima</li> <li>- Stipendiranje učenika i studenata te u suradnji s HZZ-om i poslovnim sektorom informirati ih o potražnji na tržištu rada; poticanje cjeloživotnog učenja</li> <li>- Provesti informatizaciju lokalne samouprave i ureda državne uprave te educirati zaposlenike</li> <li>- Educirati i ojačati kapacitete za oblikovanje i koordiniranje projekata za financiranje iz EU fondova te osigurati prostorne i financijske uvjete, edukacije za unapređenje suradnje s lokalnom samoupravom</li> <li>- Izraditi popis imovine, ocijeniti njezino stanje, urediti sukladno unaprijed definiranom planu namjene općinskih prostora i objekata</li> <li>- Stvarati programe koji će poticati udruživanje otočnog stanovništva, njihovu suradnju s institucijama i suradnju s privatnim sektorom te omogućiti aktivno djelovanje udruga, odnosno prevladati problem nedostatka znanja, ljudi i sredstava da se aktivnije uključe u život zajednice</li> </ul>		



## 8. BAZA PROJEKATA

PROJEKTI OPĆINE LASTOVO PO SEKTORIMA					
SEKTOR	NAZIV PROJEKTA	PODRUČJE ULAGANJA	UKUPAN IZNOS INVESTICIJE	PRIPREMLJENOST DOKUMENTACIJE	AKCIJSKI PLAN 2015.
KOMUNALNA INFRASTRUKTURA	Sanacija odlagališta komunalnog otpada Sozanj-Lastovo	Komunalna infrastruktura	7,2 milijuna kuna (odobrena sredstva u visini od 90% investicije)	Potpuno spremna	DA
	Cjevovod za Skrivenu Luku	Komunalna infrastruktura	6-6,5 milijuna kuna	Djelomično spremna	NE
	Odvodnja i pročišćavanje otpadnih voda (u svim uvalama)	Komunalna infrastruktura	30-40 tisuća kuna	Djelomično spremna	DA
	Uređenje šetnice i vezova (Zaklopatica, Pasadur...)	Komunalna infrastruktura	Šetnice (1,6 milijuna kuna)	Djelomično spremna	DA
PROMETNA INFRASTRUKTURA	Rekonstrukcija i dogradnja trajektnog pristaništa u Ublima	Prometna infrastruktura	35-40 milijuna	Djelomično spremna	NE
	Zaobilaznica L69080	Prometna infrastruktura	7 milijuna kuna	Djelomično spremna	DA
	Uređenje autobusnih stanica (Pasadur, Ubli, Lastovo, Skrivena luka)	Prometna infrastruktura	150 tisuća kuna	Djelomično spremna	NE
	Hidroavionska stanica	Prometna infrastruktura	8-10 milijuna kuna	Djelomično spremna	DA
	Heliodrom	Prometna infrastruktura	70-75 milijuna kn	Projekt na razini ideje	NE
	Zračna luka Lastovo	Prometna infrastruktura	80-85 milijuna kuna	Projekt na razini ideje	NE
POLJOPRIVREDA I RIBARSTVO	Sustav navodnjavanja lastovskih polja (Prgovo, Pržina, Lokavje, Vino polje)	Gospodarska i poduzetnička infrastruktura	10 milijuna kuna	Djelomično spremna	DA
	Eko proizvodnja voća i povrća uz organizirano skladištenje i otkup	Gospodarska i poduzetnička infrastruktura	2-3 milijuna kuna	Projekt na razini ideje	DA
	Otkup ribe	Gospodarska i poduzetnička infrastruktura	200-250 tisuća kn	Projekt na razini ideje	DA
PODUZETNIČKA INFRASTRUKTURA	Upotreba/korištenje obnovljivih izvora energije (nasadi ljekovitog bilja – smilje, kadulja...)	Gospodarska infrastruktura	10-20 milijuna kuna	Projekt na razini ideje	DA
	Poduzetnički inkubator Općine Lastovo	Poduzetnička infrastruktura	N/p	Projekt na razini ideje	NE

DRUŠTVENA INFRASTRUKTURA	Lastovski poklad (manifestacija)	Gospodarski turizam	250-300 tisuća kuna	Projekt na razini ideje	DA
	Besplatni internet na Lastovu – nove lokacije (Zaklopatica, Skrivena Luka, Pasadur, Ubli...)	ICT infrastruktura	30-40 tisuća kuna	Potpuno spremna	DA
	Poboljšanje položaja osoba nepovoljnijeg položaja (udruge)	Društvena infrastruktura	N/p	Potpuno spremna	DA
	Uređenje nogometnog igrališta s montažnim tribinama	Društvena infrastruktura	N/p	Projekt na razini ideje	NE
	Povećanje broja šumskih putova te pretvaranje postojećih u biciklističke i pješačke staze	Gospodarski turizam	1,5-2 milijuna kuna	Projekt na razini ideje	NE
	Vizualni identitet i brandiranje otoka	Soft projekti	180 tisuća kuna	Projekt na razini ideje	DA
	Radio Lastovo	ICT infrastruktura	200-250 tisuća kuna	Projekt na razini ideje	NE
	Informatizacija Općine i ureda državne uprave te edukacija zaposlenika	Jačanje administrativnih kapaciteta JLS-a	70-80 tisuća kuna	Projekt na razini ideje	DA
	Izgradnja sportske dvorane u Lastovu	Društvena infrastruktura	14-15 milijuna kuna	Projekt na razini ideje	NE
	Lastovo - europski park zvjezdanog neba (zvjezdarnica)	Gospodarski turizam	1-1,5 milijuna kuna	Projekt na razini ideje	NE
	Natkrivanje dječjeg igrališta u Lastovu (montažno)	Društvena infrastruktura	80 tisuća kuna	Projekt na razini ideje	DA
	Ljetna škola s raznim temama u skladu s potrebama korisnika	Društvena infrastruktura	Ovisno o vrsti programa	Projekt na razini ideje	DA
	TURISTIČKA INFRASTRUKTURA	Opremanje i tematizacija lastovskih plaža (Mihajla, Borova, Korita, Jurjeva, Skrivena, Zaglav, Prehodišće)	Gospodarski turizam	1-2 milijuna kuna	Projekt na razini ideje
T2 zona Maršalka (ex vojna zona) – Rezervna turistička zona		Turistička infrastruktura	N/p	Projekt na razini ideje	NE
Specijalizacija gastronomske ponude		Gospodarski turizam	1-1,5 milijuna kuna	Potpuno spremna	DA
Razvoj komplementarne ponude (poticanje lokalne tradicionalne proizvodnje)		Gospodarski turizam	N/p	Djelomično spremna	DA
OČUVANJE RESURSNE OSNOVE	Podizanje razine energetske učinkovitosti	Energetska učinkovitost	N/p	Potpuno spremna	DA
	Uređenje fasada starih i napuštenih kuća u Lastovu	Energetska učinkovitost	50-60 milijuna kuna	Projekt na razini ideje	DA



PROJEKTI OPĆINE LASTOVO – VIŠESEKTORSKI PROJEKTI					
NAZIV PROJEKTA	SEKTOR	PODRUČJE ULAGANJA	UKUPAN IZNOS INVESTICIJE	PRIPREMLJENOST DOKUMENTACIJE	AKCIJSKI PLAN 2015.
Javna multidisciplinarna infrastruktura "Augusta Insulae" Ubli	Očuvanje resursne osnove	Javna infrastruktura i očuvanje resursne osnove - Arheološki park (prijavljeno)	3,5 milijuna kuna	Potpuno spremna	DA
	Javna infrastruktura	- Sustav dječjih i sportskih igrališta (prijavljeno)			
	Gospodarska infrastruktura	Gospodarska/zdravstveni Turizam - Dom za stare i nemoćne Ubli (prenamjena bivšeg hotela u	11-12 milijuna kuna	Potpuno Spremna	DA
	Turistička infrastruktura	Dom za stare i nemoćne + zdrav. Turizam)			
Otvoreni muzej Lastovo	Gospodarska, turistička, javna i društvena infrastruktura	Trg Lastovskog poklada	2,2 milijuna kuna	Potpuno spremna	DA
		Ured turističke zajednice	185 tisuća kuna	Projekt na razini ideje	NE
		Kulturni centar vijećnica	1,3 milijuna kuna	Projekt na razini ideje	NE
		Edukativna šetnica	2,1 milijuna kuna	Projekt na razini ideje	NE
	Očuvanje Resursne osnove	Knežev dvor	1,4 milijuna kuna	Projekt na razini ideje	DA
		Sanacija crkava i restauracija Fundusa	2,3 milijuna kuna	Projekt na razini ideje	NE
		Vjetrenjača	220 tisuća kuna	Projekt na razini ideje	NE

Napomena: U okviru projekta „Otvoreni muzej Lastovo“ predviđeni su i troškovi izrade projektne dokumentacije, razvojne studije projekta te grafičke digitalne sistematizacije, u ukupnom iznosu od 2,2 milijuna kn.

PROJEKTI PRIVATNIH INVESTITORA OD STRATEŠKOG INTERESA ZA OPĆINU LASTOVO				
SEKTOR	NAZIV PROJEKTA	PODRUČJE ULAGANJA	UKUPAN IZNOS INVESTICIJE	PRIPREMLJENOST DOKUMENTACIJE
Gospodarska infrastruktura	Izgradnja luke nautičkog turizma (Kremana/Jurjeva)	Gospodarska/nautički turizam	45-50 milijuna kuna	Projekt na razini ideje
Očuvanje resursne osnove	Obnovljivi izvori energije - solarna polja	Fond za energetske učinkovitost	20 milijuna kuna	Projekt na razini ideje
Turistička infrastruktura	Kamp Zaglav	Turistička infrastruktura	800 tisuća kuna	Potpuno spremna

## 9. USKLAĐENOST STRATEGIJE S NACIONALNIM I REGIONALNIM POLITIKAMA

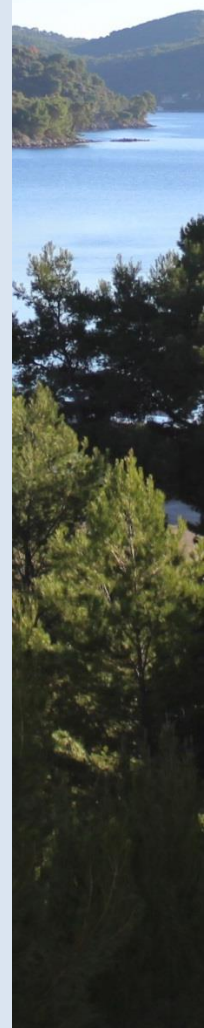
Razvojna strategija Općine Lastovo (RSOL) je planski dokument politike lokalnog razvoja kojom se određuju strateški ciljevi i prioritete održivog društveno-gospodarskog razvoja jedinice lokalne samouprave – Općine Lastovo. Ona je ključni razvojni dokument općine koji svojom strukturom i sadržajem treba potaknuti razvoj Općine Lastovo te uskladiti i osigurati povezanost lokalnih, regionalnih, nacionalnih i EU razvojnih ciljeva, prioriteta, mjera i potreba.

Strateški dokument koji je prethodio izradi Razvojne strategije Općine Lastovo je Program ukupnog razvoja Općine Lastovo izrađen 2009. godine u kojemu je definirana vizija Općine Lastovo – *Općina tradicije, kulture, prirode i znanosti, s razvijenim selektivnim oblicima turizma u službi gospodarskog razvoja*. Pri izradi RSOL-a vodilo se računa o usklađenosti njenih razvojnih pravaca sa strateškim dokumentima lokalne razine, prije svega s *Prostornim planom uređenja Općine Lastovo* (PPUOL) iz 2010. godine<sup>35</sup>, koji je temeljni strateški dokument prostornog uređenja Općine Lastovo.

Osim PPU-a, dokument koji se koristio kao okvir za određivanje ekoloških smjernica za razvoj Općine Lastovo u području energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije je Akcijski plan učinkovitog gospodarenja energijom Općine Lastovo – *Sustainable Energy Action Plan of the Municipality of Lastovo* (SEAP, 2014.g.) u kojem su popisane mjere za smanjenje emisija stakleničkih plinova kroz učinkovito korištenje energije i poticanje proizvodnje energije iz obnovljivih izvora do 2020. godine što bi po dugoročnom planu i viziji razvoja energetskog sustava otoka Lastova pridonijelo energetske samostalnosti i CO<sub>2</sub> neutralnom energetskom sustavu Općine Lastovo.

---

<sup>35</sup> *Ciljane izmjene i dopune PPUOL, 2014*



U svrhu očuvanja i racionalnog korištenja prirodnih dobara ovog područja, otok Lastovo i pripadajući otoci 2006. godine proglašeni su zaštićenim područjem u kategoriji Parka prirode zbog naglašene krajobrazne vrijednosti, brojnih ugroženih i rijetkih kopnenih i morskih vrsta i staništa, izuzetne prozirnosti akvatorija te bogatog kulturno-povijesnog nasljeđa. Kako bi se što kvalitetnije odredio pravac razvoja Općine Lastovo na području zaštite prirode, RSOL sa svojom vizijom, ciljevima, prioritetima i mjerama usklađena je sa temeljnim dokumentom Parka prirode „Lastovsko otočje“ – Planom upravljanja, koji određuje razvojne smjernice, način izvođenja zaštite, korištenja i upravljanja zaštićenim područjem te pobliže smjernice za zaštitu i očuvanje prirodnih vrijednosti zaštićenog područja uz uvažavanje potreba lokalnog stanovništva. Osim navedenog dokumenta, RSOL je u skladu i sa Godišnjim programom zaštite, održanja, očuvanja, promicanja i korištenja koji Javna ustanova Park prirode „Lastovsko otočje“ donosi svake godine.

Općina Lastovo je od 2012. godine član Lokalne akcijske grupe (LAG 5) koja obuhvaća 12 jedinica lokalne samouprave u Dubrovačko – neretvanskoj županiji (DNŽ), a osnovana je kao podrška lokalnom razvoju s ciljem objedinjenja predstavnika malih i srednjih poduzeća, obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava, javnih institucija, lokalne samouprave i drugih dionika iz različitih sektora u svrhu razvijanja sinergijskog pristupa i umrežavanja. Stoga su ciljevi RSOL-a, a onda i prioriteti i mjere, usklađeni sa ciljevima i prioritetima Lokalne razvojne strategije LAG-a 5 za razdoblje od 2013. do 2015. godine.

Strateški ciljevi razvoja Općine Lastovo su u skladu s ciljevima i prioritetima *Razvojne strategije Dubrovačko-neretvanske županije za razdoblje 2011.-2013.*, temeljnim dokumentom za utvrđivanje i provedbu gospodarskog i društvenog razvoja u Dubrovačko-neretvanskoj županiji te u skladu s pratećim razvojnim strategijama Dubrovačko-neretvanske županije za pojedina područja: Strategija razvoja vinarstva i vinogradarstva DNŽ i *Strategija razvoja turizma DNŽ 2012.-2022.* u kojoj je u posebnom poglavlju obrađen **Klaster Lastovo**.

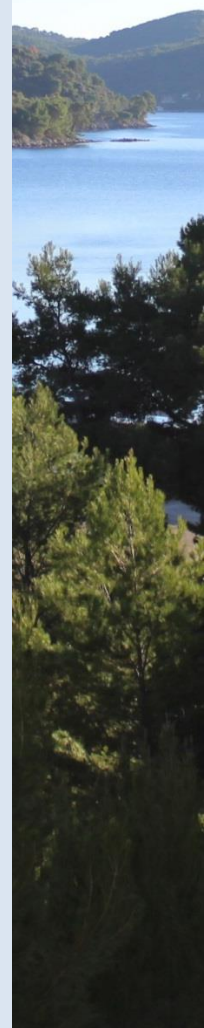


*Strategija regionalnog razvoja Republike Hrvatske* proizašla je iz konzultacijskog procesa na nacionalnoj i regionalnoj razini. Cilj je politike regionalnog razvoja pridonijeti društveno-gospodarskom razvoju Republike Hrvatske, sukladno načelima održivog razvoja, stvaranjem uvjeta koji će svim dijelovima zemlje omogućavati jačanje konkurentnosti i realizaciju vlastitih razvojnih potencijala, stoga su ciljevi i prioriteti RSOL-a usklađeni s ciljevima i prioritetima Strategije regionalnog razvoja Republike Hrvatske, a posebno sa ciljevima i prioritetima koji se odnose na Jadransku Hrvatsku.

Europa 2020 je temeljni desetogodišnji strateški dokument za unaprjeđenje ekonomije Europske unije čiji cilj zahtjeva „pametan, održiv, uključiv rast“. Prema ovome dokumentu se usmjerava sav razvoj EU-a , Hrvatske kao nove članice pa tako i općine Lastovo te je važno stalno imati na umu temeljne odrednice razvoja EU te uskladiti ciljeve i prioritete Razvojne strategije Općine Lastovo sa ciljevima Strategije Europa 2020. Ciljevi RSOL-a su usklađeni sa 5 glavnih ciljeva strategije Europa 2020: 1. Zapošljavanje, 2. Istraživanje i razvoj, 3. Klimatske promjene i energetska održivost, 4. Obrazovanje i 5. Borba protiv siromaštva i socijalne isključenosti. Ovi ciljevi se prenose u nacionalne ciljeve kako bi svaka država članica mogla provjeriti svoj napredak prema ostvarenju tih ciljeva.

Stoga, nacionalni ciljevi Republike Hrvatske su sadržani u Nacionalnom strateškom referentnom okviru, krovnom strateškom dokumentu koji definira okvir za razvoj sektorskih strategija i javnih politika u RH. Sveukupni cilj ovog dokumenta je rast i zapošljavanje u konkurentnom tržišnom gospodarstvu djelujući u okvirima europske socijalne države XXI. stoljeća.

Strateški cilj 1. RSOL-a – Unaprjeđenje osnovnog infrastrukturnog sustava općine Lastovo je u skladu s Tematskim ciljem 2. Nacionalnog strateškog referentnog okvira (NSRO-a) – Poboljšani pristup, korištenje te kvaliteta informacijskih i komunikacijskih tehnologija, 4. – Podrška prijelazu prema ekonomiji temeljenoj na niskoj razini emisije CO<sub>2</sub> u svim sektorima, 5 Promicanje prilagodbe na klimatske promjene, prevencija i upravljanje rizicima, 6. – Zaštita okoliša i promicanje učinkovitosti resursa, 7. – Promicanje održivog prometa te uklanjanje uskih grla na ključnoj infrastrukturi i 11. – Jačanje institucionalnih kapaciteta i učinkovite javne uprave.



Strateški cilj 2. RSOL-a – Povećanje gospodarske konkurentnosti i Strateški cilj 3. RSOL-a – Razvoj turizma i turističko brendiranje je u skladu sa sljedećim Tematskim ciljevima NSRO-a: 1. Jačanje istraživanja, tehnološkog razvoja i inovacija, 3. Povećanje konkurentnosti malih i srednjih poduzeća, poljoprivrednog sektora te sektora ribarstva i akvakulture i 8. Promicanje zapošljavanja i podrška mobilnosti radne snage.

Strateški cilj 4. RSOL-a – Unaprjeđenje kvalitete života u skladu je s Tematskim ciljem 9. NSRO-a – Promicanje socijalnog uključivanja te borba protiv siromaštva, 10. Ulaganje u obrazovanje, vještine i cjeloživotno učenje i 11. Jačanje institucionalnih kapaciteta te učinkovita javna uprava.

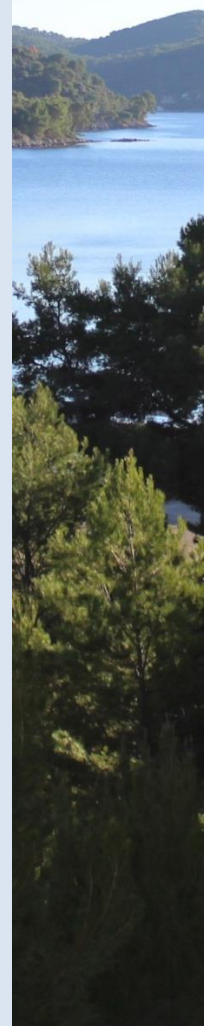
Dakle, ciljevi RSOL-a, a onda i prioriteta i mjere, sukladni su s ciljevima i prioritetima nadređenih strateških dokumenata i to: Nacionalnog strateškog referentnog okvira 2012.–2013. (NSFR), Strategije ruralnog razvoja 2011.–2013. (za Jadransku Hrvatsku) (SRR), Strategijom razvoja Dubrovačko-neretvanske županije i Lokalnom razvojnom strategijom LAG-a 5. Prikaz ciljeva u nadređenim strateškim dokumentima i usporedba s ciljevima RSOL-a koja slijedi, to potvrđuju.



Tablica 23. Prikaz prioriteta i mjera cilja 1. RSOL-a

CILJ 1. UNAPRJEĐENJE OSNOVNOG INFRASTRUKTURNOG SUSTAVA OPĆINE LASTOVO				
PRIORITETI STRATEGIJE OPĆINE LASTOVO	<b>Prioritet 1.1.</b> Razvoj prometne infrastrukture	<b>Prioritet 1.2.</b> Razvoj sustava vodoopskrbe i odvodnje otpadnih voda	<b>Prioritet 1.3.</b> Zaštita okoliša i energetska učinkovitost	<b>Prioritet 1.4.</b> Poboljšanje kvalitete komunalne opremljenosti
CILJEVI I PRIORITETI LOKALNE RAZVOJNE STRATEGIJE LAG 5	<b>CILJ 3.</b> Razvoj infrastrukture i poboljšanje zaštite okoliša <b>Prioritet 3.1.</b> Razvoj prometne i komunalne infrastrukture <b>Prioritet 3.2.</b> Zaštita i očuvanje okoliša i promocija održivog razvoja			
CILJEVI I PRIORITETI STRATEGIJE RAZVOJA DNŽ	<b>Prioritet 2.1.</b> Razvoj prometa	<b>Prioritet 2.2.</b> Razvoj vodnog gospodarstva	<b>Prioritet 2.3.</b> Zaštita okoliša <b>Prioritet 2.5.</b> Razvoj energetike	
PRIORITETI I MJERE STRATEGIJE REGIONALNOG RAZVOJA 2011.-2013. ZA JADRANSKU HRVATSKU	<b>Prioritet 2.</b> Razvoj regionalne infrastrukture <b>Mjera 2.1.</b> - Razvoj i unapređenje prometne infrastrukture i logistike te intermodalnog prometa za robu i putnike	<b>Prioritet 2.</b> Razvoj regionalne infrastrukture <b>Mjera 2.6.</b> - Razvoj sustava javne vodoopskrbe i javne odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda i ostale komunalne infrastrukture	<b>Prioritet 1.</b> Održivo gospodarenje prirodnim i kulturnim vrijednostima u svrhu jačanja konkurentnosti regije <b>Mjera 1.2.</b> - Održivi razvoj zaštićenih područja <b>Mjera 1.3.</b> - Održivo gospodarenje prirodnim resursima <b>Prioritet 2.</b> Razvoj regionalne infrastrukture <b>Mjera 2.3.</b> - Razvoj i unapređenje energetske infrastrukture <b>Prioritet 4.</b> Zaštita okoliša <b>Mjera 4.1.</b> – Gospodarenje otpadom <b>Mjera 4.5.</b> - Razvoj i promicanje korištenja obnovljivih izvora energije i energetske efikasnosti	<b>Prioritet 2.</b> Razvoj regionalne infrastrukture <b>Mjera 2.2.</b> - Razvoj i unapređenje javne infrastrukture
CILJEVI I PRIORITETI NACIONALNOG STRATEŠKOG REFERENTNOG OKVIRA 2012.-2013. (OPERATIVNI PROGRAMI)	<b>OPERATIVNI PROGRAM „PROMET“</b> <b>Prioritetna os 2.</b> Razvoj i modernizacija prometne infrastrukture na regionalnoj razini	<b>OPERATIVNI PROGRAM „OKOLIŠ I ENERGETIKA“</b> <b>Prioritetna os 2.</b> Intervencije u sektoru gospodarenja vodama	<b>OPERATIVNI PROGRAM „OKOLIŠ I ENERGETIKA“</b> <b>Prioritetna os 1.</b> Intervencije u gospodarenju otpadom, kakvoći zraka, zaštiti prirode i energiji	

Izvor: Poduzetnički centar Solin



Tablica 24. Prikaz prioriteta i mjera cilja 2. RSOL-a

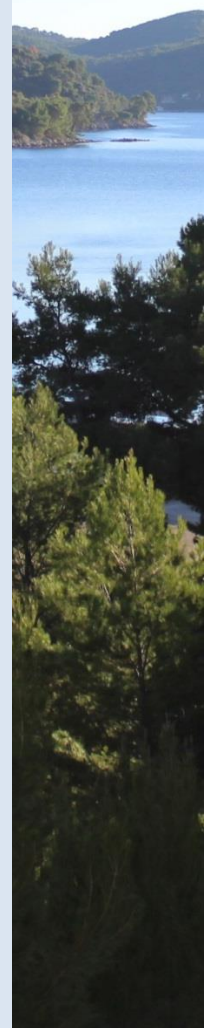
CILJ 2. - POVEĆANJE GOSPODARSKE KONKURENTNOSTI			
<b>PRIORITETI STRATEGIJE OPĆINE LASTOVO</b>	<b>Prioritet 2.1.</b> Poboljšanje uvjeta osnivanja i poslovanja OPG-ova, poljoprivrednih zadruga, te svih ostalih subjekata u području poljoprivredne proizvodnje i ribarstva	<b>Prioritet 2.2.</b> Poboljšanje uvjeta osnivanja i poslovanja malog i srednjeg poduzetništva (obrta i trgovačka društva)	<b>Prioritet 2.3.</b> Kordinacija poduzetničkih aktivnosti s prioritetima razvojne strategije općine Lastovo
<b>CILJEVI I PRIORITETI LOKALNE RAZVOJNE STRATEGIJE LAG 5</b>	<b>CILJ 1.</b> Razvoj konkurentne, tržišno orijentirane i održive poljoprivredne proizvodnje i marikulture na području LAG-a 5  <b>Prioritet 1.1.</b> Razvoj poljoprivredne proizvodnje i prerade proizvoda temeljenih na znanju i tehnologijama  <b>Prioritet 1.2.</b> Udruživanje proizvođača i razvoj zadrugarstva	<b>CILJ 2.</b> Jačanje diversifikacije na području LAG-a 5 razvojem nepoljoprivrednih poduzetničkih djelatnosti  <b>Prioritet 2.1.</b> Razvoj malog i srednjeg poduzetništva	<b>CILJ 2.</b> Jačanje diversifikacije na području LAG-a 5 razvojem nepoljoprivrednih poduzetničkih djelatnosti  <b>Prioritet 2.3.</b> Razvoj potporne poduzetničke infrastrukture
<b>CILJEVI I PRIORITETI STRATEGIJE RAZVOJA DNŽ</b>	<b>Prioritet 1.4.</b> Ruralni razvoj i razvoj poljoprivrede, ribarstva i marikulture	<b>Prioritet 1.1</b> Poticanje razvoja malog i srednjeg poduzetništva	<b>Prioritet 1.2.</b> Poticanje inovacija i tehnološkog razvoja
<b>PRIORITETI I MJERE STRATEGIJE REGIONALNOG RAZVOJA 2011.-2013. ZA JADRANSKU HRVATSKU</b>	<b>Prioritet 1.</b> Održivo gospodarenje prirodnim i kulturnim vrijednostima u svrhu jačanja konkurentnosti regije  <b>Mjera 1.5.</b> - Održivi razvoj poljoprivrede  <b>Prioritet 2.</b> Razvoj regionalne infrastrukture  <b>Mjera 2.5.</b> - Razvoj i unapređenje sustava navodnjavanja	<b>Prioritet 3.</b> Jačanje konkurentnosti poslovnog sektora  <b>Mjera 3.2.</b> - Poticanje poduzetništva i samozapošljavanja  <b>Mjera 3.3.</b> - Jačanje poslovne infrastrukture i poslovnih potpornih institucija	<b>Prioritet 3.</b> Jačanje konkurentnosti poslovnog sektora  <b>Mjera 3.6.</b> - Povezivanje poslovnog, znanstveno-istraživačkog i/ili javnog sektora u svrhu transfera znanja, uvođenja novih tehnologija i komercijalizaciju inovacija i razvoj klastera
<b>CILJEVI I PRIORITETI NACIONALNOG STRATEŠKOG REFERENTNOG OKVIRA 2012.-2013. (OPERATIVNI PROGRAMI)</b>	<b>OPERATIVNI PROGRAM „REGIONALNA KONKURENTNOST“</b>		
	<b>Prioritetna os 1.</b> - Jačanje konkurentnosti hrvatskoga gospodarstva		
	<b>Prioritetna os 2.</b> - Povećanje razvojnoga potencijala hrvatskih regija		

Izvor: Poduzetnički centar Solin

Tablica 25. Prikaz prioriteta i mjera cilja 3. RSOL-a

CILJ 3. - RAZVOJ TURIZMA I TURISTIČKO BRENDIRANJE			
<b>PRIORITETI STRATEGIJE OPĆINE LASTOVO</b>	<b>Prioritet 3.1.</b> Stvaranje trajnog vizualnog identiteta i turističkog brenda (u okviru destinacijskog menadžmenta) za otok Lastovo	<b>Prioritet 3.2.</b> Izgradnja turističke infrastrukture	<b>Prioritet 3.3.</b> Produženje turističke sezone
<b>CILJEVI I PRIORITETI LOKALNE RAZVOJNE STRATEGIJE LAG 5</b>	<b>CILJ 5.</b> Razvoj ljudskih resursa i jačanje kapaciteta i prepoznatljivosti LAG-a 5  <b>Prioritet 5.3.</b> Jačanje prepoznatljivosti i pozicije LAG-a 5	<b>CILJ 2.</b> Jačanje diversifikacije na području LAG-a 5 razvojem nepoljoprivrednih, poduzetničkih djelatnosti  <b>Prioritet 2.2.</b> Razvoj turizma s većom dodanom vrijednosti  <b>Mjere 2.2.1.</b> - Razvoj ruralnog turizma povezanog s drugim oblicima selektivnih oblika turizma (gastroeno, sportski, kulturni, vitality i dr.)  <b>Mjere 2.2.2.</b> Razvoj turističke infrastrukture za selektivne oblike turizma  <b>Mjere 2.2.3.</b> Razvoj turističke destinacije	
<b>CILJEVI I PRIORITETI STRATEGIJE RAZVOJA DNŽ</b>	<b>Prioritet 1.3.</b> Razvoj turizma i turističke infrastrukture		
<b>PRIORITETI I MJERE STRATEGIJE REGIONALNOG RAZVOJA 2011.-2013. ZA JADRANSKU HRVATSKU</b>	<b>Prioritet 1.</b> Održivo gospodarenje prirodnim i kulturnim vrijednostima u svrhu jačanja konkurentnosti regije  <b>Mjera 1.1.</b> - Razvoj selektivnih oblika turizma, diversifikacija usluga i proširenje turističke ponude, te poboljšanje kvalitete postojećih i izgradnja novih smještajnih kapaciteta i pratećih sadržaja		
<b>CILJEVI I PRIORITETI NACIONALNOG STRATEŠKOG REFERENTNOG OKVIRA 2012.-2013. (OPERATIVNI PROGRAMI)</b>	<b>OPERATIVNI PROGRAM „REGIONALNA KONKURENTNOST“</b>  <b>Prioritetna os 1.</b> Jačanje konkurentnosti hrvatskoga gospodarstva  <b>Prioritetna os 2.</b> Povećanje razvojnoga potencijala hrvatskih regija		

Izvor: Poduzetnički centar Solin



Tablica 26. Prikaz prioriteta i mjera cilja 4. RSOL-a

CILJ 4. - UNAPRJEĐENJE KVALITETE ŽIVOTA			
PRIORITETI STRATEGIJE OPĆINE LASTOVO	<b>Prioritet 4.1.</b> Razvoj društvene infrastrukture	<b>Prioritet 4.2.</b> Poticanje i razvoj sustava obrazovanja	<b>Prioritet 4.3.</b> Razvoj civilnog društva
<b>CILJEVI I PRIORITETI LOKALNE RAZVOJNE STRATEGIJE LAG 5</b>	<b>CILJ 4.</b> Podizanje kvalitete življenja  <b>Prioritet 4.1.</b> Razvoj društvene infrastrukture i društvenih djelatnosti	<b>CILJ 5.</b> Razvoj ljudskih resursa i jačanje kapaciteta i prepoznatljivosti LAG-a 5  <b>Prioritet 5.1.</b> Jačanje stručnog usavršavanja i savjetovanja  <b>Prioritet 5.2</b> Jačanje kapaciteta LAG-a 5 za upravljanje ruralnim i ukupnim lokalnim razvojem	<b>CILJ 4.</b> Podizanje kvalitete življenja  <b>Prioritet 4.2.</b> Jačanje djelovanja organizacija civilnog društva
<b>CILJEVI I PRIORITETI STRATEGIJE RAZVOJA DNŽ</b>	<b>Prioritet 4.3.</b> Razvoj športsko-rekreativnih i kulturnih sadržaja  <b>Prioritet 4.4.</b> Unaprjeđenje zdravlja i socijalne skrbi	<b>Prioritet 4.2.</b> Unaprjeđenje sustava obrazovanja	<b>Prioritet 4.5.</b> Unaprjeđenje nevladinog sektora  <b>Prioritet 4.6.</b> Unaprjeđenje kvalitete društvenog života
<b>PRIORITETI I MJERE STRATEGIJE REGIONALNOG RAZVOJA 2011.-2013. ZA JADRANSKU HRVATSKU</b>			
<b>CILJEVI I PRIORITETI NACIONALNOG STRATEŠKOG REFERENTNOG OKVIRA 2012.-2013. (OPERATIVNI PROGRAMI)</b>	<b>OPERATIVNI PROGRAM „RAZVOJ LJUDSKIH POTENCIJALA“</b>		
	<b>Prioritetna os 1.</b> Podrška pristupu održivom zapošljavanju i prilagodljivosti radne snage		
	<b>Prioritetna os 2.</b> Pojačanje socijalne uključenosti skupina u nepovoljnom položaju i osoba s posebnim Potrebama		
	<b>Prioritetna os 3.</b> Unaprjeđenje ljudskog kapitala u obrazovanju i u istraživanju i razvoju		
	<b>Prioritetna os 4.</b> Jačanje uloge civilnoga društva za bolje upravljanje		

Izvor: Poduzetnički centar Solin

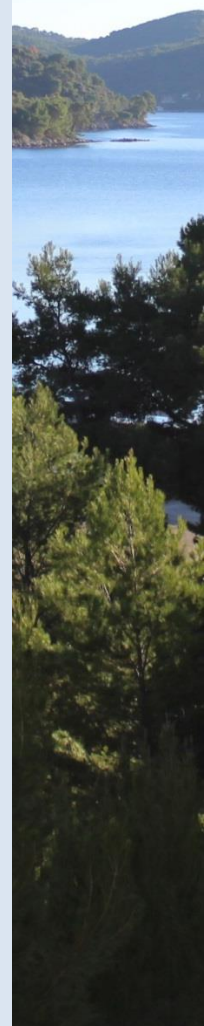
## 10. PROVEDBA STRATEGIJE: INSTITUCIONALNI I FINANCIJSKI OKVIR

### 10.1. ORGANIZACIJSKA STRUKTURA

Preduvjet za uspješno provođenje RSOL-a jest uspostava kvalitetne provedbene strukture koja će nositi ulogu upravljačkog elementa. S obzirom na međusobnu ovisnost pojedinih prioriteta s popratnim mjerama, kao i samu metodološku koherentnost dokumenta, uvjet održivosti provedbe nameće potrebu za primjenom sustavnog i dobro organiziranog pristupa usmjerenog na realizaciju svih aktivnosti na operativnoj razini RSOL-a. Upravljanje RSOL-om usmjereno je na potpunu odgovornost Općine Lastovo. Glavna odgovorna osoba unutar Općine Lastovo jest načelnik koji svojim operativnim kapacitetom posjeduje sljedeće odgovornosti i uloge:

- Kvalitetna provedba utvrđenih ciljeva, prioriteta i mjera RSOL-a
- Odgovornost za predviđeni utjecaj RSOL-a na lokalno stanovništvo, odnosno sve relevantne dionike
- Osigurati materijalna i financijska sredstva te potrebni ljudski potencijal za provedbu
- Pratiti redovite godišnje izvještaje o učinkovitosti RSOL-a
- Donositi odluke o promjeni i nadopuni RSOL-a temeljem redovitih godišnjih izvještaja
- Redovito izvještavati općinsko vijeće o provedbi RSOL-a
- Redovito izvještavati lokalno stanovništvo o provedbi RSOL-a putem objava na službenim web stranicama
- Organizirati po potrebi redovite, kao i izvanredne javne konzultacije o pojedinim elementima RSOL-a
- U konačnici osigurati vođenje knjige nadzora provedbe RSOL-a koja će uključivati sve prethodno navedene odgovornosti i uloge

Sam dokument predviđa i osnivanje posebnog operativnog tijela, **PODUZETNIČKOG INKUBATORA**, koje bi, kao potporna institucija, osiguravala maksimalno učinkovitu provedbu strategije. Predviđena je i suradnja s PPI Poduzetnički Centar Solin koji bi, kao vanjska konzultantska



kuća, olakšao uspostavu novog operativnog tijela. Na taj način rasteretila bi se strateška odgovornost načelnika i Jedinственog upravnog odjela unutar općine koji bi u tom slučaju vršili samo ulogu nadzora.

## 10.2. FINANCIJSKI OKVIR (IZVORI FINANCIRANJA)

Financijski okvir provedbe RSOL-a zasigurno je jedno od glavnih poglavlja ovog strateškog dokumenta iz razloga osiguravanja dostatnih financijskih sredstava za realizaciju projekata predviđenih utvrđenim mjerama. Pri sastavljanju financijske konstrukcije vodilo se računa o rasterećivanju proračuna Općine Lastovo, udjelom u sufinanciranju strateških projekata od kojih većina posredno ili neposredno doprinosi povećanju proračuna Općine Lastovo.

Ostali izvori financiranja su:

1. Proračun jedinica regionalne samouprave
2. Sredstva nacionalnih razvojnih programa (područna ministarstva i financijske agencije)
3. EU fondovi
4. Sredstva privatnih investitora

Procjena ukupnih financijskih izdataka potrebnih za provedbu mjera RSOL-a, nije saglediva kroz konkretni iznos iz razloga što se 70 % projekata nalazi još u idejnoj fazi ( bez detaljno razrađenog troškovnika ). Osnovna pretpostavka, prema modelima razvojnih strategija JLS-a, je da će sama općina sudjelovati u ukupnom iznosu sufinanciranja s oko 5 %. Ostatak od 95 % ukupnog iznosa sufinanciranja čini udio Dubrovačko - neretvanske županije s približno 18 %, udio privatnih investitora s približno 22 %, te većinski udio sredstava nacionalnih razvojnih programa i EU fondova s oko 55 %.

Sredstva EU fondova čine suštinski dio, odnosno glavni izvor financiranja provedbe mjera RSOL-a, te u nastavku teksta donosimo pregled najznačajnijih programa.



## **Europski fondovi su zamišljeni kao financijski instrumenti koji podupiru provedbu pojedine politike Europske unije u zemljama članicama.**

Jedna od najznačajnijih politika je Kohezijska politika, za koju je Europska unija u financijskom razdoblju 2014.-2020. izdvojila 376 milijardi eura iz svog proračuna. U financijskom razdoblju 2007.-2013. za istu svrhu bilo je izdvojeno 347 milijardi eura.

Kohezijska politika Europske unije financira se iz 3 glavna fonda:

**KOHEZIJSKI FOND** – cilja na države članice čiji je bruto nacionalni dohodak po stanovniku manji od 90% prosjeka Europske unije te financira projekte iz područja prometa i okoliša.

**EUROPSKI FOND ZA REGIONALNI RAZVOJ** – za cilj ima jačanje ekonomske i socijalne kohezije u Europskoj uniji te smanjenje razvojnih razlika između njenih regija.

**EUROPSKI SOCIJALNI FOND** – potiče zapošljavanje i mogućnosti zaposlenja u Europskoj uniji.

Europski fond za regionalni razvoj i Europski socijalni fond poznati su i pod nazivom strukturni fondovi.

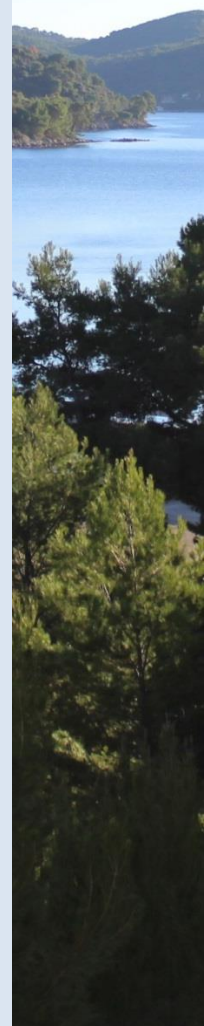
Osim navedenih, u financijskoj perspektivi 2014.-2020. na raspolaganju su i:

**EUROPSKI POLJOPRIVREDNI FOND ZA RURALNI RAZVOJ**

**EUROPSKI FOND ZA POMORSTVO I RIBARSTVO**

Svih pet fondova imaju zajednički naziv Europski strukturni i investicijski fondovi (ESI fondovi).

Središnje koordinacijsko tijelo nadležno za upravljanje ovim fondovima je Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije.



## ESI fondovi 2014.-2020.

Ulaskom u punopravno članstvo Europske unije, Republika Hrvatska postala je korisnica sredstava iz europskih fondova. U financijskom razdoblju 2014.-2020. RH je iz Europskih strukturnih i investicijskih (ESI) fondova na raspolaganju ukupno 10,676 milijardi eura.

Od tog iznosa 8,397 milijardi eura predviđeno je za ciljeve kohezijske politike, 2,026 milijarde eura za poljoprivredu i ruralni razvoj te 253 milijuna eura za razvoj ribarstva.

Operativni programi **Konkretnost i kohezija 2014.-2020.** (usvojen 12. prosinca 2014.) i **Učinkoviti ljudski potencijali 2014.-2020.** (usvojen 17. prosinca 2014.), temeljem kojih se može započeti s korištenjem dodijeljenih sredstava, usvojeni su među prvom trećinom operativnih programa država članica Europske unije.

## EU fondovi 2007.-2013.

Uz ESI fondove, RH trenutačno koristi i sredstva strukturnih instrumenata iz financijske perspektive 2007.-2013. u iznosu od 800 milijuna eura koji su joj dodijeljeni kao novoj članici za prvih 6 mjeseci članstva u Europskoj uniji. Od navedenog iznosa, 449.40 milijuna eura namijenjeno je za provedbu kohezijske politike.

Za financijsko razdoblje 2007.-2013. RH je izradila četiri operativna programa (**OP Promet, OP Zaštita okoliša, OP Regionalna konkurentnost i OP Učinkoviti ljudski potencijali**) u kojima se prema pojedinim sektorskim područjima određuju mjere ključne za ostvarivanje utvrđenih prioriteta te način njihove provedbe.

## Instrument pretpristupne pomoći (IPA)

Republika Hrvatska će narednih nekoliko godina i dalje provoditi projekte financirane kroz Instrument pretpristupne pomoći (IPA), integrirani pretpristupni fond Europske unije za Hrvatsku za razdoblje 2007-2013. godine. Osnovni ciljevi programa IPA su pomoć državama kandidatkinjama i državama potencijalnim kandidatkinjama u njihovom usklađivanju i

provedbi pravne stečevine EU te priprema za korištenje Kohezijskog fonda i strukturnih fondova.

Pet komponenti IPA programa:

1. Pomoć u tranziciji i jačanje institucija
2. Prekogranična suradnja
3. Regionalni razvoj – Promet, Okoliš, Regionalna konkurentnost
4. Razvoj ljudskih potencijala
5. Ruralni razvoj

IPA je predstavljala svojevrstan nastavak prve generacije EU fondova: CARDS, PHARE, ISPA i SAPARD i ujedno bila priprema za provedbu ESI fondova.

### **Programi Unije**

Uz navedene programe, Hrvatskoj su i dalje na raspolaganju i Programi Unije, koji promiču suradnju između država članica u različitim područjima povezanim sa zajedničkim politikama EU.

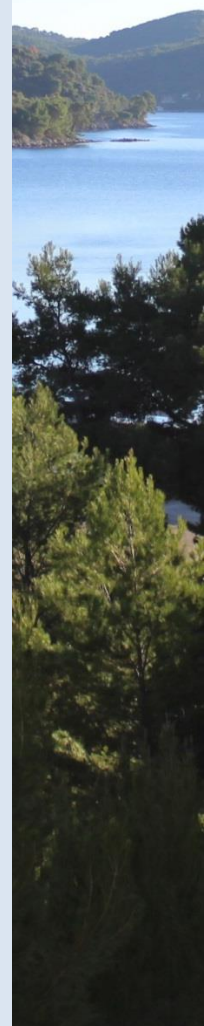
Kao privremene instrumente namijenjene novim zemljama članicama u prvim godinama članstva, Hrvatska također koristiti:

**Schengenski instrument** - privremeni instrument namijenjen financiranju mjera na novim vanjskim granicama EU za provedbu schengenske pravne stečevine i nadzora vanjskih granica.

**Prijelazni instrument** (Transition Facility) - privremena financijska pomoć namijenjena razvoju i jačanju administrativnih i pravosudnih sposobnosti za provedbu i primjenu zakonodavstva Europske unije.<sup>36</sup>

---

<sup>36</sup> Preuzeto s [www.strukturnifondovi.hr](http://www.strukturnifondovi.hr)



## 11. IZVJEŠTAVANJE I PRAĆENJE (EVALUACIJA)

Kako bi došli do podataka o prioritetnosti projekata koji se nalaze u bazi projekata općine Lastovo sastavljena su četiri upitnika iz područja temeljne infrastrukture, turističke konkurentnosti, poljoprivrede i ribarstva te poboljšanja kvalitete života na otoku (društvena infrastruktura). Upitnici se sastoje od prostora za upis podataka o osobi koja ga ispunjava, zatim liste projekata iz pojedinog područja sastavljene prema bazi projekata općine Lastovo gdje su ispitanici mogli ocijeniti prioritetnost i utjecaj pojedinog projekta za općinu, područje ulaganja i mogućnost rješavanja vezanih imovinsko pravnih odnosa, važnost projekta za stanovništvo te područje ulaganja i mogućnost provedbe, izuzev upitnika o društvenoj infrastrukturi koji se sastojao od pitanja sa prostorom za komentiranje. Na kraju liste se nalazi prostor predviđen za upis projekata predloženih od strane ispitanika i njihovu ocjenu prioritetnosti.

Upitnici su poslani svim vijećnicima, institucijama, iznajmljivačima i ugostiteljima te su objavljeni na internetskim stranicama općine Lastovo. Iako su upitnici poslani na više od 80 adresa, vrlo je mali odaziv i zainteresiranost ispitanika.

### **Upitnik 1. – Infrastrukturni projekti**

Upitnik je ispunilo 8 ispitanika. Sukladno bazi projekata općine Lastovo sastavljena je lista od ukupno devet projekata. Najviše ispitanika je ocijenilo sustav kanalizacije u svim naseljima i cjevovod za Skrivenu luku kao projekte od najveće važnosti. Kao projekt od manje prioritetne važnosti je ocjenjena sportska dvorana (5/8 ispunjenih upitnika), te autobusne stanice, centar na Pjevoru i zaobilaznica. Iako, prema rezultatima svih upitnika, najveća važnost je pridana upravo infrastrukturnim projektima.

Kao dodatne infrastrukturne projekte ispitanici su naveli:

- Kanalizacija na cijelom području otoka
- Sustav sidrišta (plutače)

- Posjetiteljski centar „Vejo more“
- Gat i privezište u Jurjevoj luci i uvali Mihajla
- Planinarski dom i zvjezdarnica
- Farma magaraca
- Sportski teren za mini golf
- Reciklaža otpada
- Proširenje turističkog ureda
- Šetnica uz more
- „Bijela zgrada“ u funkciji izložbeno-poslovnog prostora

## **Upitnik 2. – Projekti vezani za poboljšanje turističke ponude i razvoja Općine Lastovo**

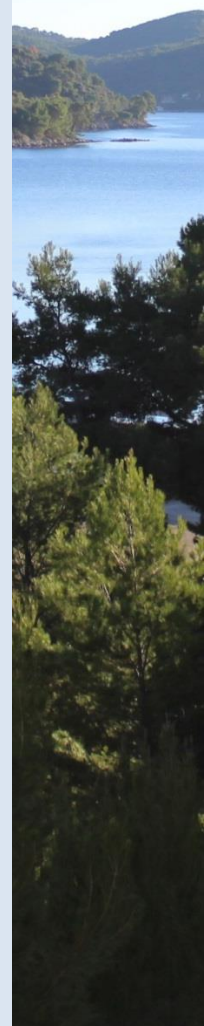
Upitnik je ispunilo 5 ispitanika. Listu je sačinjavalo deset projekata iz baze projekata Općine Lastovo vezanih za turističku infrastrukturu i povećanje konkurentnosti turizma. Prema rezultatima ovog upitnika, najprioritetniji projekti su izgradnja luke nautičkog turizma te promocija i razvoj tradicionalnog običaja – Lastovski poklad, a slijede ih svi ostali projekti sa liste što govori o važnosti sektora turizma i prateće infrastrukture za razvoj otoka Lastova.

Kao dodatne projekte vezane za poboljšanje turističke ponude u razvoja Općine Lastovo ispitanici su naveli:

- Podmorski muzej Lastovo
- Adrenalin park
- Wellness
- Difuzni hotel „Lastovo“
- Edukacijske radionice za iznajmljivače (strani jezici, komunikacija, informatika)
- Mobilna aplikacija – vodič Lastovo

## **Upitnik 3. – Poljoprivreda i ribarstvo**

Upitnik je ispunilo 5 osoba među kojima je javna ustanova u ime svih djelatnika. Sva tri projekta su ocijenjena kao vrlo prioritetni za razvoj gospodarstva općine Lastovo i ostvarivanje osnovnih potreba života stanovnika na otoku.



Ispitanici su kao prijedloge projekata naveli:

- Razvoj stočarstva i peradarstva sa proizvodnjom jaja, mesa, mlijeka i mogućnosti otkupa istog
- Okrupniti poljoprivredne parcele uz pomoć institucija i crkve
- Razvoj, otkup te prerada novih kultura npr. šipak, kivano, ljekovito bilje, zimski pipun
- Revitalizacija PZ Lastovo kao temeljni prostor za preradu, otkup, skladištenje, prodaju poljoprivrednih proizvoda i baza za iznajmljivanje mehanizacije, alata, strojeva i usluge rada u polju
- Razviti maslinarstvo na čitavom području otoka (zapuštena polja i šumsko područje)
- Povezati poduzetnike, proizvođače i korisnike proizvoda – kupujmo zdravo i lastovsko
- Omogućiti razne poticaje u poljoprivredi

#### **Upitnik 4. – Društvena infrastruktura**

Upitnik 4. je ispunilo 4 osobe od kojih je javna ustanova ispunila jedan upitnik u ime svih djelatnika. Osim podataka o ispunjavatelju, upitnik je sadržavao i kratka pitanja o zaposlenosti, volonterstvu i udrugama, društvenoj aktivnosti stanovnika i socijalnoj isključenosti, depopulaciji, zdravstvenoj zaštiti i obrazovanju sa prostorom za slobodno komentiranje. Kao najosjetljivija skupina u vidu nezaposlenosti navedene su osobe između 26 i 35 godina starosti (4 od 4 ispitanika). Najveći uzroci nezaposlenosti se pokazuju manjak radnih mjesta, rad na crno i stanje u državi te neobrazovanost. Rješenja ispitanici vide u starim zanatima, uzgajanju novih poljoprivrednih kultura i okrupnjivanju zemljišta, poticajima i edukaciji, recikliranju otpada, otvaranju pogona za proizvodnju soli i doma umirovljenika. Svi ispitanici su zainteresirani za volonterski rad, većina su i članovi udruga, ali smatraju da se volonterstvo gleda samo kroz osobnu korist. Također, mišljenja su da su slabo informirani o samozapošljavanju, stručnom osposobljavanju i natjecajima. Izraženo je nezadovoljstvo zdravstvenom zaštitom, prije svega stomatološkom ordinacijom i apotekom, a potom i obrazovanjem iako u manjoj mjeri. Po njihovom mišljenju, depopulacija je rezultat prometne izoliranosti

isocijalne isključenosti, pada nataliteta, gospodarskih i ekonomskih problema, te nedostatka sadržaja.

Ispitanici predlažu sljedeće teme za projekt Ljetna škola:

- IT programi
- Fizičari
- Strani jezici
- Glazbeni i umjetnički programi
- Seminari EU koji potiču demokratsko građanstvo
- Stari zanati
- Plivanje i jedrenje
- Lastovski običaji i povijest

### **EVALUACIJSKI UPITNIK RSOL 2.0**

U ovoj fazi evaluacije koristi se obrazac evaluacije RSOL 2.0 koji će se nalaziti na web stranicama Općine Lastovo zajedno s dokumentom RSOL-a, u svrhu uključivanje svih dionika u proces izrade finalne verzije odnosno **verzije 3**.

